

ANKARA'DA BİR MINİ BİSİKLET YOLU

>> s. 20 Linda Nihan

Doğan Hocam

>> s. 13 Ferhunde Öktem

hayat eve sığarsa,
dayanışma da
sanat da eve sığar!

Solfasol Sanatsal Dayanışma Etkinlikleri Dayanışmamız Müziklidir...

>> s. 18

Ankara Sanat Tiyatrosu'nun 2000'li Yılları: Vedat Çuhadar ile Söyleşi

>> s. 30 Hazırlayan: Ayşegül Çelik

Yorumlu Kısa Ankara Haberleri
>> s. 2 Derleyen: Akın Atauz

Doktora Öğrencilerinin Burs ve Kredileri
"Yaş" Gerekçesiyle Kesildi!
>> s. 6 Elçin Özer Uygur

Ankara İç Kale Dokusu Onarılacak
>> s. 7 Mehmet Tunçer

Osmanlı Belgelerinde Ankara - 1
>> s. 11 Akın Atauz

Kültür Varlıklarımız, Koruma ve Yahudi Mahallesi
>> s. 14 M. Faruk Soydemir

Su ve Yaşam Hakkı
>> s. 17 Hakan Yurdanur

Klasik Okulun Yerini Online Okul Almalıdır
>> s. 22 Müfit Pınar

Ankara'nın Doğa ve Tarih Kokan İlçesi Çamlıdere
>> s. 23 Vedat Ağca

Dekolman'dan Ses'e Sabahattin Ali
Öyküleri ve Ankara
>> s. 26 Sencer Başat

Çok Sessizini mi, Tek Sessizini mi Yeğlersiniz?
>> s. 28 Önder Şenyapılı

Biz Potansiyeli için...
>> s. 32 Mehmet C. Peker

İzmir Büyükşehir Belediyesi Açık Veri Portalı Açıldı
>> s. 33 Onur Mat

SOL FALSO

Aydan Çelik

Bir 14 Şubat'ı daha kazasız belasız atlattık

Yorumlu Kısa Ankara Haberleri

Derleyen: Akın Atauz

Kentten (iyi-kötü) Haberler/ Belediye Haberleri

Atatürk Orman Çiftliği Talanı

AOÇ Ankara'nın belki de üzerinde en çok tartışılan ve sanki hiç bitmeyecekmiş gibi duran konularından biri. Bu sanki Ankara için açık bir yara ve giderek iyileşmeye değil, kötüleşmeye gidiyor.

Güncel haber şöyle: "Atatürk Orman Çiftliği'nin (AOÇ) Etimesgut ilçesinde yer alan tam 800 dönümlük kısmı yapılaşmaya açılıyor. Çiftliği'nin 800 dönümlük kısmının, MİT, Özel Kuvvetler Komutanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı'na tahsis edildiği ve yüzlerce dönümlük alanın yapılaşmaya açılacağı ortaya çıktı. 'Gizlilik derecesi' var denilen projede, MİT'in AOÇ arazisine ne yapacağı ise açıklanmadı."

"AOÇ'nin 1925 yılında yaklaşık 55 bin 540 dekar olan arazisinin 2015 yılı sonunda 33 bin 256 dekara gerilediği tespit edilmişti." Böylece, bugüne kadar AOÇ yüzde 40 küçüldü." Ancak

AOÇ ile ilgili radikal bir koruma, nerdeyse hiçbir zaman sağlanamadı, denilebilir.

Oysa dünyanın pek çok metropolünün ortasında, içine büyük parkları ve ormanları, gölleri de alacak bir biçimde büyük yeşil alanlara sahip olduğunu biliyoruz. Berlin ve Paris, bu kent ortasındaki büyük yeşil alanlarıyla ünlü kentler, Hyde Park, Londra'da, diğerleri kadar büyük olmasa da önemli yeşil alanlar olarak korunuyor ve kullanılıyor. New York'taki Central Park, daha yakın zamanlarda gerçekleştirilmiş bir park ve bu kentler, bu parklarla yaşayabilir/ yaşanabilir hale geliyorlar. Bu kentlerdeki kamunun da elbette alana ihtiyacı oluyor, rantın inanılmaz derece de yüksek olduğu kentlerde spekülasyon için bu alanları kullanmak kimsenin aklına gelmiyor sanırım. Ama AOÇ, dediğim gibi sahibi kent toplumu değil, kamunun duyarsız yöneticileri olan bir açık alan.

Şap Enstitüsü

Şap Enstitüsü de Ankara'nın kimliği ile nerdeyse bütünleşmiş mütevazı kuruluşlardan biridir. Ancak ne yazık ki kaderi, onu arazisi rant değeri çok yükseldiği için, zorlamaya başladı.

Şap Enstitüsü, gerçekten kendi kaderi bakımından söz hakkına sahip olmalıdır. Kamusal yarar kavramı, sadece kamusal resmi kurumlar, hatta sadece iktidarın elindeki kurumlar aracılığıyla değil, kentin kendi kamusu tarafından da değerlendirilebilir ve bu değerlendirme ve tartışmalarda saydamlık ve daha da önemlisi demokratik kurallar, geçerli olabilmelidir. Ama nasıl? Soru, her zamanki gibi burada. Şimdilik sadece dikkat çekmekle yetinmek durumundayız.

Togo Kuleleri

Kokuşmuşluklarla dolu bir haber daha: Danıştay, Togo Kuleleri'ne ilişkin karar verdi.

CHP eski Milletvekili ve iş insanı Sinan Aygün'ün sahibi olduğu ve gizli emsallerle 20 bin m²'den 120 bin m²'ye çıkarılan inşaat kanuna uygun hale getirilen Togo ikiz kulelerine karşı Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin açtığı ve yerel mahkeme ile istinaf mahkemesinin gizli emsal artışını Nisan 2019'da iptal ettiği karar onandı.

Daha önce, mahkeme kararları gerekçe gösterilerek Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından Aralık 2019'da mühürlenmişti.

Mahkemenin kararıyla,

- "Gizli Emsal artışının usulsüzlüğü" ve
- "Şehircilik ilkelerine aykırılık" ve
- "Binanın kaçak inşa edildiği"

tescillenmiş oldu.

Parti politikaları düzeyinde, yerel "demokrasilerde" şöyle bir kural olduğu söylenebilir. Milliyetçi politikacıların milliyetçilik için, İslamcı politikacıların İslamcılık için, sosyal demokrat politikacıların sosyal demokrasi için değil, sadece rant ve çıkar sağlamak için politika yaptıkları yer, yerel politika/ belediyeçilik alanıdır. Galiba bu olay, kuralı doğruluyor.

Bütçe Kesintileri

Belediyelerin merkezi yönetim bütçesinden aldığı paylarda bu yıl yeni kesintiler öngörüldü. Belediyelerin borç yapılandırma ve kamuya olan diğer borçları için genel bütçe gelirlerinden aldıkları paylardan yapılacak kesinti oranları artırılıyor. Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre, vergi gelirlerinde yüzde 40 kesinti yapılan belediyeler için ilave yüzde 10, yüzde 25 kesinti yapılan belediyeler için ilave yüzde 25 kesinti uygulanacak.

Klasik bir çekişme-çatışma alanı olan, kaynakların hangilerinin merkezi, hangilerinin yerel yönetim tarafından kullanılacağı konusunda, iktidar, aşama (level) atlıyor. Artık iktidarın her hangi bir davranışında rasyonalite aranmayacağını biliyoruz. Yine de, kent halklarına verilen bu parasal ceza için biz yurttaş hemşeriler, iktidardan hesap sorma konumuna geliyoruz. Ama böyle şeylerin ne önemi var, değil mi?

Hıfzıssıhha

Haberi şöyle özetleyebiliriz: "CHP, Hıfzıssıhha Enstitüsü yeniden açılmasını öneriyor. AK Parti tarafından kapatılan Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü Başkanlığı'nın yeniden kurulmasını istiyor. Türkiye'de aşı üretimi ve temini için kurumun yeniden açılması gerekiyor."

Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü, 1928'de kuruldu. Aşı üretiminde dünyaya örnek gösterilen kurum 2011'de KHK ile kapatıldı. Oysa Hıfzıssıhha Ankara için çok önemli bir kurumdur. Kentin Yenışehir'e doğru gelişmesinin habercisi ve öncüsü, bir kampus anlayışı ile kurulmuş ve sağlık alanında tedavi edici olmaktan önce koruyucu olmayı hedeflemiş bir politikanın, mekansal olarak da son derece özenli binalarla gerçekleştiği yere (Sağlık Bakanlığı ile birlikte) adını vermiş (Sıhhiye) bir kurumdur.

Her iki kurum da yani hem Hıfzıssıhha hem de Sağlık Bakanlığı binaları, Ankara için kendi tarihinin hem mekansal hem de anlam olarak en yapıcı parçalarıdır ve bu iki mekan ve anlamdan fedakarlık edilmesi düşünülemez.

Karataş'ın İmara Açılması

İmrahor Vadisi'nin Ankara için elde kalmış tek şans olduğu ve bu vadi ve vadiye açılan diğer koyakların sırtların ekolojik dengeleri korunarak yerleşime açılmamasının ve geri plana doğru uzanan tarımsal alanların korunmasının önemi, nerdeyse son yarım yüzyıldır, Ankara için önemsiz olarak tartışılıyor. Özellikle meslek odaları ve ekolojik sorunlara duyarlı Ankaralılar bakımından Mogan ve Eymir Gölleri ile başlayan İmrahor Vadisi, Türközü'ne kadar, Ankara bakımından en önemli koruma alanlarından.

Vadideki ve vadiye açılan koyaklardaki köylerdeki mülk sahipleri için, buradaki tarım arazilerinin imara açılması ve spekülasyon kazançlara konu olması, uzun zamandır çok istenilen bir şey. İşte bu alanla ilgili Ocak sonunda yapılan belediye açıklaması şöyle:

"Karataş Mahallesi kırsal yerleşim alanı ve çevresinin imar planı Ankara Büyükşehir Belediyemiz tarafından yapılarak yürürlüğe

girmiştir. Ancak açılan davalar neticesinde planın yürütmesi mahkeme kararı ile durdurulmuştur. Mahkemenin sonuçlanması beklenmektedir. (...)

Belediye sitesinde yer alan bu haberin dili bize şunu söylüyor. Belediye, her bakımdan bu bölgenin imara açılması için hazır ve haber bekliyor. Mülk sahibi olanlar, yakında spekülasyona başlasınlar istiyor, ama sorumluluğu kendisine ait olmayan nedenlerle bu gelişmeler, şimdilik, durdurulmuş durumda.

Bunu Ankara'ya ve ekolojiye, kentin planlı olarak gelişmesi fikrine tam bir ihanet olarak görmemek ve yaklaşık 5 milyonluk bir kentin, vadideki bir avuç mülk sahibinin rant beklentisi nedeniyle yok edilmesinin bu kadar sıradan, "normal" bir olay olarak sunulması, İMG'yi aratmasa da, çok şaşırtmıyor mu insanı? Bunca mücadeleye rağmen bu kadar "ucuz bir popülizm" yine de şaşırtıcı değil mi?

Cezasızlık

Yavaş, bir açıklama yaparak, sadece altı suç duyurusuna konu olan harcama toplamının 2,8 milyar TL olduğunu söylemiş. "Asrın yolsuzluğu" olarak nitelendirdiği Ankapark'ın, kapalı olduğu süre içinde 111 milyon TL'lik kamu zararına yol açtığını, bildiriyor.

İMG'nin döneminde yapılan yolsuzlukların (mecburen "yolsuzluk" ya da "usulsüzlük" vb. diyoruz şimdilik, bunların hırsızlık veya kamu yararını bilerek zarara uğratma vb. olduğu kanıtlanabilirse, o zaman uygun terimi kullanabileceğiz) çok açık olan politik yönleri, ekonomik ve mali yönleri var ve elbette çok korkunç.

Bu konudaki sorunu ciddiyetle ele alan ve on yıllardır izleyen, meslek odaları var Ankara'da. Mimarlar Odası Ankara Şubesi, "Büyükşehir Belediyesi'nin Melih Gökçek'in yolsuzluklarına ilişkin açtığı tüm davalara müdahil olacağız.

Gökçek yargı karşısında hesap verene kadar peşindeyiz" diyor. ŞPO Ankara Şubesi de, 3 milyar liraya karşılık gelen 40 civarındaki suç duyurusuna konu olan usulsüzlüklere ilişkin yaptığı açıklamada, "Ankara Büyükşehir Belediyesi yönetiminin başlatmış olduğu hukuki sürece müdahil olacağımızı bildiririz" dedi.

Bütün bunlar tamam.

Bunlardan ötürü mahkeme kararlarıyla İMG mahkum edilebilecek mi? Bunu bilmiyoruz. Ama kesin bir "evet" yanıtı vermenin ne kadar güç olduğunu biliyoruz. Kural budur: Kötü yönetimlerin neden kötü yönetim olduğunu açıklamak ve bundan sorumlu olanın cezalandırılmasını sağlamak, nerdeyse bir mucize kadar güçtür. Hele Türkiye gibi bir ülkede... Asıl olan "cezasızlıktır". Bunun tersine dönmesi, belki ancak çok güçlü bir kamuoyu baskısıyla gerçekleşebilir. Bunun için uğraşmalıyız.

Fotoğraf: Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Arşivi

1921 Anayasası

TBMM'nin 1920'deki açılışının 100. yılı için Solfasol özel bir sayı hazırlamıştı. Bu yıl da ilk meclisin yaptığı anayasanın 100. yılı. 1921 Anayasasının özellikleri üzerine, birçok tartışma yapılmakta. Bu tartışmaya, anayasal ilkelerin, ülke için değil de daha küçük bir coğrafya birimi/kent açısından düşünüldüğünde, neleri görebileceğimizi aramak için bakıldığında ilginç ipuçları belirliyor:

Merkezi erkin/ güçlü tek yöneticinin (belediye başkanı olarak düşünebiliriz) yetkilerinin sınırlanması arayışını görüyoruz. Kentlerde de, asıl önemli olanın, hemşeriler/ kentli toplum olması gerektiği sonucuna ulaşabiliriz belki, buradan?

Yönetimin yerelleşmesi ve bunun için daha küçük yönetim birimlerini varlığı ve özerkliği düşüncesi var 1921 Anayasasında. Bunu kent/ büyükşehir yönetimi bakımından yorumlayacak olursak, ilçe belediyelerinin meclislerin daha özerk yapılar olması ve onların da daha öncesinde belki mahalle meclislerinin kurulması ve bu meclislerde, yerel sorunların ele alınması ve tartışılması pratiklerinin düşünülebileceği gibi bir durum, tartışılabilir belki?

Kentlerin yönetimi ve demokrasinin gelişmesi denetimin sık dokulu olabilmesi bakımından, güçlü bir büyükşehir ve ilçe başkanı tanımı yerine, bu görevlerin daha işlevsel ve sıkı denetlenebilir pozisyonlar olmasının ve böylece gücün/ iktidarın birikimiyle/ merkezileşmesiyle ortaya çıkabilecek çürümelerin denetlenmesi/ önlenmesi düşüncesi, bu kavramlar üzerinden geliştirilebilir mi?

Muammer Sun

Muammer Sun, kuşkusuz çok değerli bir müzik insanıydı. Türkiye için önemli olduğu kadar, Ankara için de önemliydi. Her şeyden önce tam bir Ankaralıydı ve Ankara'nın yetiştirmiş olduğu en önemli müzik insanlarından biriydi.

Ankara'nın, Türkiye'nin bütün diğer kentlerinden farklı bir kent olduğunu, bu farkın da, 20. Yüzyılın başında, ülke yönetiminin bir Cumhuriyet olarak dönüştürülmemesine neden olan bir düşünceyi ve bunu gerçekleştirmeye amaçlayan bir dizi devrimleri gerçekleştiren ve bu kararları uygulayan bir kent olmasından kaynaklandığı, söylenebilir.

Muammer Sun bu kentin yeni ve modern kimliği ile yetiştirdiği müzik insanlarından biridir ve kentin kimliğinin moderninin kurulması açısından, müzik alanında çok yoğun bir uğraş içinde geçirmiştir ömrünü. Sun Ankara'nın Atatürk dönemi devrimlerinin ve modernleşmesinin en büyük heyecanla yaşayan, ama bugüne en yakın kuşağın çocuklarından biri olarak, önemsememiz ve övünmemiz gereken bir Ankaralıdır.

Ankara, çalışkan, yaratıcı ve kentin kimliğini en iyi yansıtan ve temsil eden evlatlarından birini kaybetmiş oldu, Sun'un kaybıyla. Üzgünüz...

Fotoğraf: cumhuriyet.org.tr

Ekolojik Sorunlar

İklim değişikliği ve kuraklık, salgın nedeniyle suyun daha çok kullanılması ve belki kayıp-kaçak sular ve israf, bir araya geldiğinde, hemen hemen bütün büyük kentler için büyük bir ekolojik sorun, kapımıza dayanmış bulunuyor.

Şehir Plancıları Odası (ŞPO), bu konuda: Ankara için iklim değişikliği eylem planı ve risk yönetim planları çalışmalarını **bilimsel, şeffaf ve katılımcı**

yöntemlerle ivedi olarak, risk yönetim planı ve acil eylem planları hazırlaması gereğini, öne sürüyor:

"İklim krizi, kuraklık, sağanak yağış sonrasında yaşanan taşkın olayları gibi doğal ve insan kaynaklı risklere yönelik öncelikle iklim değişikliğine uyum ve eylem planları, bunlara eş güdümlü olarak da."

Ancak buradaki tek sorumluluk belediye ait değil. Belediye kendi payına düşüne yapmakla yükümlü, ancak ŞPO'nun belirttiği gibi, bunun katılımcı (ya da İBB'nin belirttiği gibi, "paydaşlarla" birlikte) yapılması gerekiyor. Eğer kent toplumlari, Ankaralılar, kendi gündelik yaşamını gözden geçirmez ve kent yönetimlerini zorlamaz ve yapmazsa, belediye her zaman yetersiz kalacaktır.

Gürültü

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 'Avrupa Birliği Çevresel Gürültü Direktifinin Uygulanması İçin Teknik Yardım Projesi' kapsamında, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, 10 ilde pilot alanlar belirlendi ve farklı gürültü kaynaklarına yönelik gürültü haritaları çıkarıldı. Ankara'nın da yer aldığı pilot proje kapsamında TÜBİTAK ile imzalanan Ankara İli Gürültü Eylem Azaltım Senaryolarının Geliştirilmesi Projesine başlanıldığına dair haberler yer alıyor gazetelerde.

Gürültü bir kent için kaçınılmaz belki. Sanayi kentiyle birlikte ve daha sonra motorlu araçlarla, artan inşaat yoğunluğu, ulaşım yoğunluğu, çalışma yerlerinin kendisine ait olan seslerle ilgili vb. bir gürültü var. Ancak insanlara/bizlere ait olan gürültü, bize en çok ne yapılabileceği hakkında düşünme alanı oluşturuyor. Gürültücü bir toplumuz ve gürültünün kamusal [altyapı (özellikle ulaşım altyapısı) ve kurallar (yönetmelik vb.)] ve toplumsal (kentliler/ bize it olan gürültü) boyutları olduğunu düşünebiliriz.

Bu belki kültürel bir durum: gürültü yaparak "ben" olmak. Gürültü yaparak önemini, orada olduğunu kendisine saygı duyulması gerektiğini bildirmek... Konuşurken/ özellikle topluluk içindeyken telefonla konuşurken, müzik dinlerken, araç sürerken ve aracımızın gürültü çıkartma kapasitesini sonuna kadar zorlarken (özellikle motosiklette), bazen satış yaparken (bu belli de en masumu), gürültü, gürültüyle taciz edici olmak, olağan bir şey olarak algılanıyor. Belki aynı zamanda toplumsal cinsiyetin gücü/ iktidarın gücü için de ses gerekiyor. Yüksek ses=çok iktidar anlamına geliyor? Kolay değişmeyecek bir özellik...

Haritalar gündelik yaşam kalitesini değiştirebilecek mi, yoksa sokaklardaki görme engelliler için yapılmış tuzaklı sarı yollar gibi mi olacak?

Su Kıtlığı ve Belediyenin Su Sorununa Yaklaşımı

Belediyenin bu aylardaki önlemleri/ önerileri, şimdilik şöyle özetlenebilir:

Su kullanımındaki fiyatlandırmada, az kullananlar düşük, çok kullananlar yüksek tarife üzerinden su satmak ve böylece, toplumun kendiliğinden, su kullanımı alışkanlıklarının değişmesini beklemek. Bunun etkili bir önlem olduğundan hiç kuşku yok ancak yeterli ve etkili olabileceği konusunda kuşkulu olabiliriz,

Büyük parklarda yüzey sularını ve yağmur sularını sarnıçlamak ve depolanmış suyu bahçe sulamasında kullanmak. Bunun son derece yerinde bir önlem olacağından hiç kuşku olmamakla birlikte, kent ölçeğinde sağlanabilecek tasarrufun derecesi ve etkisi yeterli olmayacaktır. Ancak bu olumlu adımın geliştirilebilme biçimleri üzerinde düşünmeye devam etmek gerek.

Ancak, iklim değişikliği kadar ciddi ve yakın bir sorun karşısında ülkenin, belediyelerin, kısaca, her düzeydeki kamu yönetiminin bu durumu hala yeteri kadar ciddiye aldıklarını söylemek oldukça güç.

Ayrıca Belediyenin "resmi internet sitesinin" başlığında eski-geleneksel bir pirinç musluktan su damlıyor ve yanında da, da şöyle yazıyor:

"Ankara'da baraj doluluk oranları düştü"
"Suyu tasarruflu kullanalım, israfa engel olalım"
"İmza: Mansur"

Kısaca değineceğimiz konu, Ankara Belediyesi'nin de Türkiye'deki diğer belediyelerinde, gerçekte "iklim değişikliği" olgusunu ciddiye almayan, sanki böyle bir ekolojik gelişme bütün dünyayı ama Anadolu'yu/ Anadolu kentlerini daha çok tehdit etmiyormuş gibi davranmaları. Hiçbir belediyenin iklim değişikliği" olgusunu göz ardı etmekle birlikte bunu Ankara Belediyesinin de böyle görmesi, olayı "kuraklık" olarak sunması, geçici ve küçük ölçekli bir-kaç proje denemesi ile yetinmesi, sanırım ciddi bir sorun olarak görülmeli.

ODTÜ Kavaklık Direnişi

2019 tarihinde, ODTÜ Kavaklık bölgesinde 40 dönümlük arazi üzerine yapılmak istenen Kredi Yurtlar Kurumu (KYK) yurdu inşaatına karşı mücadele eden öğrencilerden 12'si hakkında geçen yıl açılan davanın ilk duruşması (3 Şubat 2021) yapıldı.

Öğrencilerin direnişini kırmak amacıyla, yüzlerce ağaç kesildi. Ardından kavaklık alanındaki gelişmeleri takip eden meslek odaları ve öğrenciler, 12 Temmuz 2019 tarihinde tapuda yaptıkları sorgulamada, alanın 2034 yılına kadar ODTÜ Geliştirme Vakfı'na ait olduğunu gördü ve iptal edildi.

Öğrenciler, "Kavaklık, zengin bitki örtüsüne sahip olmakla birlikte oldukça yoğun hayvan popülasyonuna da ev sahipliği yapıyordu. Tilkiler, fareler, 28 farklı kuş türü... İşte ekolojik bütünüyle bahsedildiği gibi ticari alan özelliğini yitirmiş bu ekosistemi savunduk" dediler ve eklediler: "bizler şunu da biliyoruz meşruluğumuz ve haklılığımız bizleri suçlu değil haklı yapıyor." "Bu dava bizim açımızdan hiçbir meşruluğa sahip değildir.

Bizler bu davada KYK ve kayyım rektörlüğü yargılıyor olacağız." "Suçlu değil, haklıyız" dedi.

Şu fotoğrafa bakıp, can evinden vurulmamak mümkün mü?

Her öğrenci kesilecek bir ağaca tırmanmış ve onu koruyabilmek için kollarının bütün gücüyle ağaca sarılmışlar. Hangi güç/ akıl ya da vicdan, bu evlatlarını döve-döve polise yakalatıp, mahkemeye çıkartır ve onları hapse göndermeye çalışabilir?

Fotoğraf: Bianet.org

Salgın Şubat-Mart'ta salgının ikinci turunu beklerken

Haber şöyle: "Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilimsel Kurulu Üyesi Prof. Dr. Alpay Azap, salgının biteceğini; ancak virüsün kaybolmayacağını belirterek, 'Örneğin Ankara'da Nisan, Haziran, Ağustos ve Kasım aylarında olmak üzere 4 dalga yaşadık, 5'incisini bekliyoruz. Maalesef şu anda olgu sayısında kıpırdanma var. Ankara'da beklediğimiz 5'nci dalga muhtemelen Şubat ayı ortasında başlayacak, Mart ortasına kadar sürecek' dedi."

Salgının bir yandan insanların beden sağlığına yaptığı büyük sorunların yanı sıra, kentin toplumsal ve kültürel yaşamında yaptığı tahribatlar da sürmekte. Kentler de bu salgınla yaşamak, salgından çıkmak vb. için kendilerine özgü yolları keşfetmek zorunda. Bu bakımdan bu ay "iki örnek yararlı olabilir belki?" diye düşünüyoruz:

Salgında Kadın Dayanışması

Bianet'ten Atiye Eren'in haberine göre, Kale çevresinde Pilavoğlu Han'daki işletmeler, zaten güç koşullarda ayakta durmaya çalışırken, salgın nedeniyle işleri daha da zorlaşmış. Atiye Eren, şu bilgileri veriyor:

"Özel bir işletme tarafından kiralanan 40 dükkân, keçeden ahşaba birçok el işçiliğinin yapıldığı atölye ve mağazalara ev sahipliği yapıyor. (...) İşyerlerinin yüzde 80'e yakını kadınlar tarafından işletiliyor. (...) Kadınlar keçe, çini, gümüş tasarımı gibi alanlarda üretimler yapılıyor."

Yazıdan anlaşıldığı gibi, yaşamını sürdürmek ve zaten zor başlangıçlar sayılabilecek girişimlerin ayakta kalabilmesi için kadın dayanışması, buradaki insanların beraberlikleri önemli bir örnek. Girişimin başarılı olması, evdeki küçük dünyanın genişleyebilmesi ve Ankaralılarla daha geniş bir tanışıklık olanağının yaratılmış olması, Pilavoğlu Hanındaki kadınların, ayakta kalamaya devam etmek için güvendikleri öğeler gibi duruyor.

Bu dayanışmayı, birbirine tutunarak mücadele etmeyi destekleyebilmek için, yolunuz düşerse, Pilavoğlu'na uğramayı ihmal etmeyin lütfen...

Politik Direnişler

İstanbul'daki Boğaziçi direnişi, aynı Gezi'de olduğu gibi yerel bir direniş değil. Boğaziçi, ülkesel bir sorun bakımından açılmış bir direniş cephesi gibi görülmeli. Orada öğrenciler ve öğretim üyeleri, bütün üniversite direniyor, başını dik tutuyor ve gözünü geleceğe dikmiş devletin ve polisin gösterdiği şiddete karşı, barışçıl yöntemlerle, ama ısrarlı ve etkili bir biçimde direniyor.

Ankara'da öğrenciler ve sivil yurttaşlar, Boğaziçi'nde uygulanan baskıyı ve sadece iktidarın kendi yaptığı yasalara uygun, ama bunun dışında, insanlığın/ akademinin ve bilim uygarlığının bütün kazanımlarına ve ilkelerine aykırı durumu, protesto ediyorlar. Polis, giderek ivmelenen bir zorbalık ve despotizm uyguluyor; gözü dönmüş bir şiddet uyguluyor.

Mansur Yavaş'ın İstifa Çağrısı

Bu konuda, hiç beklenmedik bir şey daha oldu ve Mansur yavaş, Bulu'yu istifaya çağırdı. Bunun, elbette doğru, zamanlı ve dengeli ve barışçıl bir yaklaşım olduğunu söyleyerek başlamalıyız söze. Ancak yine de dikkat çeken pek çok özellik var bu davranışta: Bu özellikler ilk dikkat çeken Murat Sabuncu oldu. Yavaş, öncelikle bir denge ve kavgayla zaman yitirmeden iş yapmak isteyen bir davranış sergiliyor.

İstifa çağrısının, gerçekte işlevi olmadığını/ olmayacağını bilerek yapıyor bu çağrısı. Ama beklediği yarar zaten kendisi için "denge adamı", "tarafsız ve barışçıl", "kaynakları kavgayla tüketmektense, iş yapmaya öncelik veriyor" vb. imgesini pekiştirerek, sadece politik bir yatırım yapıyor gibi... Yani toplumsal bir yarar amacı görmek oldukça zor Yavaş'ta, kişisel yatırımına birikim sağlıyor sadece...

En başa dönecek olursak: Barışı nasıl ve hangi koşullarda sağlayabiliriz/ ya da sağlama arayışı içinde olmalıyız? En görünür ve gerçekte sorunun ana kaynağı olmayan bir noktadan çözmeye çalışarak mı, yoksa adil ve hakça bir durumun yaratılmasıyla barışı elde etmek için çaba göstererek mi? galiba, bu istifa çağrısı, Boğaziçi bakımından hiçbir sorunu çözmediği gibi, ABB Başkanından sorunlarla ilgili çözüm düşünceleri/ önerileri bakımından ne bekleyeceğimiz ya da bekleyemeyeceğimiz konusunda bir düş kırıklığı oluşmuyor mu?

Fotoğraf: Arşiv AA

Fotoğraf: @OdtuSavunulmali

ODTÜ'lü Akademisyenler

ODTÜ öğretim üyeleri de, Boğaziçi Üniversitesindeki mücadeleyi desteklemek için toplandılar ve kendi deklarasyonlarını okudular ve zorbalığa karşı bilimi/ bilimsel özgürlükleri ve barışçı mücadelenin yanında olduklarını söylediler.

Bu elbette, hem bütün ülke için hem de Ankara için yüz akı bir davranış oldu. ODTÜ ülke içinde korunmaya çalışılan değerlerin neler olduğunu cesaretle gösterdi ve bu nedenle Ankara (ya da birçok Ankaralı diyebiliriz) böyle bir onurlu kuruma sahip olduğu için onur duydu.

Doktora Öğrencilerinin Burs ve Kredileri “Yaş” Gerekçesiyle Kesildi!

Elçin Özer Uygur

2020-2021 eğitim-öğretim yılında Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü'ne burs ve kredi başvurusunda bulunan 35 yaş üzerindeki doktora yapan öğrencilerin burs ve kredileri kesildi.

Burs ve kredileri sonuçlar açıklandığında almaya hak kazandığını öğrenen öğrenciler, taahhütname onayını gerçekleştirip Ziraat Bankası'ndan hesapları açıldıktan sonra heyecanla ödeme yapılacak günü beklerken aldıkları cevap çok etkisi yarattı.

KYK'dan yapılan sözlü ve CİMER üzerinden yapılan yazılı açıklamalara göre, yeni bir kararla Burs ve Kredi yönetmeliği ve usul ve esaslara göre lisansüstünde 35 yaş ve üzerine kredi ve burs ödemesi yapılamayacağı belirtildi. Almaya hak kazandıklarını ve taahhütname onayladıklarını dile getiren öğrenciler ise “MERNİS ve bilgi işlem hatası” olduğuna dair cevaplar aldılar. Söz konusu yönetmelik veya usul ve esasların ilgili maddesi sorulduğunda ise mevzuatta böyle bir hüküm olmadığı için cevapsız bırakıldılar.

“KYK'dan yapılan sözlü ve CİMER üzerinden yapılan yazılı açıklamalara göre, yeni bir kararla Burs ve Kredi yönetmeliği ve usul ve esaslara göre lisansüstünde 35 yaş ve üzerine kredi ve burs ödemesi yapılamayacağı belirtildi”

Twitter'dan #eğitiminyasıyokKYK etiketiyle seslerini duyurmaya çalışan bazı doktora öğrencilerinin paylaşımları:

- Doktora öğrencileri olarak onaylanan, taahhütnamesini imzaladığımız, banka kartlarımızın geldiği, kazanılmış hakkımız olan öğrenim kredilerimizi alamadık. Kimse bizi duymuyor, görmüyor. Kredi almak için yalvarır olduk.
- Mevzuatta bulunmamasına rağmen doktorada 35 yaş sınırı koyduk diyerek kredilerimizi iptal ettiler. Kazanılmış hakkımız elimizden alındı.
- Doktora öğrencilerinin üç kuruşluk bursuna mı kaldı devlet bütçesi?
- KYK'nın onaylandığı krediye güvenip bütçemizi ona göre ayarladık. 35 yaş sınırı gerekçesiyle son anda iptal edilince doktora öğrencileri olarak çok zor durumda kaldık. Mevzuatta yaş sınırı yok. Mağduriyetimiz giderilsin.
- Bizler de bu yola baş koymuş ihtiyaç sahibi doktora öğrencileriyiz. Gerçekten son anda iptal edilen kredi ve burslarımız olmadan nasıl yol alırız bilmiyoruz. Çaresiz kaldık, tüm ayarlamalarımızı bu yönde yapmıştık.
- Akademi yoluna gönül verdik. KYK yolumuza taş koydu. Önce onaylanan kredimiz, 35 yaş üstüne vermek istemiyoruz denilip geri çekildi, yönetmelikte olmadığı halde.
- Doktora öğrencileri olarak son anda 35 yaş sınırı geldiğini öğrendik. Onaylanan

öğrenim kredilerimizi alamadık. Oysaki taahhütnamesini bile imzalamıştık.

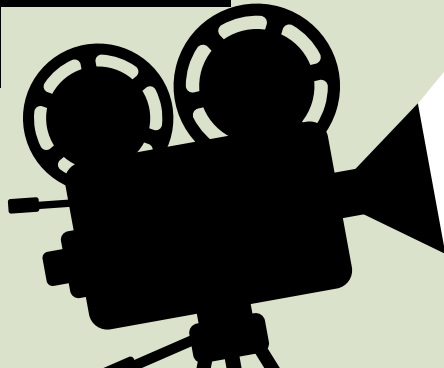
- 2020/2021 KYK burs/kredi başvurusu yaptık, onaylandı. Taahhüt imzaladık, banka kartlarımız geldi ancak son anda doktora öğrencilerine 35 yaş sınırı koyduk diyerek kredilerimizi iptal ettiler. Sesimizi kimseye duyuramıyoruz.

“Konu ile ilgili TBMM milletvekillerinin verdiği soru önergelerine umuyoruz ki yasal bir açıklama getirilebilir ve keyfi alınan bu kararın yarattığı mağduriyet giderilebilir”

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun pek çok kez aldığı “kredi ve burslarda yaş sınırı olamaz, bu eğitim hakkını engeller” kararı KYK tarafından ne yazık ki ciddiye alınmamış. Konu ile ilgili TBMM milletvekillerinin verdiği soru önergelerine umuyoruz ki yasal bir açıklama getirilebilir ve keyfi alınan bu kararın yarattığı mağduriyet giderilebilir.

Mevzuata uygun olmayan bu keyfi kararın bir an evvel geri çekilmesi ve doktora öğrencilerinin mağduriyetinin giderilmesi için seslerinin duyurulması şart.

**SOLFASOL
KENT FİLMLERİ
FESTİVALİ
BAŞVURULARI
BAŞLADI**

Ankara'nın Gayriresmi Film Festivali Haziran 2021'de Ankara'nın parklarında, açık amfilerinde, Solfasol desteği mekanlarda birlikte film seyretmek ve kente sinema gözünden bakmak isteyen izleyiciler ile kenti konu ve mekân edinen sinemacıları buluşturacak. **Gösterim** ve **yarışmadan** oluşacak festivale filmleri ile katılmak isteyenler Gazete Solfasol web sayfası ve sosyal medya hesaplarını takip ederek **Festival Çağrısına** ulaşabilirler. Festival ekibine destek olmak ve katılmak isteyenler festival@gazetesolfasol.com adresine e-posta gönderebilir ya da 0(537) 024 28 49'a telefon edebilir.

Ankara İç Kale Dokusu Onarılacak

Mehmet Tunçer*

Bu yazının amacı Ankara Kaleiçi'nde Haziran 2020'de başlayan çalışmalarını değerlendirmek, Ankara Kaleiçi'ne yönelik "Koruma Amaçlı Planlama Çalışmaları"ni özetlemek, Kültür Bakanlığı ve belediyelerin yaptığı çalışmalardan ve özellikle Dış Kale'de bazı restorasyon ve cephe düzenleme uygulamalarından örnekler vermektir.

Geçtiğimiz günlerde, Ankara Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Tabiat Varlıkları Daire Başkanlığı, Ankara Kalesi İç Kale'de 91 binanın onarılması amacıyla "İçkale 1. Etap Sokak Sağlıklaştırma Projesi"ni uygulamaya başladı. Bu uygulamalar bildiğim kadarıyla son 40-50 yıldır, hatta Cumhuriyet'in başından bu yana İç Kale'de yapılacak en kapsamlı onarım çalışmaları olacaktır.

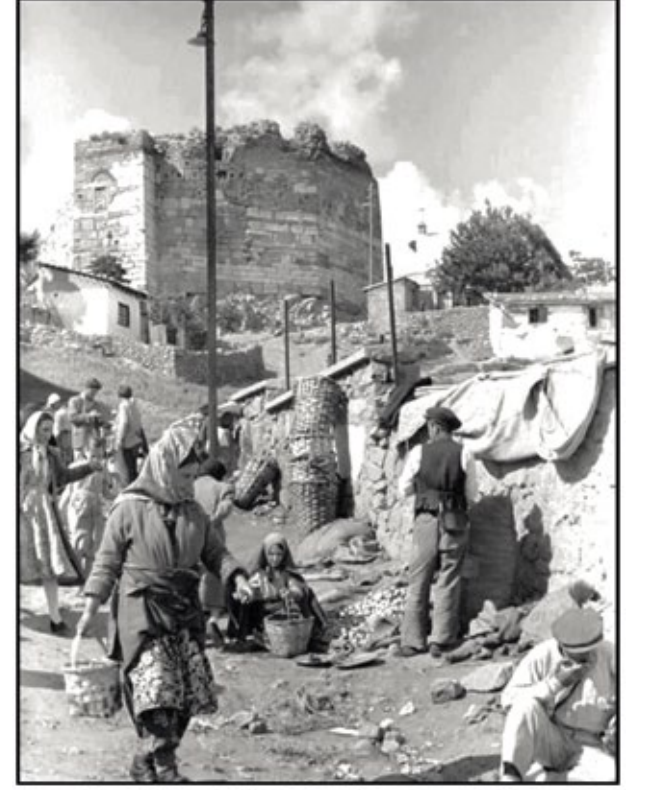
"... Son 20 yıldır hemen her seçim döneminden sonra, ve öncesinde, Ulus ile ilgili, sayısını hatırlayamadığım kadar çok gazete, magazin haberi okudum, kestim, biriktirdim. "Ulus Ayağa Kalkacak", "Tarih Canlanıyor", "Kale'deki Eski Ankara Evleri Onarılıyor", "Ulus'un Çehresi Değişiyor", "Samanpazarı Meydanı Yerinde Yeller Esecek", "Başkente Yeni Eğlence Merkezi (Kale)" vb. ... Doğal olarak 1980'lerin başında, henüz yeni mezun bir plancı olarak Ankara Belediyesi'nde çalışırken, haberleri daha heyecanlı okur, Kaleiçi, Hacıbayram, Suluhan ve Ulus için yaptığımız çalışmaların basındaki yansımalarını heyecanla takip ederdik. Bunlardan bazılarını görüş verdiğimiz halde, yazılan yalan yanlış haberlere de kızar, üzülürdük." (Tunçer, M., 2007)

Binlerce yıllık geçmişe sahip Ankara Kalesi'nin tarihsel, arkeolojik ve kültürel değerlerini bünyesinde barındırdığı bilinmektedir. Bu kesimlerinin planlı ve programlı bir uygulama ile korunması ve geliştirilmesi, vakit geçirmeden onarılması gerekmektedir. Bu gereklilik Atatürk Cumhuriyeti'nin Başkenti olan Ankara'da yaratılan çağdaş ve modern kent olgusunu bütünleyecek olan kültürel mirasın geleceğe bir bütün olarak aktarılması amacına yöneliktir.

Ancyra, Enkür, Angora ve nihayet 20. yy.da Ankara Şehri binlerce yıllık bir kültürel sürekliliğin ve uygarlıkların bir karışımı, bir sentezi olmalıdır. Geçmiş kültür değerlerinden, şehir dokusundan mimarlık ürünlerinden, arkeolojik değerlerden, sanat eserlerinden esinlenerek, yararlanarak, onları koruyup geliştirerek daha ileri, daha çağdaş ve daha yaşanabilir bir çevre, bir şehir ve bir kültür oluşturulabilir.

Ulus'u 1932 Hermann Jansen Planı'ndan beri "Protokol Alanı" olarak ilan ederek "KORUMA" altına alan belediye, şimdi acaba ne yapsak da ondan kurtulsak diye plan ve projeler üretmeye başladı. Koruma altına alındığı günden bu yana Koruma Amaçlı çalışmalar yapılamadığı, ya da yetersiz yapıldığı için korunamayan, giderek yok olan kültür varlıklarımız, tarihsel değerlerimiz zaman içinde parça parça yok olmuştur.

"Kaleiçi Tarihi Kentsel Sit Alanı", Jansen planından bu yana "Protokol Alanı" sınırlaması ile ticari merkezin baskısından uzakta olması ve herhangi bir planlama ile şuyulandırma (parsel birleştirme) yapılmamış bulunması nedeniyle bütünüyle korunmaya aday kent parçası olarak görülmektedir.

ANKARA KALESİ SURLARI VE DOKUSU (ERNEST MAMBOURY)

"Kale bir harabe yığını olarak istifade veya büyük masraflar ihtiyarile gelecek nesiller için muhafaza edilecek gerek kültürel ve gerekse siyasi olsun milli hayatın merkezine temel teşkil edecektir. / Böyle bir inşaatla Türkiye mevcut asarı hasebiyle (Roma'da Kapitol, Pergamon'daki Kasır vs. gibi) herkesçe taktir edilen memleketler meydanında girecektir. Kalenin burçlarından herbiri bir Türk şehri tarafında inşa edilip, o şehrin ismi ile tesmiye edilmesi tarzı ile bunların imarı da varidi hatırdır. / Ankara şehri için başka bir merkez intihap etmek mümkün değildir."

Hermann Jansen, 1937.

Bu kadar yazıp çiziyoruz bir arpa boyu yol gidemiyoruz. Keçiören'deki Estergon Kalesi yapımına harcanan paranın bir kısmı ile Ulus ve Kale ele alınıp çağdaş bir tarihi kent merkezi ve dokusu haline sokulabilirdi. Çok yazık!" M. Tunçer 2007

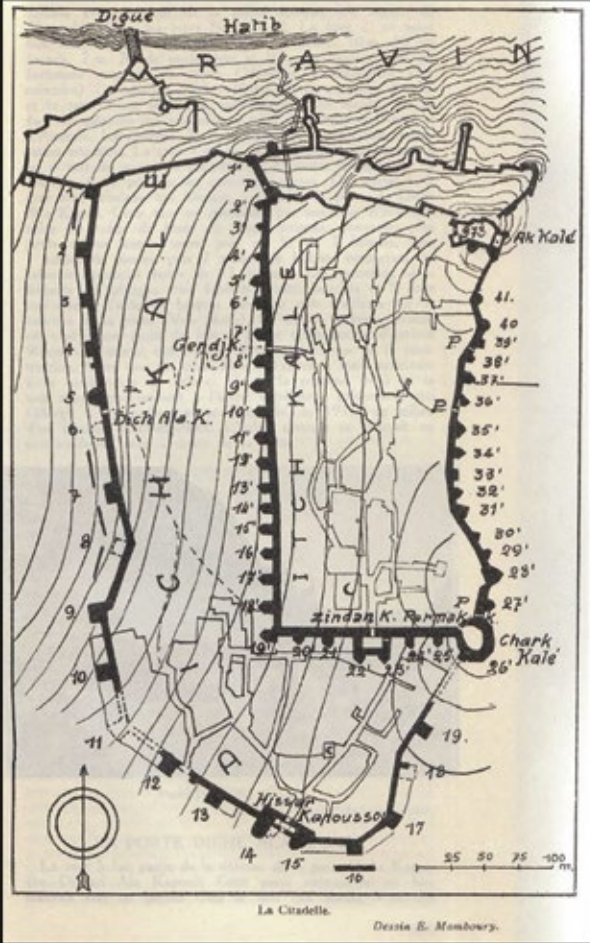

Ancak, 1970'lere kadar yapılan koruma daha çok yasaklayıcı, engelleyici ve pasif bir koruma olduğundan, Kaleiçi konutları da bugün bakımsız, yoğun kullanımlı, eklenti ve bölünmelerle fiziki durumu kötü, mimari ve estetik değerleri yok olma yoluna girmiş yapılarıdır. Halbuki, Kaleiçi'ndeki yapı stoğu da sürdürülebilir bir kalkınma için turizm, ticaret, kültür, konut, vb. kullanımları üstlenerek geliştirilebilecektir.

1972 yılında Ankara'da koruma amaçlı bir planlama yapılması gereği üzerinde durularak tek yapı ölçeğinde alınan tescil kararıyla Kaleiçi'nde 14 yapı tescil edilmiştir. Koruma-Geliştirme bölgesine temel olacak çalışmalar, 1979 yılında ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Restorasyon Bölümü "Ankara Kalesi Koruma Geliştirme Projesi: Tespit, Değerlendirme, Ön Kararlar" adlı kapsamlı araştırma, 1987 yılında "Kale Proje Yarışması Şartnamesi" olarak yayınlanmıştır (Tunçer, M., 2000).

Ankara Kaleiçi'nde Korumaya Yönelik Planlama Çalışmaları

Ankara Kalesi Koruma Geliştirme Projesi'nin "Tespit ve Değerlendirme ve Ön Kararlar" etabında, Kaleiçi'ne yönelik koruma, sağlıklılaştırma ve geliştirme kararlarının verilebilmesi için gerekli fiziki ve sosyo-ekonomik yapıya ilişkin bilgiler derlenmiş ve değerlendirilmiştir.

Ankara Kalesi Genel Görünümü
Fotoğraf: Ankara BŞB, Kültür ve Tabiat Varlıkları Dairesi

"Yeni şehircilikte yeni şehir kısımlarının kurulmasını eski kısmın yayılışından tamamen ayrılmak lazımdır. Hatta nazari olarak Eski Şehir üzerinde haddi zatında bir cam levhası kapamalıdır. Bu suretle kolaylıkla bütün gidişat takip edilerek şehri fenalıklardan korumak kabil olur. Eski şehre mümkün olduğu kadar fazla el sürmemek gerektir. Yeni kısmın imarının tekamül ve terakkisinden sonra eski kısma münasip bir şekilde dikkatle bağlamak kabil olur. Yeni ihtiyaçlara göre uydurulur. Bizim vazifemiz onun hususiyetini istikbal için saklamaktır. Bunda da, ufak tefek mevcut hataları nazari itibara almayarak, bir Eski Şehre ait nizamname tanzimi ile muvaffak olunur." Hermann Jansen 1937

Kale Kapısı Sokak Düzenleme Projesi (Kültür Bakanlığı-1981)

Bu çalışmada, koruma, sağlıklılaştırma ve geliştirme kararlarının verilebilmesi için gerekli fiziki ve sosyo-ekonomik yapıya ilişkin bilgiler derlenmiş ve değerlendirilmiştir. Ayrıca, bu değerlendirme ışığında, mevcut planlama koruma araç ve olanakları çerçevesinde, uygulamaya dönük Koruma-Planlama Politikası seçenekleri ortaya konmuş, örgütlenme modelleri önerilmiştir. Aynı zamanda, fotogrametrik ve fotografik tespit ve belgeleme çalışması yapılmış, iç ve dış tespitlerle yapıların fiziki ve mimari özellikleri saptanmıştır. 1981 yılında, Başkent Ankara'nın tarihi kent dokusunun korunması çabalarına bir başlangıç olarak küçük bir bölgede uygulamaya geçilmesinin özendirici bir örnek oluşturacağı düşünülmüş, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından Dış Kale, Kale Kapısı, Devdiran ve Doğan Sokak'taki konutların cephelerinin çevreye uyumlu bir hale getirilmesi, onarım ve cephe düzenlemesi yapılması amacıyla bir proje hazırlanmıştır (Tunçer, M., 2000).

Ancak, bu proje sergilenerek halkın ilgi ve katılımı sağlandığı halde ne yazık ki uygulanma olanağı bulunamamıştır.

Kaleiçi araştırma raporunda; "... çevrenin düzenlenmesi sonucunda ev sahiplerinin yapıların bakım ve onarımı yönünde bir güdü kazanmaları ve giderek daha yukarı gelir gruplarından bazı kişilerin Kale'de ev satın alarak bunları restore etmeleri olanaksız değildir." şeklinde bir yorumda bulunmaktadır. Nitekim, Kale Proje Yarışması sonucunda bu yönde bir gelişim süreci yavaş olsa da oluşmuştur.

1985-2000 arasındaki uygulamaların tümüne bakıldığında bu tür bir yaklaşımın egemen olduğu görülmektedir. ODTÜ Çalışması "Saptama ve Belgeleme"ye yönelik bir çalışma olarak kalmış, Kültür Bakanlığı bu çalışmayı değerlendirerek "Koruma Amaçlı" bir plan geliştirememiştir.

Projenin bu aşamasında; mülkiyet araştırması yapılmış, saptama ve belgeleme (tespit ve tescil) çalışmaları yenilenmiştir. Ankara Kalesi'nin çevre ile olan ulaşım ve fonksiyonel bağlantılarının belirlenmesi üzerinde durulmuştur.

Ulus ve Kaleiçi Koruma Planlama Yarışmaları

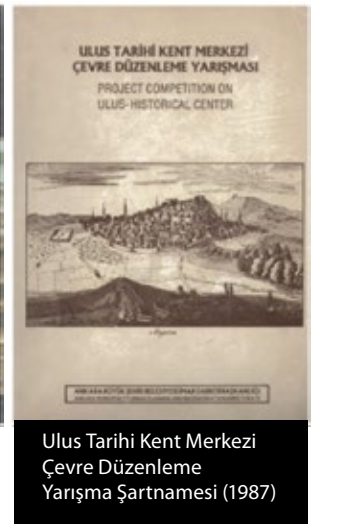
1980'lerin başında; Tarihi Kent Dokusu'nun 150 hektarlık bir kesimi Gayr-i Menkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun aldığı bir kararla "Kentsel, Tarihsel, Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı" ilan edilmiştir.

20 yıl olmuş, Ankara Büyükşehir Belediyesinde çalışırken açtığımız iki yarışma sonucunda (1986-87'ler) "Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma İslah İmar Planı" hazırlanmış, "Kaleiçi Koruma Planı" ise yıllar geçmesine rağmen tamamlanamamıştır.

1987 Yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Altındağ Belediyesi, Büyük Şehir Belediyesi'nin de katkılarıyla, "Ankara Kalesi'nin çağdaş şehircilik, ulaşım, peyzaj ve restorasyon ilkeleri açısından günümüz ve geleceğin gereksinimlerini karşılayacak biçimde şekillenmesini sağlayacak tasarımları elde etmek" amacıyla, "Ankara Kalesi Koruma Geliştirme (İmar Planı) Projesi" yarışmasını açmıştır.

Ankara Kalesi Koruma Geliştirme İmar Planı Proje Yarışması (1987)

Ulus Tarihi Kent Merkezi Çevre Düzenleme Yarışması Şartnamesi (1987)

Bu yarışmanın amacı; "... Ankara Kalesi ve çevresinin bugün içerdiği tarihi ve kültürel değerleriyle, geleneksel dokusuyla, turistik çekiciliğiyle korunması ve geliştirilmesidir. Bu amaca ulaşmak için; Kaleiçi'nde teknik ve sosyal altyapının düzenlenmesi, kent bütünüyle doğru bir bağlantı kurulması, yapıların sağlıklılaştırılması, bakım ve onarımları ile boş alanların çevreye uyumlu olarak değerlendirilmesi gibi hem fiziki hem de sosyal, kültürel, ekonomik düzenlemelerin bir bütün içinde ele alınması..." olarak belirlenmiştir.

Yarışma; konusunda şehircilik, mimarlık ve restorasyon disiplinlerinin bu daldaki bilgi birikimi, beceri ve duyarlılığını bütünleştirmeyi ve türünün ilk örneği olması bakımından meslek çevrelerinde büyük ilgi çekmeyi başarmıştır. 118 şartnamenin

satın alınmış ve 40 projenin teslim edilmiş olması, yarışmanın ilgi çektiğinin bir göstergesidir.

AKMAN Proje Ltd. tarafından hazırlanan 1/5000 ve 1/1000 ölçekli **"Ankara Kalesi Koruma ve Geliştirme Projesi"**, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından koşullu olarak onaylanmıştır. Ancak, çeşitli nedenlerle bu proje de uygulanma olanağı bulamamıştır.

TAÇ VAKFI'NIN ONARIMLARI

Bu çalışmalar devam ederken; Ankara Belediyesi tarafından Belediye Başkanı Mehmet Barlas zamanında (1973) çevreye "örnek bir onarım göstermek" amacıyla satın alınan yapılarla el atılmıştır. Bu yapılar her toplantıda Kültür Bakanlığı ile belediye arasında önemli bir gündem maddesini oluşturmuştur. 11 yıldır içinde yaşayanlar boşaltılarak boş ve bakımsız durumda bırakılan, Kaleiçi Doyran Sokak 5, 7 ve 9 kapı numaralı eski Ankara evleri, sonuçta, "Türkiye Anıt-Çevre ve Turizm Değerlerini Koruma Vakfı" (T.A.Ç.) ile 21.3.1984 tarihinde imzalanan bir protokol uyarınca onarım ve işletmesi yapılmak üzere adı geçen vakfa devredilmiştir.

Kaleiçi Kalekapısı Sokaktaki Taç Vakfına Devredilen 3 Evin Onarım Öncesi

20 Kasım 1985 tarihli Ulus Gazetesi'nde "Kaledeki evler müze oluyor" haberi

Taç vakfının onardığı 3 yapı restore edilmeden önce ve restorasyon esnasında yapıların durumu (1984-1987)

Restorasyon çalışmaları sonucunda bu evlerin, **"Eski Ankara Evi"** niteliğinde lokanta, pastahane ve hediyelik eşya satış (bakırcı, kilimci, vb.) birimleri halinde düzenlenmesi planlanmıştır. Bir dönem bu yapılar prestij lokantası olarak hizmet vermiş, son yıllarda yeniden onarımdan geçirilerek bir vakfa devredilmiştir.

Kalekapısı'ndan girişte sol tarafta yer alan bu yapılara prestij niteliği taşıyan bir kullanımın verilmesi ve zaman zaman turistlerin, politikacıların, sanatçıların ve Ankara halkının Kale'ye olan ilgilerini çekmek bakımından önemli bir gelişme sayılmalıdır.

1995'lerde durum böyleydi ve ondan sonra ağırlıklı olarak Dış Kale'de bazı bireysel girişimlerin (Zenger Paşa Konağı, Hatipoğlu Konağı, Kınacızade Konağı, Soroptomistler Derneği Yapısı, Doyran Sokakta bazı cephe onarımları, Kınacızade Konağı vb.) dışında Kaleiçinde kapsamlı bir çalışma yapılmadı, ne yazık ki İçkale kendi kaderine terk edildi.

Ankara Kalesi Çalışmaları Yürütme Kurulu

Ankara Kent Konseyi ve Konseyin en önemli bileşenlerinden Ankara Kalesi Meclisi ve Yürütme Kurulu, Ankara'nın tarihi dokusunun nitelikli etkinliklerle tanıtılması ve kente ilişkin farkındalığın artırılması için konaklama, turizm, kültür ve sanat etkinliklerine yoğunlaşıyor.

"..... Ankara Kent Konseyi, Ankara Kalesi ve çevresini geliştirmek, sorunlara çözüm üretmek için ilgili sivil toplum kuruluşları ve Kale esnafı ile bir araya geldi. Toplantı, Altındağ Belediye Başkanı Asım Balcı, Ankara Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Gürsel Baran ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Kemal Çokakoğlu'nun katılımıyla Kale bölgesindeki bir antikalarda gerçekleşti.

Ankara Kalesi Derneği Başkanı Şevket Bülend Yahnici moderatörlüğünde, Kale bölgesindeki aydınlatma eksikliği, otopark sorunu, güvenlik önlemlerinin azlığı, Kale'ye ulaşım zorluğu ve birçok sorun daha Ankara Kent Konseyi koordinasyonunda yapılan toplantı ile ele alındı. Ankara için ortak akulla hareket eden bir iş birliği ağı kurmanın öneminden bahsedildi..."

Ankara Kent Konseyi **"Ankara Kalesi ve Çevresinin Kültür Turizmine Kazandırılması Projesi"** için esnaftan iş adamına, akademisyenden belediye başkanlarına kadar tüm kesimleri bir araya getirmiştir. Ankara Kale'sinin kalkınması başta olmak üzere kale esnafının sorunları ve çözüm önerileri, turistleri hem Ankara'ya hem Ankara Kalesi'ne çekebilmek için nelerin yapılabileceğine ilişkin tüm fikirler tartışılmaktadır.

Ankara Büyükşehir Belediyesi "İç Kale 1. ve 2. Etaplar Sokak Sağlıklaştırma Projesi" (2020)

Kültür ve Tabiat Varlıkları Daire Başkanlığı, Kaleiçi'nde Güvenliği Sağlamaya Yönelik korkuluk montajı ve ışıklandırma projesinin ardından **"İçkale 1. Etap Sokak Sağlıklaştırma Projesi"** kapsamında tarihi evlerin bulunduğu sokakların restorasyonu için aslına uygun bir proje hazırladı. Ankara Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Tabiat Varlıkları Daire Başkanlığı, Ankara Kalesi İçhisar mevkiindeki 91 binanın turizme kazandırılması için "İçkale 1. Etap Sokak Sağlıklaştırma Projesi"ni

hayata geçirecek. Bu uygulamalar Cumhuriyet'in başından bu yana İç Kale'de en kapsamlı onarım çalışmaları olacaktır (Haziran 2020).

İhalesi gerçekleştirilen birinci etap restorasyon çalışmalarına kısa süre içinde başlanması planlanırken kalenin tarihi dokusu muhafaza edilecek.

İçhisar mevkiinde bulunan bina ve yapılarda restorasyon çalışmalarına ağırlık vereceklerini söyleyen ve Ankara Kalesi'nin iki bin yıllık bir geçmişi olduğuna dikkat çeken Kültür ve Tabiat Varlıkları Daire Başkanı Bekir Ödemiş, "sokak sağlıklaştırma" projesine ilişkin şu detayları paylaştı:

"Geçmişten bizlere kalan tarihi, kültürel ve mimari bir yapı olan Ankara Kalesi'ni korumak ve gelecek nesillere aktarmak hepimizin görevi. İç kale kısmında çalışmalarımızı üç etaba ayırdık. Şu an birinci etabın ihalesini yaptık. 91 binanın restorasyon çalışmaları çok kısa zaman içerisinde başlayacak. Temel amacımız tarih ve özgün mimari varlıkları ortadan kaldırmak değil, özgün yapısına sadık kalarak yapıları korumak ve yaşatmak. Ankara Kalesi için aydınlatma projemiz de kuruldu ve ihale çalışmaları tamamlanmak üzere. Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Mansur Yavaş'ın bu konudaki hassasiyetini Beypazarı'ndan dolayı herkes biliyor. Bu anlayışla başlayacağımız restorasyon çalışmalarında Ankara'nın turizm potansiyeline de katkı sağlaması için ciddi çaba sarf ediyoruz."

Ankara Kalesi (İç Kale) 1. ve 2. Etaplar Sokak Sağlıklaştırma Projesi
Fotoğraf: Ankara BŞB, Kültür ve Tabiat Varlıkları Dairesi

Dış Kale bölgesinde **57 adedi tescilli** olmak üzere **91 yapı** sokak sağlıklaştırması ile restore edilmiştir. İç kale 1. etap bölgesinde sokak sağlıklaştırma projeleri koruma bölge kurulunca onaylanmıştır. Bu kapsamda **37 tanesi tescilli** olmak üzere 58 parseldeki **73 yapı** restore edilecektir.

İç kale 2. etap bölgesinde sokak sağlıklaştırma kapsamında ele alınarak 34 adet parsel; **29 tescilli** 44 tescilsiz; toplam **73 yapı** restore edilmek üzere çalışmalar yürütülmektedir.

ÖNERİLER

Koruma, tek yapı, çevre, şehir ve bütünü ölçeğinde geliştirme ve yenilemeyi de içermektedir. Sürdürülebilir koruma düşüncesi çerçevesinde kültürel değerlerin korunması yanında, tarihsel çevrelerin bir konut dokusu, konut stoku olduğu düşünülmeli ve koruma yanında ıslah/rehabilitasyon çabaları da etkin olmalıdır.

Koruma, geliştirme ve yenileme çabaları, planlı, programlı ve parasal kaynaklara bağlı, etaplama ve örgütlenme ile birlikte gerçekleştirilebilirse bilimsel ve daha başarılı olabilir. Bu nedenle, günümüze kadar yapılan planlama çalışmalarına örgütsel ve parasal boyut katılmalı ve öncelikler saptanarak etaplama halinde uygulama yapılmalıdır.

"Ankara Kaleiçi Koruma Amaçlı İmar Planı", Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Tabiat Varlıkları Dairesi, Altındağ Belediyesi ve Ankara Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu işbirliği ile biran evvel hazırlanmalıdır.

Kaleiçi'nin korunmasına yönelik bir planın ve ilgili projelerinin onanması da büyük önem taşımaktadır. Nedenleri ne olursa olsun bu konudaki her türlü gelişme tarihsel çevrenin giderek daha çok tahribine neden olmaktadır. Varolan araştırmalar ve dökümantasyon derlenerek gelecek için daha detaylı çalışmalara temel olarak değerlendirilmelidir.

Umarım Kaleiçi, gerçekten korunmuş ve onarılmış elde kalan son özgün Eski Ankara dokusu olarak geleceğe aktarılacaktır. Hacı Bayram çevresindeki gibi yapay, betonlaşmış bir çevre (yeni-tarihi eserler) oluşturulmamasını diliyorum.

* Prof. Dr. Mehmet Tunçer, Çankaya Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

KAYNAKLAR

Altındağ Belediyesi, Kültür Bakanlığı, 1987, "ANKARA KALESİ KORUMA GELİŞTİRME YARIŞMASI", YARIŞMA ŞARTNAMESİ.

Ankara Büyük Şehir Belediyesi İmar Dairesi Başkanlığı, 1986, "ULUS TARİHİ KENT MERKEZİ ÇEVRE DÜZENLEME YARIŞMASI", YARIŞMA ŞARTNAMESİ.

MAMBOURY, E., 1933, "ANKARA Guide Touristique" (Ankara Gezi Rehberi).

JANSEN, H., 1937, Ankara İmar Planı Raporu.

TUNÇER, M., 2000, "Tarihsel Çevre Koruma Politikalar : Ankara", Kültür Bakanlığı Yayınları 2520, Aralık 2000, Kültür Eserleri Dizisi: 281.

TUNÇER, M., 2015, "Yıkmanın Anafartalar Çarşısını, Ulus İşhanı'nı, Ankara Hali'ni. Yıkamazsınız Ulus'ul.. (4)", Ankara Magazine Dergisi, Çevresi'ni Arayan Ankara, Alter Yay.

TUNÇER, M., 2015, "Ulus Yine, Yeni, Yeniden "Ayağa Kalkacak!", Çevresini Arayan Ankara, Alter Yay.

<https://www.kulturservisi.com/p/tarihi-ankara-kalesinin-sokaklari-yenilenecek/> (Erişim 21.06.2020)

<http://ankarakentkonseyi.org.tr/2019/07/27/kent-konseyi-sehrin-ortak-aklini-harekete-gecirmeye-basladi/>

ANKARANIN İNSANLARI III . BÖLÜM

TERZİ SULTAN

s
i
n
c
e

1
9
7
5

TASARIM & TADILAT

"eski bir şey geldiği zaman,
onu genişletip, onu daraltıp, onu uzatıp fikir yürüterek yaptığım işi seviyorum..."

yapım TEKHNE Kültür & Gazete Solfasol
yönetmen Mert İnan yardımcı yönetmen Canan Yazar

"Ankaranın İnsanları'nın üçüncü bölümünde, kameramızı, yirmi yılı aşkın zamandır Kızılay İzmir caddesi Öztuğ Pasajı'nda terzi dükkânı işleten Sultan Bektaş'a çeviriyoruz. 1975'ten beri terzilik yapan Sultan hanımı mesleğine bağlayan en önemli şeylerden biri, kendi ifadesiyle yaratıcılık. İşine olan bağlılığını "eski bir şey geldiği zaman, onu genişletip, onu daraltıp, onu uzatıp fikir yürüterek yaptığım işi seviyorum" sözleriyle anlatan Sultan hanımdan esnaf olmayı, kadın esnaf olmayı, müşterilerin önemini ve terziliğin yaşamakta olduğu değişimleri dinliyoruz. "Terzi Sultan", Kızılay'ın en bilinen ve işlek pasajlarından biri olan Öztuğ Pasajı'nın ve pasaj esnafının korona salgını ile salgın karşısında alınan önlemlerin yetersizliğinden ötürü yaşadıkları ekonomik sıkıntıları da dile getirmeyi amaçlıyor. İyi seyirler!"

Osmanlı Belgelerinde Ankara - 1

Akın Atauz

Çok heyecanlandırıcı bir başlık gibi duruyor. Değil mi? Ama tam bir düş kırıklığı...

Neden böyle olduğunu açıklamadan önce, kitaplarla ilgili nesnel bilgileri vermeliyim. Kitaplar 5 cilt olarak 2016 yılında Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı tarafından kültür yayınları dizisinde yayınlanmış.

*

Kitaplar kuşe kağıda büyük boy olarak basılmış ve ciltli. Kitapların "görmeli" gibi görünmesi için hiçbir fedakârlıktan kaçınılmamış ve hepsinin ilk sayfasında büyük bir gülümseyen Melih Gökçek fotoğrafı var. Boş bir masanın başında oturuyor. Bir de "takdim" yazısı yazmış (imzasız).

Ankara Büyükşehir Belediyesi (ABB) olarak, "tamamen Osmanlı arşiv belgelerine dayanılarak" hazırlanan diye bir açıklama var ilk sayfada. Sonra bir **önsöz** var. Bütün ciltlerde bu kısım yaklaşık şöyle düzenleniyor: İlk birkaç paragrafta, Ankara tarihinden bahsediliyor, sonra her cildin kendi özel konusu hakkında (daha sonra Giriş bölümünde yazılmış olanların özeti biçiminde) Osmanlı tarihi bakımından (kent veya Ankara değil) diyelim ticaret bakımından, temel açıklamalar biçiminde bir özet veriliyor ve sonra **içindekiler listesi** yer alıyor. Bu listede belge başlıkları var ve kaç belge varsa, bazı ciltlerde biraz düzenlenmiş, bazen de hiç düzenlenmemiş bir biçimde, art arda diziliyor.

Giriş bölümünde ise ana başlık her zaman "Ankara'nın Tarihi". Hemen hemen her ciltte Ankara tarihi şöyle ele alınıyor: yaklaşık birkaç paragraf ya da 1-1,5 sayfa uzunluğunda bir Osmanlı öncesi tarih, böylece 15. yüzyıla gelinmiş oluyor, sonra 4-5 sayfa kadar Osmanlı döneminde Ankara'nın genel tarihi, daha sonra da özel konu eğer vakıf ya da ticaret ve tarım ise kitabın konusuna göre Osmanlı tarihi bu bakımdan, genel olarak özetleniyor ve en sonunda da "**Osmanlı Arşiv Belgelerinde Ankara**" başlığına sıra geliyor.

Bu bölümde, içindekiler bölümünde bir liste halinde verilmiş belge başlıkları, genellikle paragraflar haline getirilecek biçimde, biraz toplulaştırılarak (sınıflandırılarak değil) veriliyor. En sonunda da **kaynakça** (ki bunlar sayıca her zaman pek az oluyor) belirtiliyor. En sonunda, Başbakanlık arşivinden değerlendirilen belgelere ait fonlar, bir liste halinde belirtiliyor ve belge görüntülerine geçiliyor.

Kitaplardan her biri, yaklaşık 400-500 sayfa civarında ve belgelerden önceki bölüm genellikle 30-40 sayfa içinde tamamlanıyor ve sonra belgeler sağ sayfada orijinal, sol sayfada "transkribe metin ve özetlerine" yer veriliyor.

Bu yüzlerce hatta beş cildi göz önünde tutacak olursak binlerce sayfalık "belge" hakkında bir fikir verebilmek için Vakıf cildinin ilk belge sayfasını aşağıya alacağım. Başlık (bugünün Türkçesine göre yazılmış) şöyle:

"Ankara'da Karaca Paşa Camii imamı olup vefat eden Ali Halife'nin yerine Ankara Naibinin usulsüz bir şekilde başka birini imamlığa tayin ettiğinden görevin kendisine verilmesini talep eden Ali Halife'nin oğlu Osman'ın talebinin uygun bulunduğundan babasının yerine imamlığa tayin edilmesi."

Sonra transkripsiyon şöyle başlıyor: Mucibince nişan-ı hümayun verilmek buyruldu 23 c. Sene [10] 84 ve devam ediyor.

Buna benzer sayfalarla kitap tamamlanıyor. Belgelere bakıyorsunuz ve Ankara'nın Osmanlı tarihini anlamış oluyorsunuz. Her cilt için ayrı ayrı değerlendirmeler yapmak gerekiyor ve her cilt bu incelemeyi kuşkusuz hak ediyor. Ancak bu beş cilde genel olarak bakarak, toplu bir değerlendirme ile başlamak daha yararlı olacak.

Genel özellikler

Bilim dışılık bütün bu ciltlerin en genel özelliği...

Arşiv incelemesi yapılmışsa arşiv nasıl bir sistematikte taranmış, bulunan bütün belgeler mi yayınlanmış? Eğer bütün belgeler yayınlanmayıp bir eleme yapıldıysa, bu eleme neye göre/hangi nedenle/hangi ölçüte göre yapılmış ve hangi yıllar arası taranmış? Gerçi belgelerin üzerinde kendi tarihleri var, ama burada son yüzyıla doğru büyük bir yığılma görülüyor. Bu eski yıllara ait arşiv belgeleri taranmadığı için mi böyle yoksa belgelerin varlığı mı böyle vb. sorularının yanıtını bilmiyoruz.

Herhangi bir bilimsel çalışmanın başlangıcı, yapılmak istenilen işle ilgili zihnimizde bir araştırma sorusunun bulunması/bir hipotezin kurulması, eğer **hipotez** yazılması gerekmeyecek veya olası olmayan bir durum varsa, bunun belirtilmesi ve yine de yapılmak istenilen işin amacının, programının ve yönteminin bilimsel bir yaklaşımla ve açıklıkla yazılması gerekir. Ancak bu ciltlerde bunlardan hiçbiri yok elbette.

Bu konularda hiçbir açıklama yok. Ancak çok açık ve çarpıcı bir biçimde ortaya çıkan bir durum var: Bu belge yayınlama çalışmasında tam bir **yöntemsizlik**, gelişigüzel, belirsizlik ve keyfilik görülüyor.

Amaçsızlık... Ne yaptığını ne yapmak istediğini bilmeden, belirli bir hipotezi olamadan başlayan bir "arşiv çalışması" var. Sonuç olarak, gelişigüzel

ve savruk, inanılmaz derecede kaotik bir yığın önümüze serilmiş bulunuyor. "Buyurun, istediğiniz belgeler burada, size belediye hizmeti olarak sunuluyor, ne istiyorsanız, kendiniz karar verin ve yapın" tarzı bir düşünce olsa gerek. Ancak bilimsel bir çalışmanın kaynağının böyle olmasına, hiçbir biçimde olanak yok. Bu belgelere bakarak, hiçbir bilim insanı, hiçbir bilimsel çalışma yapamaz.

Zaten bu herhangi bir mantıksal düzenleme ve **tasnif içermeyen** (sınıflanamamış), kronolojik bile olmayan ve düpedüz bir torbaya kağıtları doldurur gibi sayfalara art arda dizilen belgelerden ne sonuç çıkıyor? Hiçbir şey. Tam bir yığın var ortada ve hiçbir biçimde kullanılamaz; hiçbir biçimde gerçekle ve tarihle ilişkilendirilemez ve bir işe yaramaz "belgelerin" yığını... Arka arkaya (hiçbir sıra/düzen/mantık olmaksızın) dizilen bunca belge ne diyor ve bu belgeleri inceleyerek nasıl bir analiz yapılabilir ya da belgeler belirli bir analiz yapılabilmesine elverişli biçimde toparlanabilir mi?

Bunların toparlanabilmesine hiçbir olanak yok elbet. Zaten belediye, kendisi de bu belgeleri hiçbir biçimde **değerlendirememiş** ve nasıl değerlendirilebileceği, değerlendirilebilmesi için ne yapılması gerekeceği vb. konularında hiçbir fikri yok. Buna en yakın bölüm olan, her kitabın başındaki 30-40 sayfa içinde, klişeler ve her bilinen **sakızın** yeniden çiğnenmiş hali dışında ne var? Yeni/bilinmedik hiçbir şey söylemediği gibi, bilinen gerçekleri bile tahrif etme boş çabasından başka bir şey görünmüyor.

Bu kitapların hazırlanmasına katkıda bulunanlar, editör veya genel yayın müdürü adlarını almış kişiler bile, **ne yaptıklarını bilmiyorlar**, sanki bilimsel çalışmadan hiç haberleri yok ve her şeyi kolayca tahrif edebileceklerini zannediyorlar ve ama yine de bir tek anlamlı paragraf bile yazamıyorlar yaptıkları işten çıkartılabilecek herhangi bir sonuca dair... Yazamamaları da normal. Hiç kimse bu belgelere bakarak Ankara'nın vakıf geçmişi, ticaret geçmişi, tarım geçmişi, belediye geçmişi vb. için hiçbir sonuç çıkartamaz.

Tarihsel bir **tahrifat** ve gerçek olmayan bir tarihi "Osmanlı belgeleriyle" gösterme iddiası, tarihi keyfine göre yeniden yazma ve inanacak olanları kandırma çabası sadece çok ilkel ve beceriksiz ideolojik bir çaba. Yapılan iş bir kaynak ve kağıt israfından öteye bir anlam taşıyor olabilir mi, bu belgelerden herhangi bir biçimde yararlanılabilir mi?

Ancak haksızlık etmemek için, belki şunu da görmeliyiz: Çalışma, geri planda **örtük** bir amaç taşıyor ve sanki "çaktırmadan" gerçeği saklayarak "belgeleri bilimin hizmetine sunan belediye" amaçsız değil. Amaç belki, Cumhuriyet dönemi ile

önem kazanmış Ankara için "bakın size Osmanlı belgelerini göstereyim de kentin **Osmanlı geçmişi**ni daha çok önemseyin" demek olabilir. Bu, çalışmanın amaçlardan biri olabilir elbette. Böyle bir amaç varsa, bunu masum hatta bilimsel olarak değerli bir amaç olarak da görebiliriz. Ama sanıyorum, bunu sadece göstermelik (iyi niyetli) bir amaç olarak düşünebiliriz.

Onun arkasından, bütün görkemi ile örtük amaç parlamaya başlıyor: Asıl amaç, bizim şu gerçeği kavramamızı sağlamak: "Osmanlı sadece **Müslümanlardan** oluşan bir nüfusa sahipti ve her dönemde de öyle oldu. Osmanlının hiçbir zaman gayrimüslim bir tebaası olmadı ve olmadığına kanıtı da işte sizlere sunduğum bu belgeler". Ulaşılmak istenilen, bilimsel bir sonuç değil ki, bir şeyi anlamak/anlamlandırmak/aydınlatmak vb. değil ki amaç... "Ankara'da Gayrimüslimler hiçbir zaman olmadı; işte belgeleri" diyebilmek isteğinden ibaret...

Belediye, hem Osmanlı tarihini ön plana çıkartmak istiyor, hem de bu Osmanlı kentinin gerçekte olduğu gibi değil de geçmişin kendi gönlündeki gibi olmasını isteyerek, geçmişini bu amaçla tahrif ederek bize sunmak istiyor. Hem "Osmanlılık" yapmak istiyor, hem de Osmanlı'yı gerçekte olduğu gibi değil de kendi "milliyetçilik" süzgecinden geçirerek uydurduğu bir Osmanlı icat ederek sunuyor. Yani boş yok: hem Osmanlılık var. Hem de milliyetçilik... Her ögesi, ideolojinin istediği gibi düzenlenmiş, tastamam bir kent tarihi veriyor belediye; daha ne istiyoruz?

Bütün bu beş cilt boyunca, her cildin kendi konusuna göre, **gayrimüslimlerle** (GM) ilgili her belge elenmiş ve yok sayılmış veya yayınlanmaya değer bulunmamış. Belgeler bakımından tam bir **seçmecilik** yapılmış. Bu da bütün belgelerin neye göre seçilerek yayınlanmış olduğu sorusuna bağlanıyor. Ve kitaplardaki belgeleri güvenilirmez/kullanılmaz hale getiriyor. Binlerce sayfa Ankara belgesi var ve hemen hemen hiçbir belgede hiçbir GM Osmanlı yok. Bütün belgeler sadece Müslüman Ankaralılarla ilgili. O kadar. "Zaten, gördüğünüz gibi, Ankara'nın hiçbir zaman GM bir hemşerisi olmadı, olmaz da ve işte belgesi" diyor bize bu 5 cilt.

Bir tarih bu kadar acemice ve hatta (aptalca dememek için başka söz bulamadığımdan masumlaştırıyorum) çocukça diyebileceğim bir biçimde, belediyenin kendisinden başka hiç kimsenin inanmayacağı bir biçimde yazılabilir. Gerçekte, tarih yazılmıyor bozuluyor; eski deyimle "tahrif" ediliyor. Bu kadar saçma ve gerçek dışı bir tablo göstererek, böylesi bir yalana ve sahtekarlığa ve tahrifata inanmamız isteniyor.

Belediyenin bu çok "süslü" 5 cilt ile böylesine inanılmaz bir tarihi bozma (tahrifat)/gerçeği gizleme/insanları aldatılabilir vb. türü bir çabasına girişmiş olduğunu nasıl bu kadar net ve açık düşünebiliyor ve söyleyebiliyor? Nasıl belediyeyi bu kadar aptalca ve kasıtlı olarak, ama olmayacak bir ilkelle tarih tahrifatı yapmakla suçlayabiliyorum?

Çünkü bu sözlerimi kanıtlayabileceğim başka bir **belediye kaynağına** dayanıyorum. Tarım/ticaret/vakıf ve belediye tarihi bakımından söylemek istediğim oldukça çok söz olmakla birlikte, aptalca önümüze sürülen bu "belediye sahtekarlığını" yine aynı IMG belediyesinin yayınlamış olduğu başka bir kaynağa dayanarak kanıtlayabiliyorum da onun için, bu kadar net konuşabiliyorum.

Önüme, aşağıda künyelerini verdiğim 2 büyük "Osmanlı Nüfus Defterlerinde Ankara" ciltlerini koyuyorum. 1831 olduğunu iddia ettiği Osmanlı nüfus sayımına göre, Ankara şehrinde ve vilayetinde yaşayan bir tek GM bile yok. Öyle bir şey olmamış bu kentte...

Ama bu ciltlerin yanına aşağıda künyesini yazdığım diğer bir kitabı koyuyorum:

Musa **Çadircı**-Latif Armağan-Sedat Bingöl-Bekir Koç (2000), 1830 Sayımında Ankara, Ankara Büyükşehir Belediyesi Eğitim Kültür Daire Başkanlığı, Ankara.

Bu kitapta da bir sunuş var ve onu da Melih Gökçek imzalamış.

Bu kitabın da bir içindekiler bölümü var şöyle başlıyor:

- Osmanlı imparatorluğunda 1830 nüfus sayımı
- Ankara'da sayım yapılması
- Tarihte Ankara (kısa tarihçe) ve bunun altındaki alt başlıklar:
  - Kentte 1830 nüfus sayımının yapılması
  - Defterdar nazırlığının kurulması
- Sayım Defteri
  - **Müslüman nüfus.** Bu maddenin altında tek tek isimleri sayılan 73 mahalle ile ilgili tablolar bulunuyor. Ondan sonra yeni bir başlık açılıyor:
  - **Gayrimüslim nüfus.** Bunun altında da 39 mahalleye ait tablo veriliyor. Sonra yeni bir başlık açılıyor
  - **Yahudiler** (Mahalle-i Hacendi ve Öksüzce'de olan Yahudiler)
- Ve diğer başlıklar
  - Ekler
  - Ankara Şer'iyeye Sicili Defter No: 230, belge 170 (1 ek)
  - Ankara Şer'iyeye Sicili Defter No: 330, belge 170 (2 ek)
  - Sayım Defterinden Örnek Sayfalar
  - Sözlük

Bu kitaba göre, Ankara nüfusunun yaklaşık **1/3**'ünü Gayrimüslimler oluşturuyor ve her birini, hane hane gösteriyor. Bütün gerekli açıklamaları da aynı Müslüman nüfus için yapılan gibi yayınlıyor. Bu Ankaralı insanları da hane hane tanıyabiliyoruz.

Gerçi bu kitapta da Musa Çadircı'nın, kent nüfusu ile ilgili düşüncelerini içeren özel bir yorum yok, ama teknik olarak genel çerçeveyi ve nüfus sayımının özelliklerini ve defterleri, bilimsel bir standartta açıklıyor.

Ancak 2016 tarihli nüfus sayımı ile ilgili ciltlere baktığımızda, içindekiler listesi şöyle düzenlenmiş:

- Birinci bölüm Ankara'nın tarihi (ve alt başlıklar)
- İkinci bölüm
  - Osmanlı devletinde tahrir ve nüfus
  - Nüfus sayımları (ve alt başlıklar)
  - Ankara nüfus defterleri

- 1831 tarihli 1737 Numaralı Nüfus Defteri ve özellikle
- 1737 Numaralı Nüfus Defteri'nin değerlendirilmesi
  - Ankara merkez mahalleleri
  - Ankara merkez lakaplar
  - Ankara merkez meslekler (ama bu da sınıflanmamış ve işe yaramaz durumda)
  - Ankara merkez yaş dağılımı
  - Diğer özellikler

Bundan sonraki başlıklar ise Ankara'nın kazalarına ait bölümler listeleniyor.

Ankara şehri ile ilgili sayfalara gittiğinizde, burada **78** mahalle adı yer alıyor ve bu mahallelerdeki bütün Müslüman haneler, Musa Çadircı'nın kitabında verildiği gibi ayrıntılarıyla belirtiliyor. Ama sonra? Sonra **Ankara bitiyor** ve kazalara geçiliyor. Kazalarda da sadece Müslümanlar yaşıyor. Kırsal alanda, köylerde, bir tek GM yok. "Tarihte öyle bir şey olmadı zaten. Olduysa bile, doğrusu budur. Böyle olması gerekirdi."

Nüfus ile ilgili bilgiler, hangi başlık altında veriliyor: "**Ankara nüfus defterleri**". Ankara'nın Müslüman mahallelerine ait nüfus defterleri denilmiyor. Nüfus defterleri bundan mı ibaret Ankara'da? Öyle olmadığını, aynı belediyenin yaptığı 2000 yılı Musa Çadircı kitabından biliyoruz. Ama aradan 16 yıl geçince, Ankara nüfusu çekmiş ve küçülmüş ve tarihsel bir gerçek olan mahalleler ve nüfus buharlaşmış...

Ankara nüfusu bu işte... "yerseniz..."

"Böyle bir **sahtekarlık** nasıl yapılır?" diye merak ediyor insan ve 2016 yayınının kaynakçasına bakıyor. Birkaç kitap var, hatta Musa Çadircı'nın başka makaleleri de var. Ama bir tek, belediyenin aynı konuda **kendi** yaptığı **2000** tarihli yayın yok kaynakçada. İşte artık bundan sonra belediyenin kötü niyetinden ve bizi aptal yerine koymaya çalışırken kendisinin ne kadar aptalca davranmış olduğuna dair bir kuşku kalmıyor. Belediye sanki bütün bu "kağıt israfı" ciltleri, "2000 yılında gerçeği yayınlamak yaptığı hatanın" üzerini örtmek için yayınlamış. Tarihi, kendi küçük aklıyla yeniden yazarak, gerçeği değiştiriyor ve bize, bundan sonra Ankara tarihimizin nasıl olması gerektiğini gösteriyor.

Ankara Büyükşehir Belediye'sinin beş ciltten oluşan Osmanlı Belgelerinde Ankara serisinin genel değerlendirmesi ve nüfus defterlerine dair çarpık tarih yazımından bir nebze haberdar olduğumuz. Serinin vakıflar, tarım ve ticaret, belediye ve imar faaliyetleri üzerine diğer ciltleri üzerine dertleşmeye gelecek ay devam edeceğim.

Beş ciltten oluşan dizinin bu yazıya konu olan ikisini başlıkları ve "katkıda bulunanları" şöyle:

- Osmanlı Nüfus Defterlerinde Ankara Cilt I

Katkıda bulunanlar: Ali Yılmaz, Dündar Alıkcı ve Nedim Pakırdağ
Genel Yayın Yönetmeni: M. Taner Koltuk
Editör: Nuran Koltuk
- Osmanlı Nüfus Defterlerinde Ankara Cilt II

Katkıda bulunanlar: Ali Yılmaz, Dündar Alıkcı ve Nedim Pakırdağ
Genel Yayın Yönetmeni: M. Taner Koltuk
Editör: Nuran Koltuk

Doğan Hocam

Ferhunde Öktem

Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde 3. sınıftaydık. ABD'den yeni gelmiş bir öğretim üyemizin dersimize gireceğini biliyorduk, o gün ilk kez dersimize girecekti. Biraz sonra gülümsemesi tüm yüzüne yayılmış genç bir hoca, Doğan Cüceloğlu dersimize girdi. Onun yüzündeki gülümseme hepimizin yüzüne yayıldı. Sınıfı parmağı ile taradı, parmak bende durdu "Mesela ben senin amcammışım...." diye söze başladı; her zamanki gibi ilginç örneklerinden birine bağladı ve o zamandan sonra Doğan Hocam benim amcam oldu. Derslerinde hep kültür, iletişim, kökler, dostluk, sıcaklık temel öğeler oldu. "İnsan İnsana" kitabı tadı damağımdaki derslerinin evimize taşınışını kolaylaştırdı. Sevgili eşimle konuları tartıştığımızda ben, derslerde Doğan Hocamın aktardığı örnekleri de paylaşıyordum. Bir gün eşim, ben ve Doğan Hocam sohbet ederken eşime, "Çok özür dilerim ama ben seni dersten hatırlamıyorum" deyince gülmeye başladık, aradan 6-7 yıl geçmesine karşın dersleri eşime benim aktardığımı duyunca sevgili hocamın gözlerinin doluşunu hiç unutamam.

"Onun yüzündeki gülümseme hepimizin yüzüne yayıldı. Sınıfı parmağı ile taradı, parmak bende durdu "Mesela ben senin amcammışım...." diye söze başladı; her zamanki gibi ilginç örneklerinden birine bağladı ve o zamandan sonra Doğan Hocam benim amcam oldu"

Dilimizin ekleri ve kökeni ile ilgili dersimizi almaktan çok keyif almıştım. Dedemin de Türk Dili üzerindeki çalışmaları olduğu için bu ders, dilin ülke kültürü ve bağımsızlığı üzerindeki etkilerini özümseme ve farkındalığımda önemli yer tuttu.

"Gözünüzde yücelttiğiniz, saygı duyduğunuz bir büyüğünüzle yere bağdaş kurmanın, türkü söylemenin, ağızınızı paylaşmanın öğrenci ruhuna nasıl iyi geldiğini yaşamak ne büyük bir şans"

Bahar aylarından biriydi. Doğan Hocam sınıfımızı aldı ve Karagöl'e pikniğe gittik. Unutulmaz bir gündü. Resimde görüldüğü gibi, keyifli, hocamız tarafından farkedilen ve önemsenen kişiler olarak, tasasız, coşkulu bir gün geçirdik. Gözünüzde yücelttiğiniz, saygı duyduğunuz bir büyüğünüzle yere bağdaş kurmanın, türkü söylemenin, ağızınızı paylaşmanın öğrenci ruhuna nasıl iyi geldiğini yaşamak ne büyük bir şans.

Türk Psikologlar Derneği kuruluş çalışmalarının bir kısmını Doğan Hocamın evinde yapıyorduk. Silifke'de örülen rengarenk patikleri terlik yerine giyiyorduk. Yorgunluğumuzu türkülerle atıyor, yeniden çalışmaya başlıyorduk. Alçak gönüllülük ancak kendiyile gerçekten barışık insanlar tarafından yapılabilir. Doğan Hocamın halka bu kadar doğal ulaşmasının nedeni de budur. Bizimle de ilişkisi böyleydi. Bu davranışından aldığım cesaretle arada "amca" sıfatının üzerine şakalar yapardık. Bir gün "Kız artık amca yerine Emmi diyelim. Kendimi çok yaşlı hissediyorum" dedi, o günden sonra da sevgili hocam benim Doğan Emmim oldu.

"Sevgili Doğan Hocam, değerli emmim aktardığın ve aktarmayı sürdüreceğin değerler için çok teşekkür ederim. Ölümsüzlük bu olsa gerek"

Doğan Hocamın alana en büyük katkısı, bilimsel doğrulardan sapmadan, insan olmanın erdemiyle, içten bir biçimde bilgilerin aktarılabilmesini çok geniş kitlelere gösterebilmesi oldu. Sonraki yıllarda çok sık görüşemedik. Ortak konuşmacı olduğumuz toplantılarda ben yine hocamın öğrencisi oldum, o da beni yüreklendirdi. Ben herkes gibi bundan sonra da onun konuşmalarını izleyeceğim. Sevgili Doğan Hocam, değerli emmim aktardığın ve aktarmayı sürdüreceğin değerler için çok teşekkür ederim. Ölümsüzlük bu olsa gerek.

Doğan Cüceloğlu kimdir?

Doğan Cüceloğlu (9 Şubat 1938, Mersin - 16 Şubat 2021, İstanbul) Psikolog ve iletişim psikolojisi uzmanıdır. 11 çocuklu bir ailenin en küçük çocuğu olarak ortaokulu Silifke'de, liseyi ise Ankara ve Kırklareli'de okumuştur, Ankara Atatürk Lisesi mezunudur. Üniversiteyi İstanbul Üniversitesi Psikoloji bölümünde okumuştur. ABD'de Illinois Üniversitesinde Bilişsel Psikoloji alanında doktora yapmıştır. Türkiye'de Hacettepe Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesinde çalışmış, Fulbright bursu

ile Kaliforniya Eyalet Üniversitesinde ziyaretçi öğretim üyesi olarak bir sene görev almıştır. 1980-1996 yılları arasında burada çalışmış, 1996'dan sonra Türkiye'ye dönmüştür. Üniversite öğrencilerine, öğretmenlere, ana-babalara ve iş adamlarına yönelik seminerler, konferanslar ve atölye çalışmaları düzenlemiştir.

16 Şubat 2021'de İstanbul'un Beşiktaş ilçesindeki evinde 83 yaşında hayatını kaybetti.

Kültür Varlıklarımız, Koruma ve Yahudi Mahallesi

M. Faruk Soydemir

Fotoğraflar: M. Faruk Soydemir

Ülkemizde kültür varlıklarının korunması ile doğrudan ilgili ve kapsamlı yasa 3386 ve 5226 sayılı yasalarla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunudur. Bu yasaya bağlı olarak çıkarılan yönetmeliklerle de uygulamalar yapılmaktadır. Söz konusu yasa, taşınmaz kültür varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, aldirmek ve bunların her türlü kontrolünü yapmak veya kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelere yaptırmak görevini de Kültür ve Turizm Bakanlığına vermiştir.

Yasa, aynı zamanda taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının özel, tüzel ve resmi tüm maliklerini bu varlıkların bakım ve onarımlarından sorumlu tutmaktadır. Başta 2863 ve 5226 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma yasaları olmak üzere Koruma amaçlı yasal düzenlemelerle verilen uğraşlarda yeteri kadar etkili olunamamaktadır. Bunun, sosyal, kültürel, parasal nedenler gibi çeşitli nedenleri vardır.

Kültür varlıklarımızın toplumumuzun beğenisini kazandığı görülmektedir. Kültür amaçlı yapılan gezilerin çokluğu bunun en belirgin göstergesidir. Ancak tüm bu ilgiye rağmen ayakta kalan örnekler her geçen gün birer ikişer yok olup gitmektedir.

Özellikle sivil mimarlık örneklerinin büyük kısmı restore edilmeyi beklerken harap olmakta, özgün dokusunu kaybetmekte, yıpranmakta ve zamanla kullanılamaz hale gelmektedir.

Ankara'daki kültür varlıklarımızın envanterine baktığımız zaman aşağıdaki tabloyu görmekteyiz. Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre 01.02.2021 tarihi itibarıyla Ankara'daki Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanteri şöyledir:

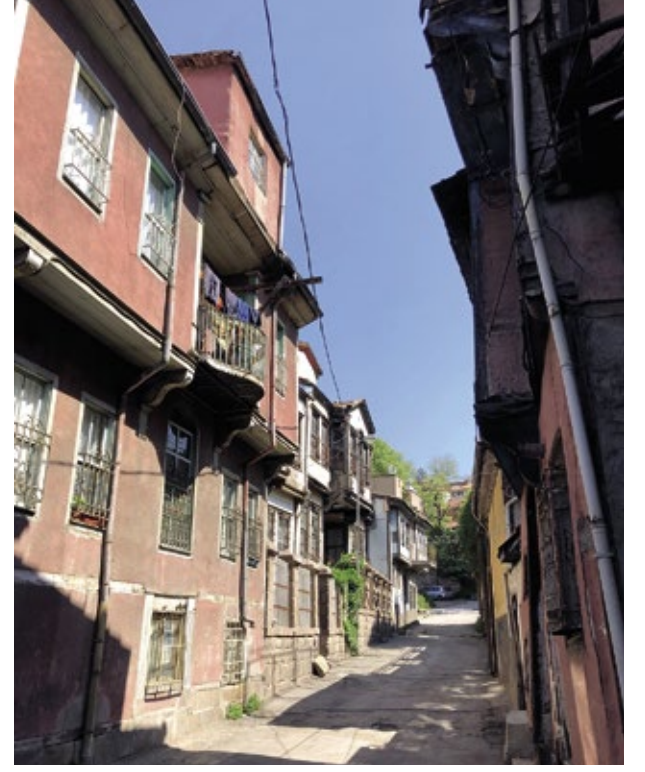
ANKARADA TESCİLLİ TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARI	TAŞINMAZ SAYISI
SİVİL MİMARLIK ÖRNEĞİ	1277
DİNSEL YAPILAR	240
KÜLTÜREL YAPILAR	220
İDARİ YAPILAR	193
ASKERİ YAPILAR	9
ENDÜSTRİYEL VE TİCARİ YAPILAR	91
MEZARLIKLAR	147
ŞEHİTLİKLER	2
ANIT VE ABİDELER	34
KALINTILAR	18
KORUNMAYA ALINAN SOKAKLAR	0
TOPLAM	2231

Birçok uygarlıklara ev sahipliği yapan ve uzun dönem çok farklı kültürlere sahip uygarlıkların yaşadığı Ankara'da sivil mimarlık örnekleri, dinsel yapılar, kültürel yapılar, anıtlar, mezarlıklar, sit alanları olmak üzere sadece 2231 adet kültür varlığı geriye kalmıştır.

Bu sayının oldukça az olduğu hepimiz için aşikardır.

Senelerdir Ankara'da eski eser olan tescilli veya geleneksel olan evlerimiz, yapılarımız, bağ evlerimiz, konaklarımız, yıkılıp/yıktırılıp/yakılıp yerlerine rantı yüksek olan binalar yapıldı. Kültür mirasımız hep rant aracı olarak görüldü ve kentsel sit alanları dahi yapılaşmaya açıldı. Kültür varlıklarından elde edilen rant hep gündemde oldu.

Halbuki, Taşınmaz Kültür Varlıklarımız ortak bir mirasın öğeleridir. Doğal ve kültürel değerlerin korunması görevi, sadece o taşınmazın sahibinin değil, o yapının bulunduğu kent sakinlerinin, o ülke halkının ve giderek tüm insanlığın ortak sorumluluğundadır.

Örneğin, cumhuriyetin ilk sanayi tesislerinden biri olan havagazı fabrikasının bir gecede yerle bir edilerek, adeta kentin hafızasından çıkarılması gibi. Üstelik mahkeme kararlarına rağmen.

Cumhuriyet döneminin önemli yapılarından İller Bankası tescilli yapısı bir gecede yıktırılmış yerle bir olmuştur. Üstelik Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin ve çeşitli kuruluşların günler süren karşı koyuşuna rağmen.

1937 yılında mimar Seyfi Arkan tarafından tasarlanan yapı, cumhuriyetin önemli modern mimarlık eserlerinden biri olarak tescillenmiş idi. Ancak tescilli olmasına rağmen, Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun da onayıyla 2017

yılında yıkılmış ve yerle bir olmuştur. Ankara'daki buna benzer örnekleri çoğaltabiliriz.

Aynı akıbete uğramasından korktuğum, Yahudi mahallesinden bahsetmek istiyorum.

Zaman zaman mahalleye giderek mevcut durumu gözlemlemeye çalışıyorum. Gördüğüm durum şu; Ankara Altındağ ilçesindeki Yahudi Mahallesinde geleneksel doku bozulmakta, konutlarda çeşitli tahribatlar meydana gelmekte, birçok tescilli ve geleneksel Ankara evi yok olup gitmektedir. Tarihi mahalle gözümüzün önünde adeta yok olmaktadır.

Hacettepe, Bit Pazarı ve Anafartalar arasında kalan mahalleye halk deyimiyile Yahudi mahallesi denilmekte. Bölge, sokak dokusu, konutları, sinagog gibi dini yapıları ile döneminin sosyo-kültürel özelliklerini yansıtan bir mahalledir.

Aslında mahallenin tarihi pek de eskilere dayanmakta. İncelediğim belgelere göre 1861 yılında mahallenin var olduğu görülmekte.

O dönemlerde mahallede yaşayanlar; genellikle esnaflık yaparmış. Çerçilik, tenekecilik, billurculuk gibi çeşitli işlerle meşgul olurlarmış.

Mahalle'deki yapılar 1916'daki yangından büyük ölçüde etkilenmiş ve evlerin bir kısmı yanmış ve yok olmuş.

Mahalledeki büyük göç ise, İkinci Dünya Savaşı sonrası İsrail Devleti'nin kurulmasıyla meydana geliyor. Mahallede yaşayan Yahudilerin büyük kısmı İsrail'e göç ediyor.

Zaman içinde mahalle sakinlerinin azalması ve konutların boşalması ile kullanılmayan konutlarda çeşitli tahribatlar meydana gelmiş, birçok tescilli ve geleneksel Ankara evi yok olmuştur.

Günümüzde ise; bazı yapılar özellikle otopark yapmak üzere yıkmakta veya yıktırılmaktadır. Bölgedeki hastanelerin varlığından dolayı otopark ihtiyacı oldukça fazladır. Bu nedenle bazı kesimler, tescilli veya tescilsiz yapı ayırt etmeksizin yıkabildiği veya yakabildiği yapıyı ortadan kaldırmaya çalışmaktadır. Bunun sonucunda ise boş arsaları otopark olarak kullanılmaktadır.

Daha geçenlerde 2 konak yanarak yerle bir oldu. Mahalledeki tescilli yapıların bir başka sorunu ise bazı kesimlerin yapılarıdaki özellikli mimari elemanları yerinden söküp başka yerlerde kullanmaları veya müşterisine satarak ticari kazanç elde etmeleridir. Bu nedenle birçok nitelikli kapı, tavan göbeği, pencere ferforjesi gibi mimari elemanlar bugün ait oldukları yapılar yerine başka yerlerde. Tüm bunların sonucu olarak da koskoca bir kültür ve kültür mirası yok olup gitmektedir.

Bu kadar bakımsızlığa ve ilgisizliğe rağmen az da olsa bazı evler varlığını sürdürmektedir.

Mahallenin belki de en nitelikli yapıları Sinagogun tam karşısındaki 2 adet tescilli yapıdır. Halkın deyimiyle papazın evi veya Hahamın evi olarak adlandırılan tescilli yapının ön cephesi özgün ve güzel görünümünü korumaktadır. Hayim Albukrek Konutu olarak belirtilen ev tescilli kültür envanteridir. Girişinde döner bir merdiven ve giriş üstünde işlemeli kare bir tavan bulunmaktadır.

Giriş üstü tavan özgünlüğünü korumakta ve henüz çok fazla tahribata uğramamıştır. Giriş üstünde cumba üstte alınlık ile sonlanmaktadır. Üst katta sokağı da boydan boya gören cumba vardır. Cumbanın her iki yanı da sokağı gözetleyen ahşap pencereler yerleşmiştir. Cumba, özgün olan 2 adet eli böğründe ile desteklenmiştir. Pencereler giyotin ve ahşap penceredir ve özgündür. Pencere ferforjeleri yer yer kırılmasına rağmen özgünlüğünü korumaktadır. Bu güzel yapının ne yazık ki arka cephesi harap haldedir. Geçen yıl yağın yağmurdan arka cephenin bir kısmı çökmüştür.

Hahamın evinin hemen yanındaki güzel evin de Araf Konutu olarak adlandırıldığını daha önce duymuştum. Evin içerisinde pencere perdelerinin zaman zaman açık olduğuna rastladım. Evin sahipleri veya kiracıları evi halen kullanmaktalar. Tescilli olan bu ev nispeten sağlam haldedir. Pencereler ahşaptır ve özgündür. Pencere ahşapları yer yer kırık ve yıpranmış olmasına rağmen özgünlüğünü korumaktadır. En azından günümüz modasına uyarak PVC pencere olarak değişikliğe uğramamıştır. Giriş üstünde cumba üstte alınlık ile sonlanmaktadır. Cumbanın her iki yanına sokağı boydan boya gören ahşap pencereler yerleşmiştir. Cumba, özgün olan 2 adet ahşap eli böğründe ile desteklenmiştir.

Yukarıda anlatmaya çalıştığım gibi; uzun bir dönem farklı kültürleri barındıran ve bir dönemi yaşayan Yahudi mahallesindeki geleneksel doku ve geleneksel evlerimiz her geçen gün daha da fazla tahribat görmekte, yıkıma uğramakta veya can çekişmektedir.

Bu nedenle; özellikle Ankara Büyükşehir Belediyesinin, bütüncül bir yaklaşımla meslek odaları, STK'lar, üniversiteler ve mahalleli ile birlikte çalışarak bu bölgedeki geleneksel dokunun korunması/onarılması ve gelecek kuşaklara kimlikli bir şekilde aktarılması yönündeki çalışmalara başlamasını beklemekteyiz.

Özetle: Bütüncül bir yaklaşımla, çevre ile birlikte kentsel tasarım projesi, sokak sağlıklılaştırma projeleri ve tek yapı ölçeğindeki koruma projeleri ile mahalledeki geleneksel doku özgün haline uygun olarak korunmalı ve tescilli yapılar restore edilerek tekrar yaşatılmalıdır.

Su ve Yaşam Hakkı

Hakan Yurdanur

Neoliberal iktisat düşüncesinin ilk temelleri, piyasa ekonomisi değerlerini kısaca şöyle tanımlıyor: Birey ve toplum, para birikimi ve zenginliği için çabalayan doğal varlıklardır. Mal-mülk edinme insanın doğasında vardır. Özetle, insanların para kazanma susuzluğu içlerinden gelir! Suyun paraya dönüşüm yolculuğu işte böyle başlıyor.

Kapitalizmin "siyasal dükkanının" her rafında satılmaya hazır, müşterisini bekleyen binlerce mal mevcut. Hayati önemde olup da satışa sunulan birinci ürün kuşkusuz ki "su"dur.

"Hava" şu an satılmıyor ama bu gidişle o da raflardaki yerini kısa zaman sonra alacaktır!

Neoliberal sermayenin doğal kaynaklardan rant elde etme üzerine inşa ettiği dükkanında su bir metadır, damacana ya da pet şişede satılmaktadır.

Satıcı için suyun kalitesini belirleyen unsurların (ph değerinin, cam şişede satışının, güneş altında bekletilmemesinin, damacanelerin temizliğinin, içinde gerçekten doğal içme suyunun bulunmasının vd.) pek bir önemi yok.

"Sudan ucuz" deyimi yerini pahalı suya bırakmış durumda. Böylece "sudan bahanelerle" değil, gerçekten sudan para kazanma dönemi başlamıştır.

Bir yanda seller öte yanda kurak yerler. Bu büyük tezat sistemin katilleşmesinin ürünüdür. Katil ekonomi dünyayı fosil yakıtlar başta olmak üzere diğer suç aletleriyle ısıtırken iklimi değiştiriyor.

Yağışlar azalıyor ya da gereğinden fazla artıyor. Mevsimler yer değiştiriyor, bahar aylarının boyu kısalıyor. Kardan adamın efsaneye dönüştüğü günümüz koşullarında yeraltı suları beslenemiyor ve gün geçtikçe azalıyor.

İşte bu vahim tablo altındaki korkunç istatistiklere birlikte göz atalım.

Dünyadaki suyun %3'ü içme suyu ve bu %3'ün %30'una ulaşabiliyor. Özetle dünyadaki toplam suyun sadece %1'i erişilebilir temiz içme suyu.

"Katil ekonomi dünyayı fosil yakıtlar başta olmak üzere diğer suç aletleriyle ısıtırken iklimi değiştiriyor"

Dünya nüfusu 3 kat artarken su gereksinimi 7 kat artmakta. Yaklaşık 1 milyar insan sağlıklı içme suyuna ulaşamıyor. 2 milyar insan da temizlik için su bulamıyor. Kısacası; Afrika ve Asya'daki ülke insanları dükkanda satılan suya pencereden bakarken, dükkan sahibi ülkeler bakın suyu nasıl heba ediyor.

Hamburger üretimi için 4,5 l, otomobil üretimi için 7600 ton, kutu konserve üretmek için 35 l, 500 gr plastik madde üretmek için 95 l suyu rahatça harcayabiliyorlar. Böylece dükkanlarını, satılmak üzere bekleyen binlerce gereksiz malzeme ile doldurabiliyorlar.

Dünyada kişi başına düşen ortalama su miktarı (tüm ihtiyaçlar için) günlük 150 litre civarında. Fakat bu oran; nüfus ÷ toplam temiz su miktarı hesaplandığında 100 litrenin altına iniyor. Afrika'da kişi başı 20 litre civarı bile değil.

Kişi başına tüketilemeyen su miktarındaki derin tablo böyle giderse, 2050 de Dünya nüfusunun %40'ının su sıkıntısı çekeceğini söylenmekte.

"Dünyada kişi başına düşen ortalama su miktarı (tüm ihtiyaçlar için) günlük 150 litre civarında"

Yaşanan su sıkıntısı beraberinde hastalık ve ölümleri de getiriyor. Bu yıl suya bağlı hastalıklardan (ishal, tifo, kolera, bağırsak paraziti) ölen insan sayısı 786 bin kişi. Bu ölümlerin %75'i çocuk ölümleri. Yani söylendiğinin tam tersi yaşanmakta: Söz büyüğün ama su küçüğün değil!

Neoliberal politikaların yarattığı "Covid-19" sürecinde hijyenin en önemli kısmını temizlik (el yıkamak) oluşturmakta. Günde ortalama 15 kez elimizi yıkamamız öneriliyor. Her yıkama 30 saniye sürerse bu toplam 7,5 dakika demektir. Yani ortalama 65-70 litre suya gereksinim var.

Günde ortalama 2 litre su içilirse, 4 kişilik ailede 8 litre su demektir. Bu da yaklaşık 2 damacana su anlamına gelir. Kaba hesaplama ayda 150 TL içme suyuna harcanır. Buna bir de belediyeye ödenen faturayı eklersek toplam 300 TL su parası cebimizden çıkar. Asgari ücretin %12'sine denk gelen bu miktar durumu özetlemeye yetiyor.

Suyun yaşam hakkı olması sadece insanlar için geçerli değildir. İnsan dışında dünyanın asıl sahipleri olan hayvanlar ve bitkiler de insan marifetiyle gerçekleşen bu susuz yaşamdan nasiplerini almakta.

Son 50 yılda Türkiye'de 11.350 kilometre karelik sulak alan yok oldu. Bu tabloyu biraz daha büyütürsek; son 125 yılda yeryüzündeki sulak alanların %50'si kaybedilmiş durumda.

"Bu yıl suya bağlı hastalıklardan (ishal, tifo, kolera, bağırsak paraziti) ölen insan sayısı 786 bin kişi. Bu ölümlerin %75'i çocuk ölümleri. Yani söylendiğinin tam tersi yaşanmakta: Söz büyüğün ama su küçüğün değil!"

Türkiye'de son 60 yılda 70'e yakın göl kurudu. Dünyada son 50 yılda tatlı suda yaşayan türlerin %40'ı yok oldu. Nehirdeki ve göllerdeki türlerin kuraklık dışında bir diğer yok olma sebebi de atık kimyasallardır. Bu vahşet sonunda, "sudan çıkmış balığa" artık rastlanmıyor.

Kapitalizm büyürken, kendi dışındaki her şeyi küçültür. Nehirlerin önce küçülüp sonra susuzluktan kuruduğu günümüzde Heraklitos bir kez daha haklı çıkmakta.

Bu büyüme isteğinin diğer kirli yüzü de ambalajlanmış su pazarıdır. Türkiye'de bugün 300'den fazla damacana, 100'den fazla pet şişe üreticisi şirket var. Türkiye'nin rezerv tatlı su miktarı ile satılan damacana/pet şişe miktarı arasında ciddi farklar var. Hal böyle olunca, satılan suyun uzaktaki dağın doruğundan değil de yanı başımızdaki çeşmeden doldurulup çeşitli katkı maddeleriyle birlikte satıldığı kuşku götürmüyor.

Binlerce yıl önce formüle edilen toprak-su-hava üçgeni yaşamın ana hammaddesini oluşturmaktadır. Önce toprak vasfını yitirip yok edildi, sırada su vardı onun da son yılları. Şimdi sıra havada. Bu gidişle o da toprak ve suyun uğradığı akıbetten kurtulamayacak.

'Su yüzüne çıkmış' bu gerçekler karşısında, 'suya sabuna dokunmadan' durmak mümkün değildir. 'Suyu ısınan' bu sisteme karşı sözümüzü yükselterek savunuyoruz:

SU HAKKI YAŞAM HAKKIDIR!

Solfasol Sanatsal Dayanışma Etkinlikleri

Dayanışmamız müziktir...

Nitelikli müzisyenlerin doğduğu ama doyamadığı için uzaklaştığı kent Ankara'da nitelikli dinleyici topluluğu özellikle dışarıdan gelen müzisyenlere kendinden ilgiyle bahsettirmiştir. Dinlemek önemli ve değerlidir, değişimin kapılarını açma gücünü barındırır.

Normal zamanlarda da, pek az alan var sanatçılar için kentte, sokak müziği bile engellere takılıyor. Kültür- sanat ve yeşil alanın lüks görüldüğü tuhaf mantıkların yönetimi üstüne bir de kovid süreci eklenince pek çok sanatçı ve grup ne yazık ki daha fazla dayanamadı ki onlar zaten cesurca çarpışan ve hayatta kalanlardı. Acımasız düzenekler bizi yok etmediğinde güçleniyoruz. Dinlemeyi, hissetmeyi ve düşünmeyi unutmadığımız sürece bizden öncekini hesaba katarak önerebileceğimiz potansiyel yeni yollar olacak bizden sonrakilere belki. Bu yüzden sanata yer açmak lazım.

Dayanışma konserleri fikri filizlendiğinde düşüncemiz; yayınlar sırasında küçük bir dinleyici topluluğunu da konser mekanına dönüşen ofisimizin salonunda ağırlamaktı, ama bir yıldır her planımızı değiştiren küresel trajedi buna izin vermedi. Ekrandan da olsa canlı konserlerin kısıtlamalardan sızması umut ve ışık oldu bir çoğumuza.

Son üç ayda otuzdan fazla özel müzik programını desteklerinizle gerçekleştirdik, dolu dizgin devam eden renkli bir etkinlikler serisine ve kocaman bir dayanışma örneğine kavuştuk. Elbette devam edeceğiz gücümüz yettiğinde, ama artık kültür sanat alanında yetki ve bütçe sahibi kurum ve kuruluşların da yüzlerini ışığa dönmelerini talep ediyoruz.

Konser programı çeşitleniyor, 80'ler ve 90'lardan Bugüne Zoom Parti etkinliği devam ediyor. Ayrıca geçtiğimiz ay müzikal dayanışmaya iki enstrümantal tanıtım programı eklendi. 28 Ocak 2021 tarihinde Ulaş Tercan elektronik çello ile çello sunumu; 12 Şubat 2021'de Aydın Akın ağız kopuzu sunumu ile programa katıldı. Bu sayfalarda geçtiğimiz ay boyunca gerçekleşen

etkinlikleri sizlerle paylaşmaya devam ediyoruz. Gazete Solfasol Youtube kanalı ve sosyal medya hesaplarından yapılan dayanışma etkinliklerinden kaçırıklarınıza bu yazıdaki linklerden ulaşabilirsiniz. Bu ay sanat ve siyaset çevrelerinden Solfasol dostları dayanışma etkinliklerini sosyal medyadan duyurarak büyük bir katkıda bulundular. Programda yer alan

müzisyenlerin takipçileri konserlere katılarak, dayanışma için bilet alarak programın devamını sağladılar. Unutmayın, Solfasol Dayanışma etkinliklerine katılım için bilet almak zorunda değilsiniz ama bilet gelirinin pandemi nedeni ile işlerinden ve gelirlerinden olan sanatçılara küçük de olsa bir destek olduğunu düşünerek sizlere bilet almanızı tavsiye ediyoruz.

Solfasol Müzikal Dayanışma

Solfasol Tiyatral Dayanışma

8 Ocak

La Terna

Gitar/Vokal Ceren Bilgin
Perküsyon Berk Kıymaz
Gitar Yiğit Vural

15 Ocak

Little Big Band

Vokal Elif Özsoy
Gitar Faruk Tokat
Bas Gitar Begüm Alev
Davul Barış Menküler

9 Ocak

Ender Ersan

Gitar/Vokal Ender Ersan
Gitar/Vokal Ulaş Akyol

16 Ocak

Emre Barut

Gitar / Vokal
Emre Barut

14 Ocak

Voo Doo Rock Band

Gitar/Vokal Onur Şener
Elektrik Gitar Mustafa Tuncel
Davul Hamit Kahraman

21 Ocak

The Kitsons

Vokal/Gitar
Kitson Strings
Back Vokal / Gitar
Serkan Karaçam
Bas Gitar
Tolga Ulusoy
Klavye
Miharidina Ramiadamanana
Davul
Coşkun Kanlıkoyak

Sanatsal/Müzikal Dayanışma Etkinliklerini her **Perşembe, Cuma ve Cumartesi** Solfasol.TV'den, Youtube, Instagram, Twitter ve Facebook kanallarımızdan **CANLI** takip edebilirsiniz.

22 Ocak

Orçun Özdemir ve Grubu

Gitar Orçun Özdemir
Gitar/Bağlama Erdem Bozkuş
Perküsyon Bilgin Köksal

23 Ocak

Somel Trio

Vokal/Gitar/Flugelhorn
Gökhan Somel
Bas / Piyano
Gökhan Somel
Davul
Sefer Can Zor

28 Ocak

Çello Sunumu

Çello
Ulaş Tercan

29 Ocak

After Hours

Kontrabas
Fethi Okutan
Harmonika/Gitar/Vokal
Faruk Tokat
Davul
Kağan Akıman

30 Ocak

Pandami

Vokal Alara Canay
Gitar Ege Çakır
Bas Eren Halıcı
Kajon Doruk Petekkaya

4 Şubat

Turgay Bengü

Gitar/Vokal
Turgay Bengü

HER CUMA 22:00 - 24:00

Alper Fidaner ile 80'ler ve 90'lardan Bugüne

Zoom Partisi Etkinlikleri

5 Şubat

Mojo Town

Gitar/Vokal Bora Biçer
Bas Gitar Ulaş Tercan
Davul Coşkun Kanlıkoyak
Armonika/Vokal Murat Çayır

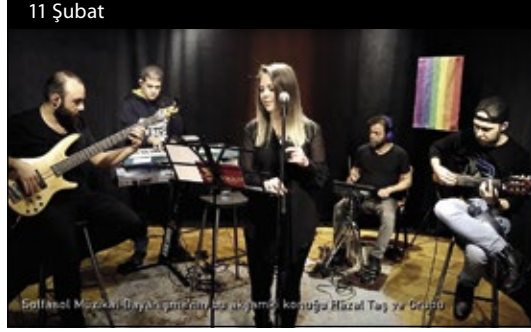
6 Şubat

Can Irmak Özınanır & Onur Çığın

Gitar/Vokal
Can Irmak Özınanır
Gitar
Onur Çığın

11 Şubat

Hazal Taş ve Grubu

Solist Hazal Taş
Gitar Cem Yaşa
Bas Gitar Salih Yaşar
Davul Fatih Özakoğlu
Klavye İnanç Kanarya

12 Şubat

Ağız Kopuzu Sunumu

Ağız Kopuzu
Aydın Akın

12 Şubat

Başak Alpaslan ve Grubu

Vokal Başak Alpaslan
Bağlama Kazım Kasa
Gitar/Bağlama Fatih Acun

13 Şubat

Celayiroğlu & Küçükçınar & Konanç

Akustik Gitar/Vokal
Hakan Küçükçınar
Elektro Gitar
Şinasi Celayiroğlu
Davul/Perküsyon
Gürcan Konanç

Ankara'da Bir Mini Bisiklet Yolu

Linda Nihan

5 Şubat 2021'de Ankara'da şenlik havasında bir bisiklet yolu açılışı gerçekleşti. Ankara Büyükşehir Belediyesi ve EGO iş birliği ile yapımına 2019 yılında başlanan yolun birinci etabı tamamlandı.

5 Şubat 2021 de bol katılımlı bir açılış ile bisikletliler ile buluşan 1. Etap - Milli Kütüphane ve Beşevler güzergâhı 2,5 km uzunluğunda. İlk sürüş etkinliğinin duyuru metninde bisiklet yolu şöyle tanıtılıyor:

"Bu güzergâh; Milli Kütüphane Metro İstasyonu ile Beşevler Kavşağı arasında kalan koridordur. Bu koridor üzerinde kent parkları (Adnan Ötügen, Eser ve Anıt Park), Anıtkabir, Beşevler Metro İstasyonu, Başkent Üniversitesi Hastanesi ve yoğun konut alanları bulunmaktadır. Bu koridor özellikle üniversite öğrencilerinin yoğun olarak bulunduğu ve/veya yaşadığı güzergâhtır.

Bu güzergâh aynı zaman da iki farklı metro hattını birbirine bağlamaktadır. M2 hattı ile A1 hattı arasında Raylı sistem duraklarına bisikletle erişim sağlamaktadır. Böylece kullanıcılar sadece binilen istasyonlarda değil, inilen tüm istasyonların çevresindeki farklı alanlara da erişim sağlayabilecektir. Tüm bu nedenlerle bu güzergâhımız pilot proje olarak planlanmış ve yol inşaatı tamamlanmıştır."

Açılışa Ankara bisiklet grupları, bisiklet dernekleri ve bireysel bisikletçilerin katılımı dışında büyük elçilikler ve Ankara'da yaşayan yabancı ülke vatandaşları da yoğun ilgi gösterdi. Yapılan açılış ve bisikletli orkestranın performansı ise Ankara Büyükşehir Belediyesi televizyonunda canlı yayınlandı ve A.B.B. TV Youtube kanalında izlenebilir.

<https://www.youtube.com/watch?v=At4v5Tq3y-l>

Bisikletle ulaşımın önemini, bireye ve çevreye etkisini anlatmak, daha hareketli ve doğaya dost bir nesil için atılmış iyi niyetli bir adım olan bu projenin devamında, 2021 yılında, farklı güzergâhlar ile şehirde bisikletli ulaşımın artırılması hedeflendiği belirtildi. Yapılması planlanan 9 etap aşağıdaki gibi.

Yapımı Planlanan Diğer Güzergâh Bilgileri:

- 2. Etap:** Üniversiteler Güzergâhı
- 3. Etap:** Ümitköy - Etimesgut Güzergâhı
- 4. Etap:** Sıhhiye - Cebeci Güzergâhı
- 5. Etap:** TOBB Güzergâhı
- 6. Etap:** Eryaman Batı Güzergâhı
- 7. Etap:** Eryaman Göksu Güzergâhı
- 8. Etap:** Batıkent - İvedik Ostim Güzergâhı
- 9. Etap:** Ankara Büyükşehir Belediyesi - Atatürk Kültür Merkezi Güzergâhı

Uzun yıllardır trafikte bizzat bisiklete binen ve dünyanın farklı yerlerinde de bisikletli ulaşımı deneyimlemiş bir birey olarak bisikletim ile ben de pilot rotayı deneyimledim. Bu proje ve devamında gelecekte beni hem ümitlendirdi hem de düşündürdü. Bölünmüş alanda, gidiş-geliş kısa bir rotanın eğlenceli olması dışında bu güvenli alandan çıkarak trafiğe dahil olduğunuzda ciddi sorunların oluştuğunu üzümlere gözlemlerim. Rota dışında bir güzergaha sapmak istediğinizde, özellikle Milli Kütüphane Kavşağı gibi büyük kavşaklar ciddi sorunlar yaratan bir plana sahip. Bisikletli yayalar gibi mi davranacak, yoksa bir ulaşım aracı gibi trafiğe mi eklenecek?

Ayrıca yaya ve bisiklet yolu ayrımı çok belirgin olmadığından, maviye boyanmış bisiklet yolunun bisikletlilerden çok parkı geçen yayalar tarafından kullanılan bir yürüyüş yoluna döndüğünü gözlemledim.

Özetle yapılan bu ayrılmış yolun bisiklete binmeyi bilmeyenler veya öğrenip sürüş denemeleri yapmak isteyenler için çok faydalı olacağını düşünüyorum. Ancak trafiğin, yani ulaşımın bir parçası olan bisikletlileri böyle izole tutmak yerine tüm sürücülerini eğiterek, düzenli yaptırımlar uygulayarak, yaya önceliği konusundaki mesaj bombardımanına benzer tüm ehliyet sahiplerine bilgilendirme mesajları göndererek, işaretçileri ve yol şerit çizgilerini güncelleyerek şehirde bisikletin tam bir ulaşım aracı olmaya başlayacağını düşünenlerdenim.

Trafiğin bir parçası olan bisikletlilerin hayatlarından endişe etmeden sokaklarda olduğu, ulaşımın aktif bir parçası olarak her yerde her yaşta bisikletliyi gördüğümüz bir şehir haline atılan bu adımın devamının hızla gelmesini diliyorum. Gelişmelerin takipçisi olarak herkesi bisiklet binmeye çağırıyor, "Arabadan in, bisiklete bin!" diyorum.

Bisiklet yolunda Umut Gündüz'ün adı yaşatılacak

5 Şubat'ta yapılan ilk sürüş etkinliğinin açılış konuşmasında EGO Genel Müdürü Nihat Alkaş'ın Umut Gündüz ile ilgili söyledikleri:

"Bisiklet yolu projemizi yakından takip eden ve süreçteki gelişmelerden ailesini ve çevresini haberdar ederek içindeki mutluluğu ve umudu paylaşan Umut'umuzun adını, Belediye Başkanımız Sayın Mansur Yavaş'ın talebi doğrultusunda bisiklet yolu 1. etabında yaşatmak istiyoruz. Umut Gündüz'ün bize bu projenin her anında ışık olmasını, yol göstermesini temenni ediyor, Ankara trafiğini bisikletliler için güvenli hale getirmek için kurum olarak üzerimize düşeni yerine getirerek bisiklet yolu ağını tüm Ankara'ya

geniştirmeyi istiyoruz. Bunu da bugüne kadarki süreçte olduğu gibi başta Ankara Kent Konseyi ve Sivil Toplum Kuruluşları olmak üzere, tüm paydaşlarımızla el ele vererek başaracağız."

19 yaşındaki Umut Gündüz, 15 Temmuz saat 23.30 sıralarında 75. Yıl Şehir Hipodromu yanındaki yoldan Eryaman istikametine bisikletiyle ilerlerken, arkasından gelen alkollü bir sürücünün çarpması sonucunda yaşamını yitirmişti. Umut'u anmak ve bisiklet kullanımına dair farkındalık yaratmak isteyen yüzlerce bisikletçi, 26 Temmuz günü Kurtuluş Parkı'nda toplanarak Anıtpark'a kadar topluca bisiklet sürmüş ve Anıtpark'ta basın açıklaması yapmışlardı.

Klasik Okulun Yerini Online Okul Almalıdır

Müfit Pınar*

“Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir.”
Herakleitos¹

Tarihte ilk okul İ.Ö. 347 yılında Akademi² adı ile Atina'da kurulmuştur. 529 yılında da Roma İmparatoru Justinianus tarafından kapatılmıştır.

XV. Yüzyılın ikinci yarısından sonra da İtalya'da çeşitli akademiler kurulmuştur. Roma'da, Pomponius Lactus tarafından kurulan Lactus Akademisi'nde arkeolojik araştırmaların yapılması amaçlanmıştır. Aracadia Akademisi'nde ise şiir çalışmaları yapılmıştır.

Yeniçağda akademiler tüm Avrupa kıtasına yayılmıştır. Akademiler Platon öğretisi dışında, bilim ve sanat kurumu adını almıştır. En önemli akademi 1570 yılında Kral Charles'ın buyruğu ile şiir ve müzik akademisi olarak kurulmuştur. Yine ünlü Fransız Akademisi; Kardinal Richelien'in buyruğu ile bütün bilim ve sanat dallarına ulusal yön vermek, bilim insanları ve sanatçıları desteklemek amacıyla kurulmuştur.

Tarihi süreç içerisinde okullar kültür, sanat ve bilim merkezlerine dönüşmüştür. Okullarda; tanrıbilim, coğrafya, matematik, madencilik ve dilbilgisi öğretilmiştir. Zaman ilerledikçe okullarda yetişen bireyler geliştikçe bilim insanları değişmiş ve gelişmiştir.

Bilindiği üzere okullar yetişmekte olan kuşağın eğitilmesi ve öğretilmesi ile birlikte öğrencilere kültürel eğitim de veren kurumlardır. Okullar ayrıca düzene uyan bireyler yetiştirirler.

Tarihi süreç içerisinde kuruluşundan bu yana uzun süre geçmesine karşın okullarda eğitim öğretim metodu değişmemiştir. Değişim karatahtanın yerini, beyaz tahtaya ve akıllı tahtaya bırakması şeklinde sınırlı kalmıştır. Adeta okul dünyada değişime direnmiştir. Ancak, diyalektik durgun ve değişmez bir durumda değil kimi şeylerin doğduğu ve geliştiği, kimi şeylerin dağıldığı ve yok olduğu, sürekli hareket ve değişme, kesintisiz

yenilenme ve gelişme durumunda olduğunu kabul eder. (Politzer, 2007: Felsefenin Temel İlkeleri). Diyalektik yasa gereğince okullarda durumlarını değiştirmek zorunda olduğu kabul edilmelidir.

Yüzyıllardır dramatik şekilde okullarda uygulanan klasik eğitime son vermenin zamanı gelmiş ve geçmektedir. Klasik okula aşağıdaki nedenlerle hayır diyor ve sorunu tartışmaya açıyorum. Şöyle ki;

1. Geleneksel okulda öğretmenler konuşurken öğrenciler genellikle otururlar. Böylece sınıf ortamında çocuklar yalıtılmış durumdadır. Amaç, derinlemesine öğrenme yerine düzenin koşullarına uyum sağlayan insanlar yetiştirmektir.
2. Çocukların üretimde kullanıldığı tarım toplumundan kalma alışkanlıkla dünyanın her yerinde okullar yaz aylarında boş tutulurlar. Bu durum, çok büyük bir kaynak israfıdır. Klasik okulda bu durum bile çözülememiştir.
3. Klasik okulda çocukların tümünün aynı anda öğrenmeleri beklenmektedir. Herkesin aynı anda ve ders ortamında öğretilenleri öğrenmesi olanaksızdır. Herkesin kendisine özgü öğrenmesinin vakti vardır. Platon "hür insan hiçbir şeyi köle gibi öğrenmemelidir. Bedene zorla yaptırılan şeyin ona bir kötülüğü olmasa bile, kafaya zorla sokulan şey akılda kalmaz." ³ demiştir.
4. Aynı yaş grubu çocuklarının dersliklere sokularak kafalarına bilgi aktarılamaz. Aynı yaş grubundaki çocuklar belki yarışa girerler ama kendi aralarında rol model seçmeleri beklenmemelidir. Aynı yaş gurubu çocukların dersliklere kapatılmaları psikolojik gerçeklere aykırıdır.

5. Bu modelde öğretmenler sınıf ortamında yalnızdır. Ekip modelinin öne çıktığı günümüz koşullarında bu durum savunulamaz.

6. Klasik modelde eğitim öğretime anaokullarında başlanmakta ve üniversitede son bulmaktadır. "Öğrenmenin yaşı yoktur" denmiştir. Öyle de olmalıdır. Otuz yıl sonra neleri öğrenme durumunda kalacağımızı kimse bilemez. Bu nedenle yaşam boyu öğrenmeyi ele almak zorundayız.

7. Bu köhne model "ev ödevi" sorununu bile çözmemiştir. "Neden ev ödevi? sorusunu tartışmalıyız. Sınıfta toplu bilgi aktardıktan sonra ödev niçin evde ve yalnız yapılır? Çoğu kez ödevler, denetlenmez, tartışılmaz ve değerlendirilmez. Ev ödevi, eğitim öğretim yönünden zenginlerin daha zengin yoksulların daha yoksun olmalarına katkı sunan eşitsiz bir oyundan ibarettir. Çünkü, ev ortamları asgari özdeş olmadığını biliyoruz.

8. Sınıf topluluğunda her öğrencinin aynı hızda ilerlemesi ders işleme yöntemi ve standart sınıf modeli gerçeğine uymamaktadır. Öğretmenlerin, okulların ve sınıfların eşitlenmesi beklenemez. Buna karşın bilgiye internet ortamında ulaşılması mümkün olduğu için çocukların okullara gitmesine ihtiyaç yoktur. x2 – y2'nin çarpanlarını öğrenmek için okula gitmeye gerek yoktur.

Böylece, okulun yerini "online okul" almalıdır. Herkese, her yerde ve dünya standartlarında ve bedelsiz bilgiye ulaşma olanağı sağlanmalıdır.

* Emekli Matematik Öğretmeni

DİPNOTLAR

¹ Efes'te yaşamış olan Yunanlı Filozof (MÖ. 535 (?) – 475) Herakleitos antikçağ Yunan Düşüncesinin en parlak zekasıdır. (Hançerlioğlu, 1989: 160)

² Akademos bahçesinde kurulduğu için bu adı almıştır.

³ Platon (2018) Devlet 7. Kitap 537 a.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1. Devlet, Platon T. İş Bankası Yayını, XXXV. Basım, Ocak 2018, İstanbul
2. Felsefenin İlkeleri, G. Politzer, Sol Yayınları, Ankara Ekim 2007
3. Dünya Okulu, Salman Khan, Y. K. Yayınları, 14. Baskı, İstanbul 2019
4. Felsefe Sözlüğü, O. Hançerlioğlu, Remzi Kitabevi, İstanbul 1989

Ankara'nın Doğa ve Tarih Kokan İlçesi Çamlıdere

Vedat Ağca

Çamlıdere, Ankara'nın en yeşil ilçelerinden birisidir. Ankara'nın kuzeybatısında yer almakta, doğu ve güneyden Kızılcahamam, kuzeyden Gerede, batıdan Güdül ve Beypazarı ilçeleri ile çevrilidir. Ankara şehir merkezine 104 km uzaklıktadır.

Çamlıdere Ankara coğrafyasında doğa ve kültür mirasına sahip olan en zengin ilçelerden biridir. İlçede çok sayıda kültür mirası örneği vardır. Ayrıca çam ormanları ile kaplı bölgede özgün yayla evleri göze çarpmaktadır.

Aynı zamanda kendisi de arkeolog olan ve dört dönemdir aynı görevi yürüten Çamlıdere Belediye Başkanı Sayın Hazım Caner Can'ın üstün çabaları ile ilçede kültür ve tabiat varlıklarını koruma konusunda adeta bir seferberlik ilan edilerek büyük bir değişim yaratılmıştır.

Özellikle kültür varlığı olarak tescil edilmiş bulunan sivil mimarlık örneği yapıları kamulaştırılarak ve yöresel mimariyle uyumlu yapılar yapıp, her birine ayrı işlev verilerek ilçe bir Müze Kent haline getirilmiştir.

Çamlıdere Oyun ve Oyuncak Müzesi, Doğa ve Hayvan Müzesi, Kültür Evi ve Etnoğrafya Müzesi, Şeyh Ali Semerkandi Müzesi, Kutsal Emanetler Müzesi, Çamlıdere Tarım Müzesi, Çamlıdere Terazi Müzesi, hayata geçirilen müzelerdir. Antika Sobalar Müzesi ve Arkeo (Medeniyetler Müzesi) de yapım aşamasındadır.

Tek yapı ölçeğinde restorasyon çalışmalarına Kültür ve Turizm Bakanlığı yardım fonları, Kalkınma Ajansı Fonları ve Ankara Valiliği katkıları ile devam edilmiş, sokak iyileştirme projeleri hayata geçirilmiştir.

YAPISAL DURUM

Çamlıdere evleri, genellikle 2-3 katlıdır. Eğimli arazide yer alan bu yapılar sokak tarafında tek veya 2 katlı görünüm oluşturmaktadır.

Çamlıdere'nin geleneksel mimarisinde taşıyıcı sistem kurgusu ahşap karkas olup, temel malzeme ahşaptır. Geleneksel Türk evlerinin ahşap, yapım tekniği olarak da ahşap çatki yoğun olarak kullanılmıştır, orman alanlarının çokluğu ve deprem bölgesinde yer alması nedeniyle hafif malzemeler kullanılması ihtiyacı ahşap malzemenin sıklıkla kullanılmasını gerektirmiştir.

Kat döşemeleri, döşeme kaplamaları, kapılar, pencereler, tavan kaplamaları, duvar çatkıları, çatılar, kat silmeleri ve dolaplar gibi yapının birçok ögesi ahşap malzemedir.

Temeller ve alt katlar genellikle taştan yapılmıştır. Taş malzeme yapıda; temellerde, bodrum kat duvarlarında ve bahçe duvarı gibi bölümlerde kullanılmıştır. Bu tekniğe göre, ahşap çatki arası kerpiç, tuğla veya taş ile doldurulmakta, temeller ve bodrum kat çoğunlukla taştan örülmektedir.

Duvarlar genellikle ahşap çatı arası dolgudur. Dolgu malzemesi ise tuğladır. Tuğla dolgulu ahşap taşıyıcının iç ve dış yüzeyleri genellikle horasan harcı ile sıvalıdır.

Dış cephelerin sıvalı kısımları genellikle beyazdır. Birçoğu da ahşap çatıklı ve ahşap duvar arası moloz taş, tuğla veya kerpiç dolguludur. Evlerin bir kısmında sokak boyunca çıkmalar yapılmıştır. Bu çıkmalar üçgen alınlıktır. Pencereler giyotin pencere ve bir kısmı kafeslidir.

Çatıların neredeyse tamamı ahşap çatı olup alaturka kiremitle kaplıdır. Bazı evlerde zaman içerisinde kiremitler bozulduğundan yenileriyle değiştirilmiştir. Çatılar da aynı şekilde aktarılmış ve yeniden yapılmıştır.

Genellikle iki, üç katlı olan evlerin zemin katında ahır, kiler, tuvalet servis mekanları bulunur. Üst katlar ise asıl yaşama alanıdır. Sofa etrafında odalar dizilmiştir ve odalar sofaya açılmaktadır. Geleneksel evlerin büyük kısmı iç sofalı olarak planlanmıştır. Yemek yeme, yatma, yıkanma gibi yaşam alanları bu kattadır.

Çamlıdere'de de geleneksel Türk evlerinde olduğu gibi oda, en önemli mekandır. Konutların büyük çoğunluğunda en az bir oda da yüklük, ocak ve gusülhaneden oluşan bir düzenleme mutlaka bulunur. Oda içerisinde dolaplar ahşaptır ve genellikle süslemelidir.

Tavanlar genellikle en az sofa veya bir oda da çıtalı ve süslüdür.

Ayrıca Çamlıdere ilçe merkezine Muhammed'in manevi evladı Ömer bin Hattab'ın dördüncü soyundan gelen Şeyh Ali Semerkandi'ye ait türbe bulunmaktadır. 2014-2015 yıllarında kapsamlı bir restorasyondan geçen türbe yurdumuzun her bölgesinden gelen vatandaşlarımız tarafından yoğun bir şekilde ziyaret edilmektedir.

Rölöve ve restorasyon projeleri ve uygulamaları firmamız tarafından hazırlanan 2015 yılında ilçe halkının ve belediyenin ortak çabalarıyla hayata geçirilen Çamlıdere Kültür Evi ve Müzesi ziyarete açılmıştır. Kültür Evi ve Müzesi, geçmiş 100 yıldan eski bir Çamlıdere evinin Belediye tarafından kamulaştırılarak restore edilmesiyle oluşturulmuştur. İlçenin tarihini, kültürünü, gelenek ve göreneklerini yansıtacak eşyalar ve

objelerle sınırlı tutulmayan müzede; Çamlıdere insanının geleneksel yaşantısını, el sanatlarını, mutfağını, eski dükkanlarını, kaybolan ve unutulup giden geçmişe dair ne varsa hepsini yeniden hatırlatan, ziyaretçilerini ilçenin geçmişinde bir yolculuğa çıkaran bölümler ve canlandırmalar yer almaktadır.

2016 yılında Çamlıdere Kültür Evi ve Müzesi'ne 200 metre mesafede Çamlıdere Doğa ve Hayvan Müzesi ziyarete açılmıştır. Çamlıdere'ye özgü endemik bitki türlerinin ve yörede yaşamını devam ettiren hayvanların tanıtıldığı müze haftanın 7 günü ziyaret edilebilmektedir.

Çamlıdere Doğa ve Hayvan Müzesi

Fotoğraf @ankarakentradyo

PELİTÇİK FOSİL ORMANI

Çamlıdere ilçesi Pelitçik köyü Çamlıdere'ye 11 km uzaklıktadır. Pelitçik Köyü'nün güneyinde Çamlıdere Barajı kıyısında yaklaşık 5 km²'lik bir mevkiinde alanda günümüzden yaklaşık 23-15 milyon yıl öncesi meydana gelen fosil ormanı bulunmaktadır. Dünyada sayısı çok az olan ve Türkiye'de bugüne kadar bilinmeyen taşlaşmış çam, meşe ve ardıç ağaçlarından oluşan zengin fosilleşmiş –silisleşmiş bir fosil ormanı alanında çok iyi korunmuş gövde ve dal parçalarını barındırmaktadır. Söz konusu fosil ormanı sahasının büyüklüğü jeolojik yönden orman florası örneklerinin nadir ve bol miktarda bulunması, ulaşımının kolay olması nedeniyle ile dünya ölçeğinde önemli bir yere sahiptir.

Benzer özellikte fosil ormanlarının en bilinenleri ABD (Arizona), Yunanistan (Midilli), Libya (Great Sand Desert)'dir.

Pelitçik Köyü Kuztepe Mevkisi Kültür ve Tabiat Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından 1. derece doğal sit alanı ilan edilmiştir.

MİLLİ PARKLAR VE YAYLALAR

Çamlıdere, dinlenmek, spor ve yürüyüş yapmak, sessiz ve temiz bir ortamda iyi vakit geçirmek mümkün. Aluçdağı Milli Parkı, Çamkoru Milli Parkı ve bunların yanında Kirazlı, Kapaklı, Tepebaş, Yağlıcaaluç yaylası, Alakoç yaylası, Benli yaylası, Bakırlı yaylası, Buğrular yaylası, Yediören yaylası ve dağları üzerindeki alanı tabii güzellikler açısından görülmeye değer yerlerdir.

Son zamanlarda oldukça rağbet gören dağ turizmi, doğa turları için ideal mekânlar bulunmaktadır. Yaz-kış turların ilk seçeneği haline gelmiştir. Trekking (doğa yürüyüşü) 17 farklı rotası ile Türkiye'nin en ilginç trekking rotalarına sahiptir.

Ankara'nın en yeşil ilçelerinden birinde hem tarih hem doğa hem de kültür zenginliğini yaşayabilir hafta sonunu değerlendirebilirsiniz.

Dekolman'dan Ses'e Sabahattin Ali Öyküleri ve Ankara

Sencer Başat

Sabahattin Ali 41 yaşında öldürüldüğünde, 10 esere imza atmış, Cumhuriyet döneminin ilk faili meçhul edebiyatçılarından. Aynı zamanda çevirmen ve fikir insanıydı. Ölümünün üzerinden 70'ten fazla yıl geçmesine rağmen, katledilmesiyle ilgili birçok husus karanlıkta kaldı.

Kısa Yaşamından Kesitler

Yaşamındaki dönüm noktalarının nadiren farkına varılır. Onun yaşamındaki dönüm noktası da Almanya'ya eğitim almak üzere gidişidir. İki dünya savaşını birden görür. İlkinde çocuktur ve Edremit'tedir. İkincisinde ise orta yaşlarındadır ve savaş devam ederken öldürülür.

Mekânlar ve insanlar onun için önemlidir. Yazınsal görselliğini, insan gözlemleriyle ve dilinin sadeliğiyle tamamlayarak gerçek sonuçlara ulaşmayı amaçlar. Bulduğu bölgelerin insanlarını, kültürlerini, gelenek ve görenekleri ile dillerini; yazım biçimine ve konularına doğrudan aktarır. Edremit, Çanakkale, Balıkesir, İzmir, Yozgat, Bursa, Aydın, Konya ve Sinop'ta kısa sürelerde kalır. Uzun süre yaşadığı yerler İstanbul ve Ankara'dır. Ankara'da Milli Eğitim Bakanlığı Yayın Müdürlüğü'nde memurluk ve Devlet Konservatuarı'nda dramaturgluk yaptıktan sonra 1945 yılında Bakanlık emrine alınır.

İlk şiirlerini ilkokulda yazar. İlk ihbarını ilkokulda duyar; yaşamı boyunca soruşturmalar, ithamlar, mahkemeler ve hapisliklerle uğraşır. Hiçbir siyasi partiye üye olmaz. Otoriteyi, bürokrasiyi, içi boş sloganları, devletin hantal yapısını ve sosyal olmayan devlet uygulamalarını; emekçiye ve köylüyü esas alarak, gerçeklik ve samimiyet boyutuyla eleştirir.

1930'lu yıllarda Nâzım Hikmet ile tanışır. Ayrıca Aziz Nesin, Korkut Boratav, Azra Erhat, Abidin Dino, Nihal Atsız ve Niyazi Berkes gibi dönemin entelektüel simaları ile birlikte çalışır, tartışır ve yazar. Ankara Milli Eğitim Bakanlığı Çeviri Bürosu çevresinde; Hasan Ali Yücel, Nurullah Ataç, Orhan Veli Kanık, Sabahattin Eyüboğlu, Oktay Rifat ve Necati Cumalı görüştüğü kişilerdir.

İstanbul'da Aziz Nesin ile birlikte çıkardıkları dönemin en çok okunan dergisi Marko Paşa, siyasi anlamda çok baskıya uğrar. İsmet İnönü'ye büyük bir muhalefette bulunur. Atatürk ile olumlu ve olumsuz siyasi inişleri ve çıkışları olur. Devlet tarafından hem ödüllendirilir hem de cezalandırılır. Muhafiz toplumcu tavrı sürekli takip edilmesini gerektirir. Resmi kayıtlara göre Bulgaristan sınırı yakınında Ali Ertekin tarafından öldürülür. Ali Ertekin suçunu itiraf etse de olay tam olarak açıklığa kavuşmamıştır.

Eserleri ve Öykülerindeki Ankara

Sabahattin Ali'nin eserleri genel olarak 4 bölümde toplanır: İlkinde edebi eserleri, ikincisinde siyasi makaleleri, üçüncüsünde çevirileri ve son bölümde çizim ve desen çalışmaları bulunur. İlk bölümdeki edebi eserleri; şiirleri, öyküleri, romanları ve oyunu olarak dörde ayrılır.

Telif hakları, yasal olarak belirlenen 70 yıllık süresini doldurduğu için 01 Ocak 2019'da, bütün yayınevlerine kitaplarının basım izni çıkar. Bu sürenin dolmasında yanlış hesaplanan üç husus bulunur. Birincisi veraset ilamının 1957'de eşi tarafından verilmesi, ikincisi 2 yasaklı kitabının 17 yıl boyunca yayımlanamaması ve dağıtılamaması, üçüncüsü de kesin ölüm tarihinin bilinmemesidir.

Kısa ömrüne çok eser sığdırır, yazmaktan ve yayımlamaktan korkmaz. Ailesinin bu yaşamdan olumsuz etkilenmesinden dolayı vazgeçmeler yaşar. Bütün eserlerinin temel özelliklerinden birisi insanı her haliyle anlatması ve tanımlamakta güçlük çekilen duyguları yalın ve net bir dil ile biçimlendirebilmesidir. Ayrıca gerçekçi, sosyal, samimi, hüznü ve masalsidir. 20'li yaşlardaki eserleri romantik özellikler taşıyan sevdâ ve aşk konularını içerir. 20'li yaşların ortalarından itibaren sosyal adaletsizlik ve fakirlik konuları öne çıkar. 30'lu yaşlarda adaletsiz düzenin eleştirisi ile köylü ve emekçi yaşamlarının sadeliği, destansı anlatımıyla birleşir.

1930'lu yıllarda öyküye tarihi ve toplumsal bir gerçekçilikle yaklaşır. Bazı öykülerin başlangıcında, uzun paragraflar ve uzun cümlelerle betimlemeler ve açıklamalar yapsa da genelde kısa ve etkili cümlelerle yazar. Dolaylı anlatımlar yerine doğrudan vurucu ve sert kelimeler kullanmayı tercih eder. Dili yalın ve sadedir. Temiz bir cümle yapısı ile eskimeyen bir dil yaratır. Bunun yanı sıra keskin ve canlı kelimeler kullanmaktan kaçınmaz. İlk şiirlerinde ve öykülerinde; Osmanlıca, Arapça ve Farsça kelimeler kullanmakla birlikte, Almanya'dan döndükten sonra Türkçe ile yazar.

Öyküleri ve şiirleri sonrasında diğer edebi türlere geçiş yapar. Öykülerinde insan ögesi çok fazla öne çıkar. İnsan yabancılaşsa bile toplumsal konuların bir parçası olduğundan, toplumsal olaylar her zaman ön plandadır. Öykülerindeki yalınlık, acımasızlık, gerçeklik, doğrudanlık ve netlik sonuçlarına da yansır. Karakterleri bu

Ankara'daki Adalar Apartmanı'nın balkonunda evrensel.net

sayede mücadele eder ve bazen kurtulur bazen de yabancılaşır. Öykülerinin çoğu romanlarında olduğu gibi ölümle biter.

İstanbul'da Aziz Nesin ile birlikte çıkardıkları dönemin en çok okunan dergisi Marko Paşa, siyasi anlamda çok baskıya uğrar. İsmet İnönü'ye büyük bir muhalefette bulunur. Atatürk ile olumlu ve olumsuz siyasi inişleri ve çıkışları olur. Devlet tarafından hem ödüllendirilir hem de cezalandırılır.

Kadın hakları konusunda hassas olduğunu ve kadına değer verdiğini, her türlü yazımında ortaya çıkarır. Bunun yanı sıra kadın karakterleri güçlü ve karardır. Kadın karakterlerinin gururlu davranışları ve mücadelecî tavırları birçok metinde ön plana çıkar. Ezilen kadının toplumun içinde sağlam bir duruş sergilemesini sağlar.

Toplam 10 eserinin 5'i öykü kitabıdır ve kitaplarında 65 öyküsü yayımlanır. Bunlardan sadece birisi mekân olarak Ankara'da geçer. Ölümünden bir yıl önce 1947 yılında yayımladığı ve kısa süre sonra Bakanlar Kurulu kararıyla toplatılan son öykü kitabı Sırça Köşk'te yer alan "Dekolman" isimli öyküsü, son kitabında çokça

bahsettiği doktorlarla ilgilidir. Üçüncü öykü kitabında ise belirli bir kısmı Ankara'da geçen "Ses" öyküsü bulunur. Kürk Mantolu Madonna romanını saymazsak neredeyse yaşamının üçte birini geçirdiği Ankara'yı yazın ve konu mekânı olarak az kullanır.

Dekolman

Konusu Ankara'da geçen tek öyküsüdür. Özel bir hastanedeki doktorlara çok düşük ücretle çeviri yapan öykü kahramanı, hak ettiğinden daha az para aldığından ve doktorların cimriliğinden yakınır.

Ankara'nın bürokratik ileri gelenlerinden birisi göz ameliyatı olacaktır. Ankara'daki doktorlar ameliyatı yapmak üzere Almanya'dan gelen bir Yahudi profesörü zorda bırakmayı planlar. Sabahattin Ali öyküde aynı zamanda, özel sağlık hizmetinin pahalılığı, bazı doktorların sağlık hizmetine bakış açısı, bilimsel yeterlilik ile meslek kompleksleri üzerine mizahi ve ayrıntılı bir gözlem yapar. Bürokratin göz ameliyatının riskli olması, Türk doktorları korkuttuğu için Alman profesörün bu riski ve sorumluluğu üstlenmesi onların işine gelir. Mesleki yetersizlik korkusu, yüksek ücretle çalışan doktorların arasındaki ortak kaygıdır.

Doktorlara çeviri yapan kişi, Alman profesörün ameliyatı öncesinde, önemli bulunan bir çeviri için yüksek ücret isteyerek, daha önce birçok kere hakkının yenmiş olduğunu söyleme fırsatı bulur. Makalenin çevirisine göre doktorların köşeye sıkıştırmaya çalıştığı Alman Yahudi profesör, doktorlardan gelen ameliyat yöntemi eleştirilerini kabul eder. Sonuçta çevirisi yapılan makalenin onun olduğu ortaya çıkar ve mesleki olarak korkusu olan doktorların oyunu bozulur.

Ses

Üçüncü öykü kitabında bulunan anlatı, arıza yapan bir kamyonun onarılması sahnesiyle başlar. Kamyonun onarılmasını bekleyenler yol inşaatında çalışan bir gencin çaldığı sazdan etkilenir. Öyküde Sabahattin Ali, sonraları çok ünlü olan "Leylim Ley" şarkısının sözlerini verir. Gencin yetenek sınavına girmesi için Ankara'ya gelmesi ve başaramadığını düşünerek tamamıyla saz çalmayı bırakması, Sabahattin Ali'ye özel bir konu ve kurgu oluşturur. Anadolu insanının ve köylüsünün, şehir yaşamı ve kültürü eksikliğinden kaynaklanan korkaklığını ve mahcupluğunu dile getirilir. Aynı zamanda her yapılan iyiliğin başarılı olamadığı ve hatta daha kötü sonuçlar doğurabildiğini gösterir.

Sivaslı Ali sazıyla birlikte seçmelerin yapılacağı sınav salonunda, bütün köylü çekingenliğiyle durur. Sabahattin Ali de onun sanatının önemini kavrayan bir bilinçle, aklından geçenleri tam bir ruh tahlili halinde, samimi ve doğal olarak ortaya koyar. Türkü söyleyen gencin sazıyla kurduğu bağ ve müzik hassasiyeti çok farklı bir dille anlatılır. Sanatın, içinde bulunduğu ortama göre değerlendirilmesinin ve çevresine göre farklı etkiler yapmasının bir örneğidir bu öykü. Bazı yetenekler yerinde değerlidir.

Ankara'da bir Apartmanda ve bir Parkta Yaşayan Sabahattin Ali

Sabahattin Ali Ankara'da şu anda Dost Kitabevi'nin bulunduğu apartmanda 11 yıl oturur. 2016 yılında başlatılan bir imza kampanyası sonucunda Çankaya Belediyesi'nin verdiği destekle, Kızılay'daki Karanfil Sokak'ta o zamanki adıyla Adalar Apartmanı, şimdiki adıyla Deniz Apartmanı girişine "Sabahattin Ali Burada Yaşadı" tabelası 2017 yılının Nisan ayında asılır.

Öykülerindeki yalınlık, acımazsızlık, gerçeklik, doğrudanlık ve netlik sonuçlarına da yansır. Karakterleri bu sayede mücadele eder ve bazen kurtulur bazen de yabancılaşır.

Bu sayede ustanın Ankara'da bıraktığı izlerin sürülmesi kolaylaşır. Sabahattin Ali'nin kızı Filiz Ali bir söyleşide o yılları şöyle anlatır: "Orhan Subay'ı hatırlıyorum. Barfıkste vücut çalışırdı. Güçlü kuvvetli bir abimizdi, güzel saz çalardı. Bir de Bursa Milletvekili Faik Yılmazipek apartmanı satın almıştı. 'Kolsuz Faik' derlerdi. Bunun yanında bir de şunu hatırlıyorum: Komşu apartmanda oğlunun adı Tosun olan bir sivil polis vardı. Babamı takip edermiş... Savaş sırasında bizim apartmanın bodrum katında çok yoksul bir Alman aile vardı. Kızlarının adı Eva idi. Tabi çok eski zamanlardan bahsediyoruz. O kadar ayrıntı hatırlayamam. Benden bu kadar. Kolay gelsin. Ben de size sorayım. Binanın adı şimdi de Adalar apartmanı mı?"

Aynı zamanda Sabahattin Ali'nin adı, doğumunun 105'inci yılında Çankaya Belediyesi tarafından Dikmen'deki bir yamaçta 2012 yılında açılan "Sabahattin Ali Parkı" adıyla yaşamaktadır.

Ustaya saygıyla...

Sabahattin Ali Apartmanı, Kızılay Ankara Fotoğraf: evrensel.net

Sabahattin Ali Parkı, Dikmen Ankara Fotoğraf: cankaya.bel.tr

Sabahattin Ali Parkı, Dikmen Ankara Fotoğraf: cankaya.bel.tr

KAYNAKLAR

- <https://www.evrensel.net/haber/315243/sabahattin-alinin-komsulari>
- <https://www.evrensel.net/haber/317361/sabahattin-ali-burada-yasadi>
- <http://sanat.ykykultur.com.tr/etkinlikler/sabahattin-alinin-ankarasi?date=18.4.2018>
- <https://www.hurriyet.com.tr/sabahattin-ali-parki-acildi-20841608>
- <http://www.cankaya.bel.tr/pages/294/SABAHATTIN-ALI-PARKI/>
- <https://www.unlimiteddrag.com/post/sabahattin-ali-nin-kendini-buldugu-sehirler>

Çok Seslisini mi, Tek Seslisini mi Yeğlersiniz?

Önder Şenyapılı

Oya Baydar ile yaşça akranmız. İkimiz de 81. yaşımızdan gün almaya başlamışız. 20 Aralık 2020 benim 81. yaşımın ilk günüydü. (2020 yılının 2 adet 20'si çok gelmişken, bir üçüncü de -- 20 Aralık'ın 20'si de vitrine çıkmıştı. Marttan bu yana sağlık sorunlarıyla boğuşa gelmemim nedeni belki de bu üçüncü 20'dir!!) Baydar'ın 81/1. gününü bilmiyorum. İnternette salt doğum yılı veriliyor.

Elbette hangi ayın hangi günü doğmuş olduğu önemli değil. Geçmiş 80 yılı değerlenmeye almış olması önemli. 80 yıllık süre içindeki yaşam yolculuğu hakkındaki gözlemlerini, izlenimlerini, yorumlarını içeren 320 sayfalık bir kitapla 81. yaşını taçlandırmış olması. (Oya Baydar: *80 Yaş Zor Zamanlar Günlükleri* Can Yayınları, 2021)

Hemen belirtmeliyim, kitabı okumadım henüz. İlk fırsatta (gidip alacağım demiyorum, 65+'yım, getirteceğim diyorum; hoş, artık herkes gidip satın almıyor, internette satın alıyor.) Çünkü en azından merak ediyorum. Aynı yılları tüketmişiz, birlikte tanık olduğumuz çok çeşitli, inişli çıkışlı, üzen-kıvandıran, güldüren-ağlatan, vb. olaylar hakkındaki değerlendirmelerinin kendiminkilerle ne denli, ne ölçüde, ne oranda örtüştüğünü merak ediyorum.

Kitabı henüz okumadımsa da, **Bahar Çuhadar**'ın **Oya Baydar** ile sanal ortamda gerçekleştirdiği görüşmesini okudum. (Bahar Çuhadar: "Zamanın kısalığını hissetme duygusu insanı acele etmeye sürüklüyor", *Hürriyet Kitap Sanat*, 5 Şubat 2021)

Kitabı henüz okumadığım için burada, andığım sanal ortamdaki söyleşi metninden söz etmekle yetineceğim.

Benim de aklıma sık sık düşer: Bunca yıllar bunca çabalar ne getirdi? diye sorar, duraksamadan yanıtlarım: Dağ fare doğurdu.

Ya da masalların girişi tekerlemesini yinelerim: Az gittik, uz gittik, dere tepe düz gittik. Bir de dönüp baktık ki arpa boyu yol gitmişiz.

Arpa boyu yol gitmiş olsak ona da eyvallah diyeceğiz ama, bakıyoruz ki ileriye değil geriye gitmişiz. **Oya Baydar** da parmak basıyor bu olguya:

"Benim ve kuşağımdan pek çok arkadaşımın en çok canını sıkan vardığımız noktanın başladığımız noktadan maalesef daha kötü olması. Ne istedik? Barış, adalet, eşitlik istedik... Ama dünya çok daha geriye gitti."

Çok kişi, ileriye gitmenin, "ilerleme"nin yapılar kurmaktan, yollar açmaktan, mal ve hizmet üretmekten/tüketmekten oluştuğunu sanır. Oysa gerçek anlamda ilerleme barış içinde hakkın hukukun gözetildiği her bakımdan eşitlikçi bir yaşamın eldelenmesidir.

Oya Baydar "*Zor Zamanlar Günlükleri*" kitabının başına İranlı şair **Füruğ Ferruhzad**'ın (1935-1967) bir dizesini koymuş:

"Kuş ölür, sen uçuşu hatırla"

Çarpılmış gibi oldum. Duymadığım, okumadığım bir dizeydi. Yineleye yineleye mırıldandım bir süre. Sonra söyleşi metnine döndüm. Pırıl pırıl bir açıklaması vardı **Baydar**'ın dizeyi neden kitabının başına koyduğunu anlatan:

"Aslolan yol... Kitabın başına da koyduğum 'kuş ölür, sen uçuşu hatırla' mısrasından çıkıyor o. O mısradan daha iyi hayatı anlatan bir şey yok gibi geliyor bana. Kuş ölüyor ama ölüsüne bakmak değil uçuşunu hatırlamamız gerek... Yolu hatırlayalım, zaten kim menziline ulaşabilmiş ki?"

*

Köprüler kurduk, otoyollar açtık, **siha**-lar, **iha**-lar, savaş gemisi, vb. ürettik/üretiyoruz, iyi güzel de, yurttan barışı, cihanda barışı sağlayamadık. Tam tersine, içerde "biz-onlar" savaşımı hüküm sürüyor, kutuplaştırma gitgide pekiyor. Dışta dost komşu ülke kalmadı. Komşuyu da geçtim, komşu olmayan ülkeler de dost değil.

Ne içte ne dışta barışı sağlayamadık; peki, adaleti sağlayabildik mi? Hak-hukuk adaletini, gelir adaletini, vb., sağlayabildik mi? Ya eşitlikçi bir yaşamın varlığından söz edebilir miyiz?

Edip edemeyeceğimizi sınınamaya, örneğin, tek bir soruyla başlayabiliriz: *Kadın erkek eşitliği var mı?*

Sorunun yanıtı, başka eşitlikçi soruların mihenk taşı olur...

*

Çok partili düzene geçeli 75 yılı aştı. Geçen yüzyılın tam yarısında, 1950 yılında, *Demokrat* adını seçmiş bir siyasal parti demokrasiyi kurma vaadiyle seçimleri kazanarak devlet yönetimini ele aldı.

Ve evet, 75 yıl geçti, halâ demokrasi savaşımı sürüyor/sürdürülüyor. Demokrasinin kurulmadığını kanıtlayan, neredeyse, her gün değil, her saat yeni konuşmalar, demeçler, eylemler, vb., izleniyor, gözleniyor. Bir örnek:

İçişleri Bakanı **Süleyman Soylu**'nun, "*Boğaziçi (Üniversitesi)'nde, tüm Türkiye ayağa kalksa rektörün odasına girmeye izin vermem*" dediği basına yansıdı. Ülkenin düzeni ve güvenliğinden sorumlu bakanın kimi olayları/eylemleri yasalar çerçevesinde engelleme yetkisi elbette var. Ama yasalar çerçevesinde. Oysa Bakan, yasalar bir yana "tüm Türkiye ayağa kalksa", yani "halk" karşı çıksa da izin vermeyeceğini söylüyor. Ne var, demokrasi halkın egemenliği temeline dayanan yönetim biçimi diye tanımlandığına göre, Bakan, açıkça halkın egemenliğini hiçe sayacağını söylemiş olmuyor mu?

Füruğ Ferruhzad

Fotoğraf: evrensel.net / wikimedia commons

Suna Özkalan'ın senfoni orkestrası izlekli tuvalerinden biri

Suna Özkalan (1936) sevdiğim sanatçı dostlarımdan biridir. Eşini ve kızı ressam ve yonut sanatçısı **Filiz Onat**'ı da tanırım. Dahası, **Özkalanlar** iki kez beni konutlarında ağırladılar. Çay içip söyleştik idi. Ne yazık ki, uzun yıllardır, birbirimizi görmüyoruz. (Dargin filan değiliz, yanlış anlaşılmaya!) **Suna** yazlık yerleşim görünüşleri, gecekondular, ve başka izlekli tuvalere de imzasını atmıştır atmasına ya, temel izleği "*senfoni orkestrası*"dır. Bu izleği, zaman içinde iyice olgunlaştırmış, yetkinleştirmiştir. Bir örneği bu sayfalarda görülüyor. Örnek gibi, usta işi çok sayıda senfoni orkestrası tablosu boyamasının bir nedeni *müzik sevgisi*. Daha da önemli bir nedeni var. O nedenin açıklamasını şöyle yapmış:

"Müzikle demokrasiyi birlikte düşünürüm. Demokrasi de müzik de bir takım oyunu, birlikte uyum içinde (harmoni) çalışma ve tek sesin yerine çok sesliliğin egemenliğidir. Çok seslilikte olduğu gibi demokraside de farklı görüşler genel amaç içinde var olurlar, ama hedefe ulaşmak için bir potada birlikte erirler. Orkestra şefinin temel özelliği çok sesliliği bastırmadan orkestrayı yönetmesi ve her müzisyenin uyum içinde çok mükemmel bir performans sergilemesidir. Müzikle uygarlık arasındaki bağlantının değişmez, vazgeçilmez yaşama biçimini kabul eder ve senfoni orkestralarını da bunun yansımasının son noktası olarak görürüm. Orkestra şefinin görevi değişik sesleri bastırmak değil, bu sesleri uyuma kavuşturmadır. Çok sesli müzik terbiyesi, aynı zamanda senkronizasyonu da öğretir. Türk kültüründe çok sesli müziğin Cumhuriyet döneminde değil Osmanlı dönemi Saraylarından yayılmaya başladığını bilir misiniz? Senfonileri yaşamın tam kendisi olarak kabul ederim ben. Senfoni orkestralarını hayatımın özeti niteliğindedir."

(Vecdi Uzun: "Hayat bir senfonidir" Ankara Life, Haziran 2017)

Suna Özkalan

Sözü uzatmadan:

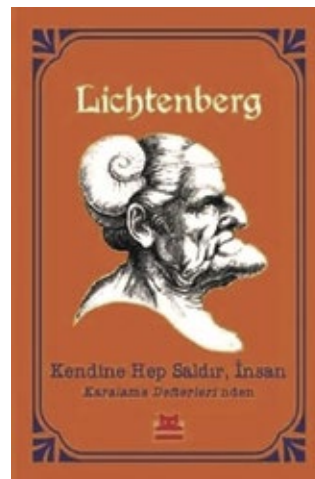
İçişleri Bakanı senfonik müzikten hiç mi hiç hoşlanmıyor!

*

Türkiye'de çoğunlukla çok sesli demokrasi değil, tek sesli demokrasi revaçta. Çok kimse, kendi sesinden başka ses çıksın istemiyor. Çıkanı yaftalıyor. Demokrasinin, bir türlü, sağlığına kavuşamamasının bir temel nedeni bu. Bir TV dizisinde karakterlerden biri çevresindekilere şöyle diyordu, duydum: "Burası demokratik bir platform değil. Ne yapacağınızı, ne yapmayacağınızı size ben söylerim." (Maraşlı)

Bir başka TV dizisinde, kendisine hoşlanmadığı bilgi verilen genç bağırp çağırma, küfretmeye, çevrede ne varsa kırıp dökmeye başlayınca, bilgiyi veren, "Hop aslanım, sakın ol!" dedikten sonra ekliyordu: "Her zamanki gibi, aklınla davranmak yerine, ağzınla delleniyorsun!" (Son Yaz)

Darmstadt'ın Kamburu diye de anılan Georg Christoph Lichtenberg (1742-1749) "*Kendine Hep Saldır, İnsan*" başlıklı kitabında aklını kullanmaya üşenen birini şöyle tanımlar:

"Aklını kullanması gerektiğinde sanki sürekli sağ elini kullanan birinin sol eliyle bir şey yapması gerekiyormuş hissine kapılıyordu."

(Lichtenberg: *Kendine Hep Saldır, İnsan*, Kırmızı Kedi, 2018)

Gözlemediğim denli, bu toplum, aklını kullanmayı sevmiyor. *Güzel Sanatlar ve İletişim* kitabımda sanat izleyicilerinin bir görsel sanat yapıtını (resim, yonut, tiyatro oyunu, bale, film, vb.) zihinsel bir çaba göstermeksizin değerlendirdiklerini, oysa yapıtla sağlıklı ve etkin iletişimin akıl kullanılarak (zihinsel çaba gösterilerek) kurulabileceğini

işlemeye çalıştım. Oysa, sonraları, çoğunluğu otomobil (direksiyon) kullanırken bile aklını kullanmayan bireylerden oluşan bir toplumda, kişiler arası ilişkilerde dahi bu tür bir iletişim kurulamadığını belirleyecektim. Karşılıklı konuşmalarda herkes kendi sesinden başka ses duymuyor (ya da duymak istemiyor), bu yüzden "müsademe-i efkârdan barika-ı hakikat doğmuyor". Ufacık bir tartışma, kanlı bitebiliyor.

Anlaşmaya çalışmak yerine karşı tarafa ne yapacağını buyurmak yaygın. Kökende, her iki taraf da kendi buyruğunun yerine getirilmesini istediği/beklediği için, daha başlangıçta, köprüler atılmış bulunuyor.

Üstelik, dinleme zaafı var. Karşısındakinin dediğini dinlemek yerine görüşünü benimsetmek çabası ağır basıyor.

Çok şaşarım ve çok da kızarım: Fikir edinmek/ bilgi almak için söyleşiye çağrılan konuğa TV/ radyo spikerlerinin kimileri, soruyu sorarlar, yanıtın tamamlanmasını beklemeden kendileri sazı alıp tartışılan konu hakkındaki kendi görüşlerini açıklamaya koyulurlar. "Sen konuyu bunca iyi biliyorsan ne diye konuk çağırdın?" diye söylenir, kızarım.

Gene o sunucular, konuğun yanıtını doğru dürüst dinlemedikleri için, konuk sözünü tamamlar tamamlamaz, öyle bir yeni soru yöneltirler ki, radyo ve/ya da ekran başındakilere saç baş yoldururlar. Çünkü, sorunun yanıtı, konuğun henüz tamamlanmış açıklamasında taze taze verilmiştir.

*

Herkes kendi buyruğunun yerine getirilmesini istiyor/bekliyor dedim ya, özellikle "askeri yönetim dönemleri"nde (ki, 80 yıllık ömre sığan ihtilal sayısı hiç de azımsanacak gibi değil) söze konu istek/beklenti iyice belirginleşir. **Yalçın Doğan**'ın yakınlarında yayımlanan "*Sussam Susulmaz Yazmasam Olmaz*" kitabında çarpıcı örnekler yer alıyor. Biri şöyle:

Telefondaki albay sert bir ses tonuyla, "Bundan sonra haberlerinizde, yorumlarınızda Sayın Evren Paşa'dan söz ederken, hiçbir biçimde Orgeneral denilmeyecek" diye buyurur. **Yalçın** ne denileceğini ve nedenini sorunca, yanıt: "Nedenini bir yana bırakın, bugünden itibaren Devlet Başkanı Kenan Evren denilecek"tir.

Bir başka örnek: 1981 yılı Haziran ayında Devlet Başkanı **Kenan Evren** *Hürriyet*, *Milliyet*, *Tercüman*, *Günaydın*, *Yeni Asır* gazetelerinin sahiplerine Çankaya Köşkü'nde bir yemek verir. Yemek öncesindeki sohbete **Evren** ile **Nadir Nadi** arasındaki gerginlik damga vurur.

Evren, "O **İlhan Selçuk**'un kulağını бүkүн, yazdıklarını anlamıyorum sanmasın, zaten *Cumhuriyet* ile ilgili bir dosya var, ben sizi uyarmak istedim, bana yazıları kesip getiriyorlar, o dosyayı şimdilik kaldırıyorum" der. Nadir Nadi, "Dosyayı kaldırılıyorsunuz ama, yazarlarımızdan **Mehmet Kemal**'i gözaltına alıyorsunuz" karşılığını verir.

Evren, "Yazarlarınız sizin sırtınızdan geçiniyorlar" diye sürdürür tartışmayı. **Nadir Bey**, "Herkes özgürdür bizde, kimse kimsenin arkasına saklanmaz" diye karşılık verir.

Sonrasında, kızgınlığı yatışmayan **Nadir Nadi**

yanına gelen Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri Orgeneral **Haydar Saltık**'a, "Gazetelere birer albay gönderseniz, belki size kolaylık sağlar" deyince, Orgeneral **Saltık**, "Olabilir, böylelikle belki sizin cesaretinizi frenlemiş oluruz" diyerek gülümser.

Nadir Nadi, ertesi gün bu olayı **Yalçın Doğan**'a anlatırken:

"Dik durmak gerekir, sen de zaten öyle yapıyorsun, iktidar sahipleri kim olursa olsun bir süre sonra her şeyi bildiklerini, ele geçirdikleri güçle herkesi susturabileceklerini sanıyorlar. Ben Adnan Menderes'i

de gördüm, 27 Mayıs'ı da, Ecevit'i de, iktidarda cicim ayları kısa sürede sona eriyor, en küçük eleştiri karşısında hemen sinirleniyorlar."

Yalçın Doğan *Sussam Susulmaz Yazmasım Olmaz*, Sia Kitap, Ekim 2020

Yakın siyasal, iktisadi ve toplumsal yaşantımızdan bilinen bilinmeyen, anımsanan anımsanmayan çok sayıda olayın arka planını/iç yüzünü/perde arkasını sergileyen dolu dolu bir kitaba imza atmış Yalçın. İyi ki susmamış, iyi ki yazmış!

Ankara, 10 Şubat 2021

Dosya

Ankara Sanat Tiyatrosu: Kahraman Tiyatro Otoparka Karşı

Ankara Sanat Tiyatrosu'nun 2000'li Yılları Vedat Çuhadar ile Söyleşi

Hazırlayan: Ayşegül Çelik

Geçtiğimiz sayıda ilk bölümünü yayınladığımız "Ankara Sanat Tiyatrosu: Kahraman Tiyatro Otoparka Karşı" başlıklı dosyanın ikinci bölümünde AST'nin 2000'li yıllarını Vedat Çuhadar anlattı.

Çağdaş Gazeteciler Derneği, eski genel sekreteri, emekli gazeteci Vedat Çuhadar, 2008 yılında, tiyatro sanatçısı dostu Hakan Güven'in çağrısıyla, Ankara Sanat Tiyatrosu'na geldi. O sıralar tiyatro yine ekonomik baskı altındaydı ve İstanbul'a taşınması söz konusuydu. Güven ve Çuhadar ağır mali tabloya rağmen AST'nin Ankara'da kalması ve kapanmaması için omuz omuza verdiler.

"Biz aslında Türkiye gibiyiz"

1980 öncesinde, benim öğrencilik dönemimde AST demokratların, genç öğrencilerin limanıydı. Kızılay'da oyun öncesi kuyrukları hatırlıyorum. İnsanlar öğle tatilinde bilet almak için yığılınca kuyruklar oluşurdu. 1980 sonrası apolitikleşme, gerçeklerden uzaklaşma tiyatroya da yansdı. AST'nin oyunlarını izleyenlerin yüzde sekseni aynı kişiler. 1980 öncesi o kuyruklarda duran insanların çocukları, torunları ya da onlardan kalanları duymak için gelen insanlar. Kimseyi suçlamak gibi bir derdim yok. 41 yılda ülkenin

nereye geldiğini görüyoruz. Bu da gerileme getirdi. 12 Eylül baskısının getirdiği bir sürü trajedi yaşadı insanlar, çok şeyini kaybetti. Ama hâlâ işe başka bakan bir kitle vardı, tiyatroya gitmeye devam etti. Nüfus artışına rağmen biz ciddi azalma yaşadık.

Seksen öncesi AST seyircisi politikti. Sığınma noktasıydı sosyalistlerin. Seksen sonrası o seyirci farklılaştı. O dönemin siyasi atmosferi 80'e belki 90'a kadar olan ara dönemdeki seyircisi, o politik tavrını sürdüren ve galiba o darbeyi biraz hisseden, soru sormaya başlayan insanlardan oluşan bir kitleydi. 90'lı yıllardan sonra seyirci biraz daha karışık olmaya başladı. Karışık dediğim sadece o duyguları yaşayıp öyle devam eden insanlardan çok biraz daha işin farklı tarafını görmeye başlayan insanlar da oldu. Ama 2000'li yıllarda AST ara dönemde biraz daha klasik oyunlar oynamaya başladı, taviz vermek değil bu, sonuçta kapanmaması için, yaşaması için oyunları çeşitlendirdi. Ama fayda etmedi. Ekonomik

"1980 öncesinde, benim öğrencilik dönemimde AST demokratların, genç öğrencilerin limanıydı. Kızılay'da oyun öncesi kuyrukları hatırlıyorum. İnsanlar öğle tatilinde bilet almak için yığılınca kuyruklar oluşurdu.

anlamda bir kalkış ortaya koymadı. 1963 yılında kurulan bu tiyatronun bir anlayışı, bir görüşü var. Bunları gerçekten benimseyen, hayata bu şekilde bakan insanların destekleriyle bugüne geldi. Zaman bize şunu getirdi; ekonomik olarak artık bunun devam edecek bir hali kalmadı. Bugün oyunların yanı sıra bizi hayatta tutan güç kurslarımızdır.

Sahicilik...

Biz yönetimi devraldıktan sonraki ilk zaman ile şu an arasında ciddi fark var. Pandemi dönemini çıkartarak baksak da tiyatro öyle ya da böyle adımlarca geride kaldı. Galiba sahiciliğini yitirmeye başladı. Tiyatro, bir 'insana dokunma sanatı'dır. AST'ın eski sahnelerini bilen bilir, bir metreden oyun oynanıyor ve siz oyunun içinizdesiniz. Bu bir gerçeklik, sahicilik. Dijital dünyadaki gelişimler nedeniyle insanlar görsellikte arayışlara girdi. Bizim yılda 3-5 tane oyunumuz var ve bu oyunların mutlaka seyircisi olur. O seyirci her oyunumuza gelir, biz o seyirciyi arttırmadık. Yapmamız gerekenler olduğunu biliyoruz ama bu sayısal hedeflerle hareket edersek tiyatronun sahiciliğinden uzaklaşacağımızı düşünüyoruz. Yanlış da olabilir ama bu bir tercih ve yolumuza böyle devam ettik.

Pandemi başladığında...

Pandemi döneminde 4-5 oyun yaptık. Yarı yarıya olmasına rağmen insanlar salonu doldurdu. Bu dönem ilk defa AST üretememeye başladı. 11-12 ay kapalı kaldı tiyatro. Daha sonra Bilkent ile ilgili maceramız başladı. Televizyon çıktığında sinema öldü dediler ama tiyatro, sinemanın da gerisinde kaldı. Sinema dijital platformları çok iyi kullandı ve bir şekilde gelişti ama tiyatrodaki bunu yapabilme şansımız olmadı. Bunu yapanlar, büyük paralar harcayarak güzel projeler de ürettiler. Fakat bizim gibi tiyatroların ne ekonomik ne de düşünsel olarak bunu yapabilme şansı vardı. Sonuçta bunca yılın getirdiği değerleri korumak adına bir refleks olarak da düşünebilirsiniz.

Bilkent Sahneye geçiş kararı pandemi öncesine dayanıyor

Bilkent sahneye geçişimiz, pandemi öncesinde yapılan bir görüşmeye dayanıyor. Bilkent'tekiler, Bilkent Center'daki sinema bölümüne bir tiyatro yapmak istediklerini bizimle de görüşmek istediklerini söylediler, görüşmeye gittik. Muhteşem bir iş, biz hayranlıkla izliyoruz. Ona katkıda bulunacak gücümüz yok. Rakamlar, hayatımızda yan yana görmediğimiz rakamlar. Çok güzel bir yer yapıyorsunuz bizim bu şartlarda olmamız mümkün değil dedik, toplantı bitti. Daha sonra bizi yine aradılar. "Burada bir sanat işi yapmak istiyoruz ve bunu Ankara Sanat Tiyatrosu'yla yapmak istiyoruz. Sizin bakış açınızı sevdi, biz de böyle bakmak istiyoruz, burada Bilkent'te yapalım" dediler. Ve aklımıza bir şey geldi. Biz taşınıyorduk. 57 yıllık yerde oyunlarımız sürecekti. Bilkent'te diğer etkinliklerimizi yapacaktık. Tiyatro yapılmaya başlandı bitimine yakın sahneyi açacaktık. Fakat mart ayında pandemi çıktı ve aşağıyı kapatmak zorunda kaldık. Bilkent sahne de pandemiden dolayı ötelendi. Oluşturulan algı yanlış, biz pandemi nedeniyle AST'ın Kızılay'daki yerinden çıkıp oraya gitmedik.

Devlet, size yardım edeceğiz diye adam gönderdi. Gelip baktılar, "sizin buraya 200-300 milyar harcamak lazım" dediler. Biz 6 Aralık'ta Kızılay'daki

sahnemizi kapatma kararı aldık. Umulanın çok üzerinde tepki yarattı bu. Sonuçta yapacağımız bir şey yoktu. Bir kampanya başlatalım da dediler ama insanlar 1 yıla yakın işsiz kaldı. Genel anlamda baktığınızda insanlar canlarıyla uğraşıyorlar. Her seferinde destek verin demenin de işin doğasına uygun olmadığını düşündük. Bu süreçte Kemal Kılıçdaroğlu'yla belediye başkanlarıyla görüştüm. Halledebileceğimizi düşündük. Sonra Çankaya Belediye Başkanı bir öneri getirdi. "Sizden online oyunlar alarak bu süreci atlatalım." Şu anda Çankaya ve Yenimahalle Belediyesi oyunları almaya devam ediyor. Biz de varlığımızı sürdürüyoruz. Kesin çözüm için görüşmelerimiz sürüyor.

Oluşturulan algı yanlış, biz pandemi nedeniyle AST'ın Kızılay'daki yerinden çıkıp oraya [Bilkent'e] gitmedik.

58 yıllık bir tiyatro Avrupa'da bile bu kadar uzun süre özel tiyatro yapmış kendi kuruluş ilkeleriyle bugüne kadar gelmiş aynı mekânda bunu yapan başka tiyatro yok. Ankaralı yerel belediyelerin ya da Büyük Şehir Belediyesi'nin satın alarak bu mekânı Ankara'ya kazandırması lazım. Kemal Kılıçdaroğlu, "orayı neden müze yapmıyorsunuz?" dedi. Biz aslında orayı yaşayan müze yapabiliriz. Kurslar verebiliriz, ücretsiz kurslar verebiliriz. AST'ın 58 yıllık dekorlarını orada sergileyebiliriz. Orası yaşayan bir yer olabilir. Birilerine görev olarak düşüyor bu aslında. Mansur Bey'e de ulaştık. Ankara'nın büyükşehir belediyesi burayı satın alıp yaşayan bir yer haline getirebilir. Beklentilerimiz görüşmelerimiz halen sürüyor.

Devlet Yardımı Meselesi...

Son 7 yıldır devlet yardımı verilmiyor. Yardım kesildi, mahkemeye başvurduk, dava açtık. Dava uzun sürüyor. Bize Kültür Bakanlığı'ndan bir aracılıyla "siz de milli oyunlar oynasanız, niye Necip Fazıl oynamıyorsunuz..." gibi sorular geldi. Bir iki oyun oynasanız yol açılacak size de para veririz demek bu. Biz, devletten aldığımız destek ile yıllık kiramızı ödüyorduk. Mal sahibi de bunu bekliyordu. O kadar zorluk üzerine bu da bindi. O dönemde hatırlıyorum dedik ki, "biz ekonomik anlamda çok daha ağır faturaları ödedik. Şimdi bunu kabul edeceğimize, kapatalım gidelim." Öyle ya da böyle önceliklerinizi sıraya koyuyorsunuz yaptığınız işi de yapmaya devam ediyorsunuz, 7 yıldır yardım falan almıyoruz. Pandemiye 40 bin lira yardım yaptılar. Ama herkes biliyor ki, giderinin 5-6 katı yardım alan gıda şirketleri var, yayınlanan listelerde bunların isimleri var. Biz kendi yağımızda kavrulmaya devam edeceğiz. Biz Bilkent sahnede devam edeceğiz.

AST, Protest Bir Tiyatro Değildir

"Ben protest tiyatro yapıyorum" diyen bir tiyatro olmadı AST hiçbir zaman. Ben bunu geçmişte de görmedim. Toplumda şu anda bile yaşadığımız yanlışlara karşı cılız bile olsa çıkan, çıktığında da güçlü olan protestolar var. Şimdi siz tiyatro olarak ülkenizde olan zulmü görmezden gelip, sadece insanlara iyi vakit sunacak oyunlar yaparsanız bu tabelada tiyatro yazar ama tiyatro olur mu diye sormak lazım. Sadece protest tiyatro yapıyorum deyip ülkenin gerçeğinden kaçmak, topluma vermeniz gereken faydalı şeyler varken bu işi sadece protest kelimesine indirgemek de doğru değil. AST kurulduğu zamandan bu zamana kadar bu duruşu sürdürmüştür. Biz devraldıktan sonra da bu duruşu hep sergilemeye devam ettik. Biz bu ülkenin sorunlarıyla ilgili sesimizi duyuracağız. Sahici bir iş yapmaya çalışıyoruz. Bunun içinde baş kaldırma da olacaktır, acısını da sevincini de hissettirecektir. 58 yıldır süre gelen bir gelenek bu, yaptığımız işte, toplumda duyarlı insanların ya da tiyatroya gelen insanların beklentilerine yanıt vermek. 2 saatte değil karşılıklı dayanışma içinde olmasını istiyoruz biz. "2 saat sonra seyirci çıktı, ona hap gibi bir şey verdik, onu içti ve 2 saatte iyileşti gitti" gibi bir şey istemiyoruz. İnsanlar kafalarını kaldırıp baksınlar, biz de oradaki varlığımızı sürdürmek istiyoruz.

Kurslarımız olmasa sadece oyun yaparak ayakta kalmak mümkün değil. Ama biz bakış açımızı değiştirmeyeceğiz. Biz insanlara dokunacağız.

Televizyon çıktığında sinema öldü dediler ama tiyatro, sinemanın da gerisinde kaldı. Sinema dijital platformları çok iyi kullandı ve bir şekilde gelişti ama tiyatrodaki bunu yapabilme şansımız olmadı. Bunu yapanlar, büyük paralar harcayarak güzel projeler de ürettiler. Fakat bizim gibi tiyatroların ne ekonomik ne de düşünsel olarak bunu yapabilme şansı vardı.

Kadın Festivali Kapıda

Türkiye'de ilk defa kadın festivali yapılacak, 2021 Mart ayında başlayacak, sahnede oynayacağız. 200 tane bilet satılacak, diğer 200 bilete de katledilen kadınların resimlerini koyacağız. O biletleri de satın alabilecekler, derneklere yardım olarak vereceğiz. Festival online olmayacak, Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde seyirciyle buluşacak.

Biz Potansiyeli için...

Mehmet C. Peker

Değerli arkadaşlarım merhaba,

İzleme şansınız oldu mu bilemiyorum ama biz her Salı akşamı, Solfasol facebook ve youtube kanallarında, saat tam 20:21'de "BİZ POTANSİYELİ için..." başlıklı sohbetler yapmaya başladık ve aksilik olmaz ise Mart sonuna kadar da devam edeceğiz.

Niyetimiz; başkalarının ne yapıp ne yapmadıklarına fazla takılmayıp, kendi isteklerimize ve yapacaklarımıza odaklanarak "O" ortak hikayemizi yazmak.

Hikayemizin ilk cümlesi şöyle; "Hak ediyoruz!"

Hikayemizin öznesi olan "(ötekilerinin olmadığı) BİZ", kimiz? Bugüne kadar neler yapabildik yani PERFORMANSIMIZ nasıldı? Aslında neler yapabiliriz yani POTANSİYELİMİZ nedir? sorularını konuştuğumuz sohbetleri 2020 yılı içinde 46 konuşum ile konuştuk. Söz konusu kayıtların büyük bir çoğunluğunu Mehmet C Peker youtube sayfasından veya www.mehmetcpeker.biz bağlantısından izlemeniz ve hatta ilginizi çekenleri arkadaşlarınız ile paylaşmanız mümkün.

Salı akşamları gerçekleştirdiğimiz sohbetler ile ilgili biraz daha detay ister misiniz?

"O hikaye"yi oluşturacak cümlelerde sıklıkla kullanmamız gerekecek bazı kavramları hatırlamaya, fark etmeye, merak etmeye ve "Biz Potansiyeli için" ne kadar gerekli olduklarını sorgulamaya çalışıyoruz.

Yılın ilk sohbetini 5 Ocak Salı akşamı saat 20:21'de değerli dostum Atıla Çınar ile gerçekleştirdik. Konumuz; "Süreç mi? Sonuç mu?" idi. Çok keyif aldığım sohbette aldığım notlardan bazıları sizler ile paylaşmak isterim.

Diyalektik-Değişim /Ne Biz aynıyız ne Yol aynı ne de Hedef!

biz potansiyeli için...

süreç mi, sonuç mu?

5 Ocak SALI 20:21

Atıla ÇINAR
Makina Mühendisi

Mehmet C. PEKER
SOLFASOL.TV

Yaratıcılık-Esneklik-Denemeler çok önemli.

Yolda karşılaşılan olanaksızlıklar, belirsizlikler iyidir.

Belirsizliklerin çözümü bir yerde vardır.

Arayış hepimizi zenginleştirir.

Süreç bizim geleceğimizin anahtarıdır.

Asıl değeri olan "gelecek kuşakların mutlu yaşamasını sağlayacak olan "denenmiş süreçlerdir".

"Nasıl?" sorusu ile düşün(dür)mek önemli.

Çocuklarımızın başarıyı kutlama, yenilgiye üzülmeye durumlarını çabuk savuşturup asıl sürece odaklanmaları gerektiğine inanıyorum.

Atıla hocam sohbetin sonunda şairliğini konuşturdu ve güne özel şiirini seslendirdi;

"Konumuz: Süreç mi Süreç mi?"

En çok aramayı seviyorum bulmayı değil, bulduğumda bitmiş oluyor

İyi olmak için uğraşmayı seviyorum ödülü değil, ödül çabuk tükeniyor

Yürümeyi seviyorum, durmadan yürümeyi, varmayı değil, vardığımda kimse olmuyor

Yolları seviyorum evleri değil

Terk edilmek içindir evler

Özlemeyi seviyorum hep özlemeyi

Kavuşmak aslında kaybetmek mi?"

Program sonlarına doğru Sinan Kayalığıl hocamızdan Solfasol facebook sayfasına gelen yorumu da sizlerle paylaşmak isterim: "Süreç etkileşim içerir. Etkileşim yeni yollar, rastlantılara kapı aralar. Buna özen gösterir isek; GİZİL GÜÇ/ POTANSİYEL ortaya dökülür. Süreç çeşit çeşit roller var demektir. Bunların farkına varmakla ne kazanılır? Roller fark edilir tanınır ve BİZ olmak gerçekleşir."

İkinci sohbetimizi 12 Ocak Salı akşamı saat 20:21'de değerli hocam Ömer Uzun ile gerçekleştirirken kavramlarımız "Güven ve İşbirliği" oldu. Ömer hocamın anlattıklarından sizler ile paylaşmak istediklerim de şunlar;

"Pasif sakin tutum" yerine "Aktif sakin tutum" ile davranmak ve güvenmeyi tercih etmek gerek.

Bedelinden daha fazla getirileri var; ORTAK FAYDA 😊

Korkuya ve rekabete dayalı işbirliği; mevcut pastadan daha fazla pay almak,

Güven ve işbirliğine dayalı süreç ise; pastayı büyütme ile ilgili.

Mayamızda güvene dayalı bir kültür var.

Krizlerdeki duyarlılığımızı normal zamanlarda da gösterip güven ve işbirliğine dair ilişkiler yönetilebilir, yönetilmeli.

Ailede de sokakta da "ortak ideali" netleştir(ebil)mek önemli.

Bana göre sana göre yerine "referans alınacak değerlerimizi" netleştirip öne çıkarmak yararlı.

Geri bildirim kanallarını açmak, olumsuz yanında olumlu geri bildirimlere de fırsat vermek zenginleştirir, geliştirir.

Birlikte BİLİNÇLİ ÇABA gerekiyor!

BİZ bilinci "uyumlu olmak değil, nerede uyumlu, nerede uyumsuz olup sorgulayacağımızı bilmek, netleştirmek" demektir.

"Ben ile Aidiyet" kavramlarını paralel olarak kullanabilmek çok değerli.

Gençler sorgulayarak, analiz ederek sağlıklı bir BİZ bilinci oluşturabiliyorlar.

Gençler UMUDUMUZ. Gençlerin mentörlüğüne ihtiyacımız var, onlara fırsat verelim.

Ortak amacımız var ise; güven ve işbirliği olmaz ise olmaz!

Enerjimizi oluşturmak istediğimiz geleceğe "daha güzel bir dünya için" harcamak istiyor isek ilişkilerimizi güven ve işbirliği üzerine kurmalıyız.

Ocak ayının üçüncü Salı'sı bu kez ayın 19'una denk gelince; sahne dört yıldır devam ettirdiğimiz "Daha Fazla Biz" sohbetlerinin oldu. 19 Ocak Salı akşamı saat 19:19 da başlayan "Duayenlere Genç Sorular" da konu "Tarım, Gıda ve Toplum", konuk da değerli hocamız Prof. Dr. Cemal Taluğ idi. Ben sizin yerinizde olsam Daha Fazla Biz youtube sayfasındaki ilgili kayıtlara göz atardım.

biz potansiyeli için...

güven ve işbirliği

12 Ocak SALI 20:21

Ömer UZUN
Eğitimci, Yazar

Mehmet C. PEKER
SOLFASOL.TV

Ocak ayının son sohbetinde ise, 26 Ocak Salı akşamı saat 20:21 akşamı kavramlarımız "Coşku ve Motivasyon" olunca, özel bir sanatçı Irmak Ayoğlu'nu konuk ettik. Aşağıdaki ipuçlarını okuyup kayıtları izlediğinizde bir sanatçı ile bu kavramları gündeme getirmekte ne kadar haklı olduğumuzu anlayacaksınız. Irmak hocamın söylediklerinin anahtar kelimeleri şöyle;

Kendini tanımak, Potansiyeli keşfetmek için farklı ilgi alanlarında arayışlar etkili.

Ben-Biz, Yin-Yang, Uyum-Ahenk...

Hedef için dengede olmak sürdürülebilirlik için önemli.

Motivasyon (güdüleme), ters motivasyon (güdüleme)

Değerlerimiz!

Değerlerin değer görmesi, değerli hissettirmesi, sistemin değersizleşmesi...

Kodlarımız!

Farklılıklarımız ile eşit olabileceğimiz kümeler...

İnançlarımız!

(Kaybedeceği maça çıkmayan sporcu/lar)

Ortak amaç için sosyokrazi öğrenilmesi gereken bir yöntem.

Küme; ortak değerler, ortak amaçlar, motivasyon, birlikte belirlenen kurallar...

Nefes alacak mekanlar/ortamlar yaratmak...

Yaşam alanlarına ihtiyaç, paylaşımlar, dayanışmalar...

Fark ettiklerimiz ile potansiyeli (gizli gücü) hissetmek...

Hayattaki iyi ve kötülerini birlikte görebilmek, kendini gerçekleştirmek...

Coşku; arzuların bir çeşit boşalma anı.

Kendinle rekabet yararlı? Zararlı?

Coşku ve Motivasyonun nerelerimizde yankılandığına dikkat edelim.

Fark etmek iyi bir başlangıçtır...

Şubat ayında salı akşamları 20:21 ile 21:21 saatleri arasında Solfasol facebook ve youtube hesaplarında canlı olarak yayınlanacak programları merak edenler için; "BİZ POTANSİYELİ İÇİN..." ana başlığı altında gündeme gelecek olan kavramları da yazmak isterim.

2 Şubat Salı akşamı 20:21-21:21 saatleri arasında **"Distopya ve Ütopya"**

9 Şubat Salı akşamı 20:21-21:21 saatleri arasında **"Duymak ve Uzlaşmak"**

16 Şubat Salı akşamı 20:21-21:21 saatleri arasında **"Hakikat ve Etik"**

23 Şubat Salı akşamı 20:21-21:21 saatleri arasında **"Eleştiri ve Sosyal Medya"**

Tüm bunlar ve daha fazlasını konuşuyor, düşünüyor olmamızın nedeni; daha önce de yazdığım gibi BİRLİKTE yeni bir HİKAYE yazmak ihtiyacı ve hatta ZORUNLULUĞU.

Söz konusu ihtiyacın yaşamsal önemi, eski kavramları hatırlamak yerine eski/yeni kavramlar ve anlamlarının BİZ POTANSİYELİ içindeki rollerini sorgulamayı gerektiriyor. Sizce de öyle ise; her salı akşamı saat 20:21'de bekleriz...

biz potansiyeli için...
coşku ve motivasyon

26 Ocak SALI 20:21

Irmak AYOĞLU Sanatçı
Mehmet C. PEKER SOLFASOL.TV

Bu vesile ile "potansiyellerine" çok değer verdiğim KENT KONSEYLERİ ve MECLİSLERİ'nin HİKAYEMİZ'deki olası yerini satırlar yerine sayfalarda özetlemeye çalışacağımızı ve "Kent Konseylerinin, Nisan ayının özel dosyası" olarak Solfasol gazetesinde yer alacağını bildirmekten çok mutluyum. Laf aramızda dosyanın editörlüğünü de ben yapmaya çalışacağım, yani heyecanım çok yüksek. Eminim, sizlerin kütüphane raflarınıza veya özel yeni bir dosya açarak (birkaç sene sonra tekrar okumak üzere) bilgisayar arşivlerinize koymayı isteyeceğiniz yazılar değerli komşularım, hemşerilerim tarafından kaleme alınacak. Hepimize kolay gelsin.

Güven duygusu ile birliktelikler oluşturup, coşku ile dayanışmak, üretmek ve paylaşabilmek dileği ile sevgilerimle...

mehmetcpeker@yandex.com

Yerel yönetimlerde şeffaflık ve katılımçılık için çok önemli bir adım

İzmir Büyükşehir Belediyesi Açık Veri Portalı Açıldı

Onur Mat

Tüm dünyada gittikçe artan sayıda kamu kuruluşu, verilerini vatandaşlarına ve dünyaya açıyor. Verilerini paylaşan kamu kuruluşları arasında yerel yönetimler ayrı bir yere sahip. Sahada oldukları için sorunlarla ilk onlar karşılaşılıyorlar. Çözüm üretme becerileri de hemşerilerinin hayatlarını ilk elden etkiliyor. Veriye ve ortak akla dayalı yaklaşımlar, belediyelerin başarı şansını artırıyor.

Ülkemizde de özellikle 2019 yerel seçimlerinden sonra yerel yönetimlerde bir veri paylaşımı dalgası oldu. İktidardan muhalefete geçen

belediyelerin devraldıkları ekonomik enkazı ve yolsuzlukları teşhir etmek için belediye binalarına astıkları tam boy bütçe dökümlerini sıkça gördük. Canlı yayınlanan belediye ihalelerini yüzbinlerce kişi izledi.

Bunlar şeffaflık adına değerli adımlar olsa da açık veriden kastımız tam olarak bu değil elbette. Verinin, uluslararası standartlarda açık olarak kabul edilebilmesi için paylaşımın sürekliliğinin olması, insanlar tarafından okunabilirken, programatik olarak da işlenebilir olması gibi bazı kriterleri de sağlaması gerekiyor.

 Tarım 5 adet veri seti	 Kriz Belediyeciliği 12 adet veri seti	 Afet ve Acil Durum Yönetimi 4 adet veri seti	 Ekonomi 7 adet veri seti
 Enerji 4 adet veri seti	 Çevre 28 adet veri seti	 Yönetişim 5 adet veri seti	 Yaşam 19 adet veri seti
 Hareketlilik 45 adet veri seti	 Sosyal Belediyecilik 10 adet veri seti		

Ülkemizde bu standartlara uygun olarak veri paylaşan İstanbul, Balıkesir, Küçükçekmece ve en son İzmir'in de katılımıyla Türkiye'de sadece 4 belediye var.

Bilgi paylaşıldıkça değer kazanır

Açık veri, vatandaşlar olarak bizlere yönetimi denetleme, alınan kararları görme, sonuçlarını izleme, sorgulama ve eleştirme imkânı veriyor. Peki belediyeler neden açık veriye geçerek kendilerini eleştiriye açık hale getirmek istesinler?

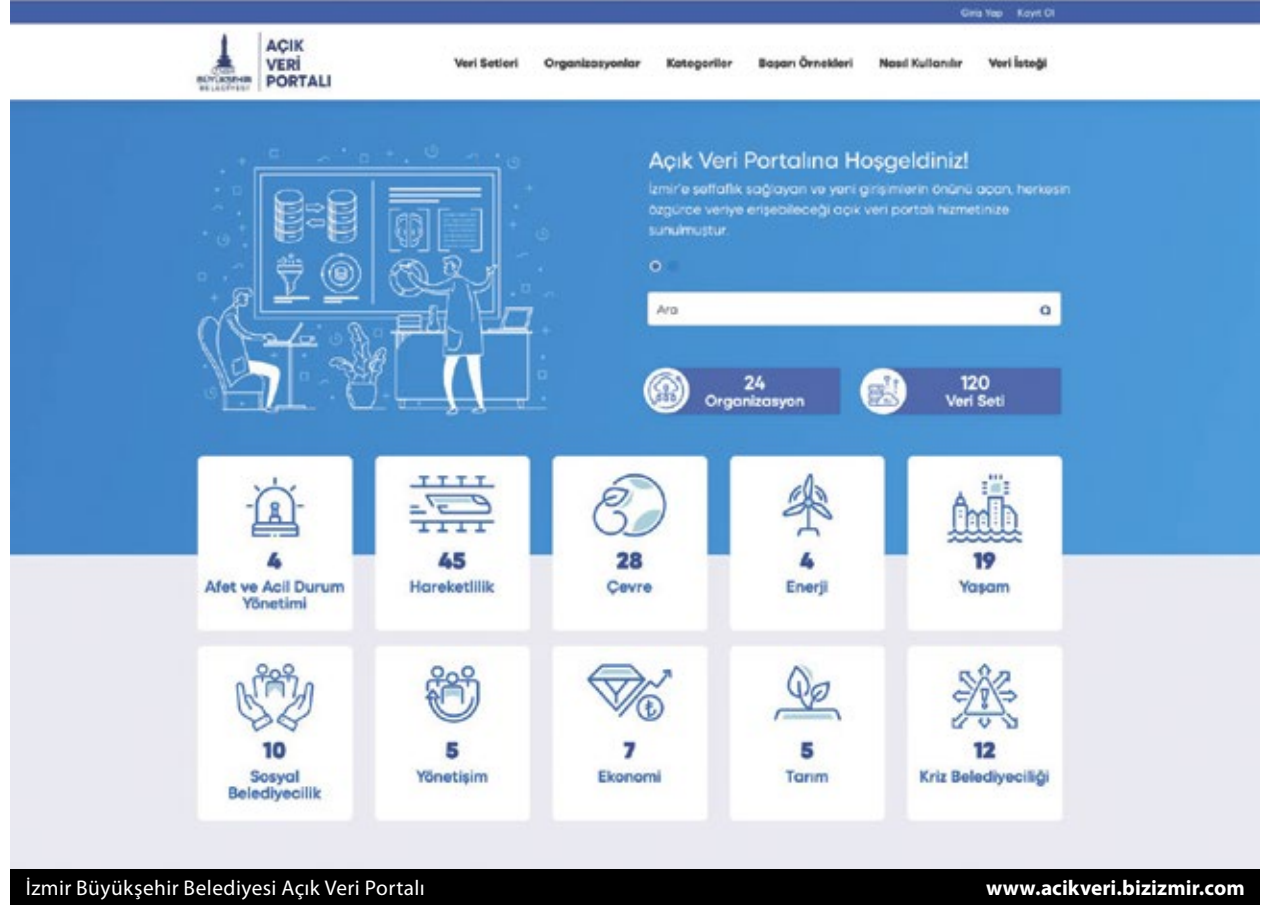
Açık veriye geçiş, akademisyenlerden yerel yöneticilere, özel sektörden sivil topluma, çok katılımcılı sağlıklı bir veri ekosistemini gerektiriyor. Hem veri sağlayıcı hem de veri kullanıcıları oldukları bu ekosistemden belediyeler de faydalanıyorlar. Bu verileri işleyecek çok farklı alanlardan uzmanların çıktıklarından, değerlendirme ve görüşlerinden yararlanma imkânı buluyorlar. Kentin ortak akıl ile rasyonel yönetimine katkı sağlıyor.

Bunun yanı sıra, yaratılan ekosistem, ulaşımdan atık yönetimine, pek çok alanda faaliyet gösteren yenilikçi girişimlerin ihtiyaç duyduğu veriyi sağlıyor, bu şirketlerin çalışmalarına imkân vererek ekonomik fayda yaratıyor.

Ayrıca, verilerini açan belediyeler, hesap verebilir, kamuoyu tarafından denetlenebilir olduklarını gösteriyorlar; kamuoyu gözünde kredibiliteleri artıyor.

Bu anlayış geliştikçe, örnekler arttıkça ve iyi uygulamalar ortaya çıktıkça, kamuoyunda da bu yöndeki talepler artacak, kamu yönetiminde açıklık norm haline gelecektir. Yaygınlaşma, açık veriye geçmeyenler üzerinde kamuoyu baskı da oluşturacak, örnekler dünyadaki eğilimi de izleyerek, iyileşerek artacaktır.

Geçtiğimiz günlerde açık veri portallarını açan İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Bilgi İşlem Dairesinden Gülhan Saruhan ile açık veriye geçiş süreçleri hakkında konuştuk. Bu geçişin cesaret istediğini ancak üst yönetimin de koşulsuz desteği ile gerekli teknik ve kültürel dönüşümü

gerçekleştirdiklerini söyleyen Saruhan, mevzuat ve bürokrasiden kaynaklanan engelleri zaman içerisinde aşabildiklerini ifade etti.

Verileri açma sürecinde başta kurum içinden de dirençle karşılaştıklarını, ancak faydalar görüldükçe birimlerinin daha çok ve detaylı veri paylaşmaya başladığını söyleyen Saruhan, hangi verilere öncelik verecekleri konusunda paydaşlarına ve kullanıcılarına kulak verdiklerini, ulaşım, sağlık, ekonomi gibi en çok ilgi gören alanlardaki veri açarak başladıklarını, gelen talepler doğrultusunda kapsamı genişletmeye devam edeceklerini ifade etti.

“Veriler kullanılsın, yorumlansın ve bize de geri dönüşü olsun istiyoruz. Bizim verilerimizle iyi uygulamalar geliştirilmesi verinin ve yaptığımız işin kıymetinin anlaşılması için çok önemli. Herkese dokunan işler çıkmasını umuyoruz.”

Saruhan, gelen veri taleplerinin bazen belediyenin yetki sınırlarını aştığını, ancak

kullanıcıların haklı olarak sadece belediyenin değil, tüm kentin verilerini talep ettiğini, portalın belediye ile sınırlı kalmayan bir kent veri havuzuna dönüşmesi için de çalıştıklarını söyledi.

Yurt içinden ve dışından konunun uzmanları ve ilgili sivil toplum örgütleriyle beraber, 6 aylık bir planlama çalışması sonucunda süreci başlattıklarını ve tamamen belediyenin öz kaynakları ile yürüttüklerini belirten Saruhan, şimdiye kadarki ilgiden memnun olduklarını, iyi örneklerin artmasıyla kullanımın daha da hız kazanarak yaygınlaşacağını düşündüklerini, ilham olması için portallarında da başarı öykülerini paylaştıklarını söyledi.

Kullanımın teşvik edilmesi için Girişimcilik Merkezi ile birlikte düzenli olarak etkinlikler planladıklarını belirten Saruhan, ilk olarak Kuraklık Hackathon'u ile başlayacaklarının duyurusunu da yaptı. Belediyenin açık veriye geçiş sürecindeki paydaşlarından KONDA araştırma şirketinden Ali Karakaş da yerel yönetimlerde açık veriye geçişin ve açıklık anlayışının Türkiye geneline yayılmasını arzu ettiklerini, bu şekilde verinin karşılaştırmalı kullanımı ile yeni olanakların ortaya çıkacağını ve etkisinin misliyle artacağını, bunun şeffaflık ve demokratik katılıma yönelik merkezi yönetim üzerinde de önemli bir baskı yaratacağına inandığını söyledi.

Bu önemli dönüşümde emeği geçenleri kutluyor, İzmir'in gerçekleştirmekte olduğu bu dönüşümün başta Ankara Büyükşehir Belediyesi olmak üzere tüm yerel yönetimlere ilham ve cesaret vermesini diliyor.

Açık veri platformuna mutlaka göz atın: <https://acikveri.bizizmir.com/>

GAZETE SOLFASOL YILLIK ABONELİK BİLGİLERİ

Gazete Solfasol'ü okumaktan keyif alacağını düşündüğünüz bir sevdiğinize yıllık abonelik hediye edebilirsiniz!

<http://iyzi.link/AFY2iA>

<http://iyzi.link/AFY2Ww>

<http://iyzi.link/AFY2eQ>

<http://iyzi.link/AFY2gw>

<http://iyzi.link/AFx3Bw>

<https://iyzi.link/AFx3Gw>

Dijital Abonelik

Solfasol'unuz her ay elektronik posta kutunuzda

100 TL

Normal Abonelik

Solfasol'unuz her ay adresinize posta yoluyla ulaştırılır

150 TL

Destekçi

Destekçi olun ve Ankara gezilerimizde misafirimiz olun

300 TL

Yurtdışı Abonelik

Uzaktayım demeyin, Solfasol dünyanın her yerine ulaşıyor!

300 TL

Çifte Destekçi

Solfasol'e verdiğiniz çifte destekle bizi çok mutlu edin!

600 TL

Yaşasın Solfasol!

Cömert desteğinizle mutluluktan gözlerimizi yaşartın!

1000 TL

Abonemiz olduğunuz için teşekkür ederiz!

Yukarıdaki altı abonelik çeşidinden seçtiğinizin kare kodunu akıllı telefonunuza okutarak, online ödeme platformu iyizco üzerinden aboneliğinizi hemen başlatabilir, yenileyebilir veya hediyenizi gönderebilirsiniz.

Bu sayfanın en alt sağ köşesinde Gazete Solfasol'e kredi kartıyla aylık destekte bulunmak için kitlesel fonlama platformu Patreon'un bilgilerini, ve bankanızdan havale veya EFT yaparak abone olmak için gereken bilgileri bulabilirsiniz.

SOLFASOL'DA ŞEFFAFLIK

Solfasol yasal zorunluluklar sebebiyle bir ticari yapı kimliği altında çıkıyor olsa da bu kimliği onun kâr odaklı olması anlamına gelmiyor. Ana gelir kaynağı abonelerinin desteği olan Solfasol olarak 2011'de, 1 Mayıs alanında Ankaralılarla bulduğumuz ilk günden bu yana elde ettiğimiz tüm geliri yine Solfasol için kullanacağımızı defalarca deklare ettik. Bir süredir de bunun gereklerinden birisi olan mali şeffaflık ve hesap verebilirliği sağlamak üzere aylık gelir-gider tablosu yayımlamaya başladık.

Bu tabloyu ve mali şeffaflığımızı gelecek öneriler ve isteklere göre geliştirmek istiyoruz. Bu sebeple görüş ve önerilerinizi bilgi@gazetesolfasol.com adresine göndermenizi rica ediyoruz. Solfasol'un bu hamlesinin sivil oluşumlar ve basın-yayın kuruluşları için öncül olması umuduyula.

GELİR - GİDER TABLOSU

DÖNEMSEL BİLGİLER (01.01.2021 - 31.01.2021)

Abonelik yenileme sayısı: 21
Yeni abone sayısı: 7
Kurumsal abonelik yenileme sayısı: 0
Yeni kurumsal abone sayısı: 0

GELİRLER (01.01.2021 - 31.01.2021)

Yeni abone, abonelik yenileme, patreon: 11.269 TL
T-shirt, gazete satışı, gezi vb.: 225 TL
İlan - reklam: 0 TL
Solfasol Müzikal Dayanışma Bilet Satışı: 34.587 TL

EED KATKISI (01.12.2020 - 31.12.2020)

Proje kapsamında hakediş: 41.857 TL

GELİRLER TOPLAMI: 87.940 TL

GENEL BİLGİLER (31.01.2021 itibarıyla)

Toplam abone sayısı: 1.053
Toplam kurumsal abone sayısı: 16

GİDERLER (01.01.2021 - 31.01.2021)

Matbaa Gideri: 9.204 TL
Postalama Gideri: 670 TL
Kira ve Ofis Giderleri: 6.750 TL
İdari ve Editöryal Giderler: 34.214 TL
Resmi Giderler: 4.500 TL
Solfasol Müzikal Dayanışma Giderleri: 21.400 TL
Solfasol Müzikal Dayanışma Fonunda Kalan: 10.691 TL

GİDERLER TOPLAMI: 87.430 TL

BORÇLAR (31.01.2021 itibarıyla)

Matbaaya Borç: 982 TL
Kişilere Borçlar: 26.207 TL
Diğer Borçlar (vergi, muhasebe, kırtasiye, kira.): 13.027 TL

BORÇLAR TOPLAMI: 40.217 TL

SOLFASOL'UN BİR UCUNDAN DA SİZ TUTUN!

Gazete Solfasol'da yer almasını istediğiniz yazı, haber ve çizilerinizi her ayın 25'ine kadar icerik@gazetesolfasol.com adresine gönderebilirsiniz.

ABONELİK ÇEŞİTLERİ VE ÜCRETLERİ <https://solfasol.tv/abonelik>

Dijital Abonelik: 100 TL Normal Abonelik: 150 TL Destekçi Abonelik: 300 TL

Yurtdışı Abonelik: 300 TL Çifte Destekçi Abonelik: 600 TL Yaşasın Solfasol! Aboneliği: 1000 TL

Aşağıdaki üç ödeme seçeneğinden biriyle aboneliğinizi başlatabilir veya yenileyebilirsiniz.

KREDİ KARTI

Online ödeme platformu iyizco üzerinden Solfasol'e aboneliğinizi başlatabilir veya yenileyebilirsiniz. Abonelik sayfamızda linklerini bulabilirsiniz.

solfasol.tv/abonelik

PATREON

Patreon Solfasol'a aylık düzenli destek verebileceğiniz online bir kitlesel fonlama platformudur. Belirleyeceğimiz miktar, kredi kartınızdan her ay otomatik olarak çekilerek Solfasol'a aktarılır.

patreon.com/solfasol

BANKA HAVALESİ/EFT

Abone olmak için aşağıda belirtilen hesap numarasına ödeme yaptıktan sonra adınızı, açık adresinizi, e-posta adresinizi ve telefon numaranızı abone@gazetesolfasol.com adresine veya **0 536 9566426** nolu telefona SMS ile gönderin veya websitemizin abonelik sayfasındaki formu doldurun.

Abonelik Ödemesi için Banka Hesap Bilgileri
TÜRKİYE İŞ BANKASI - KÜÇÜKESAT ŞUBESİ
IBAN: TR83 0006 4000 0014 2080 7867 87
Hesap Sahibi: Mehmet Onur Yılmaz SOLFASOL

SOLFASOL

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi
Şubat 2021
97. Sayı
Ayda bir yayımlanır.

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Mehmet Onur Yılmaz

Editörler: Alanur Çavlin, Zişan Kürüm

Sayfa Tasarımı: Evren Erlevent Kence

Gazete Sekreteri: Dilan Nil Özgen

dilan@gazetesolfasol.com

Bu Sayıyı Yayına Hazırlayanlar:

Akın Atauz, Alanur Çavlin, Aslı Baysuğ,
Aydan Çelik, Aydın Bodur, Ayhan Çelik,
Ayşegül Çelik Şahin, Bülent Atamer,
Ceren İskit, Doğan Erkan, Dilan Nil Özgen,
Duygu Toprak, Elçin Özer Uygur, Enver
Arcak, Ferhunde Öktem, Hadi Sinan İskit,
Hakan Yurdanur, Kaan Can Bircan,
Linda Nihan Lafcı, Mehmet Kocabey,
Mehmet C. Peker, M. Faruk Soydemir,
Mehmet Tunçer, Mehmet Onur Yılmaz,

Müfit Pinar, Necati Yalçın, Onur Mat,
Önder Şenyapılı, Sema Alpan Atamer,
Sencer Başat, Sine Çelik, Vedat Ağca,
Yavuz İşçen, Zeynep Ömür, Zişan Kürüm

Yayın İdare Merkezi

Büklüm Sokak, No: 44/4,
06680 - Kavaklıdere / ANKARA

Tel-Faks: 0 312 437 76 41

İrtibat Tel: 0 537 024 28 49, 0 536 956 64 26

Yazı-Haber: bilgi@gazetesolfasol.com

Abonelik: abone@gazetesolfasol.com

Basım Yeri: Şen Matbaa

Özveren Sok. 25/B Demirtepe/Ankara

Tel: 0 312 229 64 54 Fax: 229 64 54

E-Mail: senmatbaa@gmail.com

WEB: www.senmatbaa.com

Basım Tarihi: 19.02.2021

ISSN: 1301-8655

Yerel Süreli Yayın

3.000 adet basılmıştır.

SOLFASOL TV'DE DÜZENLİ PROGRAMLAR

<http://solfasol.tv>

AKIN AKIN ANKARA Her Pazar 21:00

Akın Atauz'la Ankara'yı, kentimizi, kentimizin meselelerini, katılımı, demokrasiyi, haklarımızı konuşuyoruz...

MÜZİKAL DAYANIŞMA Her Perşembe, Cuma ve Cumartesi 21:00

bakınız >> sayfa 18 - 19

BİZ POTANSİYELİ İÇİN... Her Salı 20:21

Mehmet C. Peker ve konukları "biz" kavramı, aktif yurttaşlık, kent konseyleri ve benzeri konularda sohbet ediyor.

Geçtiğimiz ayların konu ve konukları

16 Şubat : Hakikat ve Etik
Prof. Dr. N. Yasemin Yalım - Türkiye Bioetik Derneği Başkanı

9 Şubat : Duymak ve Uzlaşmak
Aysim Altay - Eğitimci, Yazar

2 Şubat : Distopya ve Ütopya
Emine Özkan - Yeşiller Partisi Eş Sözcüsü

26 Ocak : Coşku ve Motivasyon
Irmak Ayoğlu - Sanatçı

12 Ocak : Güven ve İşbirliği
Ömer Uzun - Eğitimci, Yazar

5 Ocak : Süreç Mi, Sonuç Mu?
Atıla Çınar - Makina Mühendisi

23 Şubat : Eleştiri ve Sosyal Medya
Prof. Dr. C. Abdi Güzer - Mimar

GENEL İZLEYİCİ Her Pazartesi 19:00

Onur Mat ve Mehmet Onur Yılmaz'ın moderatörlüğünde dijital, açık verilerle haftalık gündem değerlendiriliyor.

Geçtiğimiz ayların konuları

1 Şubat : Yerel Yönetimlerde Açık Veri Kullanımı

25 Ocak : Türkiye'nin Medya-Siyaset Yakınlıkları Haritası

18 Ocak : Sosyal Medya Platformlarının Türkiye'de Temsilcilik Açma Kararları

11 Ocak : Açık Veri Çağında Mahremiyet

4 Ocak : Verilerle Haftanın Gündemi

VELİ SAÇILIK İLE GÜNDEM Her Cumartesi 18:00

Sosyolog, aktivist ve yazar Veli Saçılık ile özel konukları Solfasol TV'de ülke gündeminden konuları değerlendiriyor.

Geçtiğimiz ayların konu ve konukları

13 Şubat : Alevilere Yönelik Saldırıları
Turgut Öker - AABK Onursal Başkanı

6 Şubat : İşçiler Eylemde, Sendikacılar Nerede? Başaran Aksu - Umutsen Örgütlenme Koordinatörü

30 Ocak : Sol ve Emek Hareketi
Musa Piroğlu - HDP Milletvekili

23 Ocak : Saray'ın Ekonomi-Politikleri
Cüneyt Akman - Gazeteci, Yazar

16 Ocak : İşkence ve Çıplak Arama Gerçeği
Ömer Faruk Gergerlioğlu ve Mücella Yapıcı HDP Milletvekili ve Yüksek Mimar

9 Ocak : Hepimiz Aynı Otobüsteyiz!
Ateş İlyas Başsoy - Yazar

2 Ocak : İhsan Eliaçık- İlahiyatçı, Yazar

Özel Yayınlar

15 Ocak : Mecliste Muhalefet ve Aleviler
Kemal Bülbül - HDP Milletvekili

26 Ocak : Kertenkele Savunması ve Pandemi'de Sanat Dayanışması
Bülent Emrah Parlak - Tiyatrocu, oyuncu

19 Aralık 2020 : 19 Aralık'ın 20. Yıldönümünde Türkiye ve Aydın Tutumu
Zülfü Livaneli - Müzisyen, Yazar

ELİFCE SÖYLEŞİLER Her Çarşamba 21:00

Elif Gamze Bozo fark yaratan konuklarıyla sanatla dolu bir programla her Çarşamba karşınızda.

Geçtiğimiz ayların konukları

17 Şubat : Savaş Onur Şen

10 Şubat : Aydın Çubukçu

3 Şubat : Eylem Şen Yazıcı

27 Ocak : Alin Taşçıyan

13 Ocak : Serhan Bali

